

Goda grannar

– en ESO-rapport om grannskapets betydelse
för integrationen

Martin Andersson

Johan P Larsson

Özge Öner

Rapport till

Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi

2024:3

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

Rapportserien finns på eso.expertgrupp.se.

Omslag: Elanders Sverige AB

Tryck: Elanders Sverige AB, Stockholm 2024

ISBN 978-91-525-0934-0 (tryck)

ISBN 978-91-525-0935-7 (pdf)

Förord

Befolkningens sammansättning tillsammans med flera strukturella förändringar i samhället har bidragit till att Sverige i dag har stora utmaningar när det gäller integration och segregation. I Sverige är 20 procent av befolkningen född i ett annat land. Tillsammans med de barn som är födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar utgör gruppen ”personer med utländsk bakgrund” en växande andel av vår befolkning. Det gör det angeläget att analysera frågor som rör utmaningar med integration och konsekvenser av segregation.

ESO har tidigare i en rad rapporter studerat frågor som rör integration och segregation, exempelvis i rapporterna: 2023:8 *Karriärer och barriärer – en ESO-rapport om skolgång och etablering för unga med utländsk bakgrund*, 2021:7 *Försörjning med fördröjning – en ESO-rapport om utrikes födda kvinnors etablering på arbetsmarknaden*, 2018:3 *Tid för integration – en ESO-rapport om flyktingars bakgrund och arbetsmarknadsetablering* samt 2016:1 *Boende med konsekvens – en ESO-rapport om etnisk bostadssegregation och arbetsmarknad*.

I den här ESO-rapporten analyserar Martin Andersson, Johan P Larsson och Özge Öner sambanden mellan grannskapets egenskaper och faktorer som har stor betydelse för såväl integration som segregation, nämligen utfall när det gäller utbildning och etablering på arbetsmarknaden. Internationell forskning om så kallade grannskapseffekter är omfattande, men forskningen om sådana effekter i Sverige är begränsad. I denna rapport undersöker författarna om personer med utländsk bakgrund, som bor i grannskap med mer fördelaktiga socioekonomiska egenskaper klarar sig bättre senare i livet. Grannskapets egenskaper mäts i termer av andelen bosatta med utländsk bakgrund, självförsörjningsgrad bland befolkningen generellt och bland individer som kommer från samma grupp av länder som den studerade individen. Hur egenskaperna samvarierar

med utbildnings- och arbetsmarknadsutfall senare i livet utgör själva analysen, vilken baseras på omfattande svenska data för perioden 1990–2020.

Författarna visar på samband som är förenliga med teorin om grannskapseffekter, dvs. att en individs närmiljö påverkar livschanser när det gäller t.ex. utbildning, sysselsättning och inkomster. Några av huvudresultaten är följande: uppväxt i ett grannskap med en låg andel invånare som är självförsörjande förknippas med förhållandevis svaga utbildningsutfall både för invandrare och barn till invandrare. Det förknippas också med en förhållandevis låg sannolikhet att individen blir självförsörjande som vuxen. I linje med tidigare forskning visar resultaten samtidigt att en hög andel invånare med liknande bakgrund förknippas med förhållandevis goda utbildnings- och arbetsmarknadsutfall, vilket skulle kunna förklaras av goda förebilder och sociala nätverk samt kunskap om arbetsmarknaden och normer. Rapporten bidrar till ökad kunskap om betydelsen av grannskapet för integrationen i Sverige, men det behövs ytterligare forskning om eventuella kausala samband och vilka åtgärder som är ändamålsenliga för att förbättra integrationen och minska negativa konsekvenser av segregation.

Arbetet med rapporten har följts av en referensgrupp bestående av personer med god insikt i frågorna. Gruppen har letts av Fredrik Carlsson, ledamot i ESO:s styrelse. Som alltid i ESO-sammanhang svarar författarna själva för innehåll, slutsatser och förslag i rapporten.

Stockholm i maj 2024

Karolina Ekholm
Ordförande i ESO

Innehåll

Sammanfattning	7
Summary	13
1 Inledning.....	19
1.1 Segregation och betydelsen av grannskapseffekter.....	19
1.2 Rapportens disposition.....	23
2 Befolkningens sammansättning och betydelsen av grannskap.....	25
2.1 Behovet av förbättrad integration.....	25
2.2 Geografisk koncentration av utrikes födda.....	27
2.3 Sambanden mellan befolkningens sammansättning och individens livschanser	33
3 Grannskapseffekter – en forskningsöversikt	35
3.1 Vad är grannskapseffekter?	37
3.2 Etnisk koncentration och grannskapseffekter	40
3.3 Effekter över generationer	43
3.4 Vad är ett grannskap?	45
3.5 Sammanfattning av forskning om grannskapseffekter	47
4 Empirisk analys – data, variabler och empirisk modell ...	49
4.1 Data.....	50

4.2	Urval av individer och geografisk avgränsning.....	51
4.3	Variabler	54
4.4	Empirisk modell	62
4.5	Deskriptiva data.....	64
5	Resultat.....	69
5.1	Slutförd gymnasieutbildning – 20 års ålder.....	69
5.2	Slutförd högskole- eller universitetsutbildning – 25 års ålder	75
5.3	Självförsörjning – 30 års ålder.....	79
5.4	Skillnader mellan män och kvinnor	84
6	Slutsatser och policyrekommendationer	85
	Referenser	93
	Appendix.....	105

Sammanfattning

I samhällsdebatten har frågor som rör integration och konsekvenser av segregation blivit alltmer framträdande. Ökad boendesegregation och negativ utveckling i områden med socioekonomiska utmaningar medför konsekvenser för både individer och samhället som helhet. I denna ESO-rapport analyseras hur egenskaper i grannskapet där personer med utländsk bakgrund växer upp samvarierar med olika utfall senare i livet. Rapporten bidrar till bättre kunskap om grannskapets betydelse för integrationen och segregationens utveckling i Sverige.

Förändringar i samhället innebär stora utmaningar när det gäller integration och segregation

Sveriges befolkning består idag av 20 procent som är födda i ett annat land. Gruppen som benämns personer med utländsk bakgrund är ännu större, eftersom den omfattar både personer som har invandrat till Sverige och barn med två utrikes födda föräldrar. Personer med utländsk bakgrund är följaktligen en allt viktigare del av vårt samhälle. Förändrad sammansättning av befolkningen tillsammans med flera strukturella förändringar i samhället har bidragit till att det finns stora utmaningar när det gäller integration och segregation. Utvecklingen har också medfört att förutsättningarna för individer som bor och växer upp på olika platser i Sverige ser olika ut.

Generellt sett har utrikes födda lägre utbildningsnivå, vilket innebär svårigheter att ta sig in på den alltmer kunskapsintensiva svenska arbetsmarknaden. Strukturuomvandlingen av svensk ekonomi, pådriven av globalisering och teknikutveckling, har bidragit till ett ökande inslag av kunskapsintensiva tjänster och en specialisering

mot kunskapsintensiva verksamheter. Förändringarna har inneburit en ökande relativ efterfrågan på högutbildad arbetskraft.

Integrationens och segregationens utmaningar gör att vi behöver bättre kunskap om grannskapseffekter

Internationell forskning om så kallade grannskapseffekter är ganska omfattande, men forskningen om betydelsen av grannskapet för människors livschanser utifrån svenska förhållanden är begränsad. En orsak kan vara att segregationen historiskt sett inte har varit så påtaglig. Sedan 1990-talet har boendesegregationen och skillnader när det gäller socioekonomiska faktorer ökat i Sverige och personer med olika bakgrund bor alltmer uppdelat, vilket gör det mycket relevant att studera grannskapseffekter.

Syftet med denna rapport är att analysera sambandet mellan det grannskap som personer med utländsk bakgrund lever och växer upp i och dennes livschanser i form av utbildnings- och arbetsmarknadsutfall. Rapporten fokuserar på hur andelen bosatta med utländsk bakgrund i grannskapet, självförsörjningsgrad bland befolkningen i grannskapet generellt och bland individer som kommer från samma grupp av länder som individen, samvarierar med utbildnings- och arbetsmarknadsutfall senare i livet. I rapporten studeras både personer som har invandrat till Sverige och barn till invandrare, dvs. barn som är födda och uppvuxna i Sverige och har två utrikes födda föräldrar.

Betydelsen av grannskapet när det gäller utbildnings- och arbetsmarknadsutfall kan ge viktig kunskap för utformningen av politiska åtgärder med syfte att förbättra integrationen och minska negativa konsekvenser av segregation.

Tidigare forskning pekar på att grannskapseffekter kan ha större betydelse i vissa områden och mot denna bakgrund görs särskilda analyser av de områden som Polismyndigheten har klassat som ”utsatta områden”.

Grannskapet har betydelse för människors livschanser

Resultaten visar på tydliga samband som är förenliga med s.k. grannskapseffekter. Egenskaper i det grannskap som personer med

utländsk bakgrund lever och växer upp i, har betydelse för individens utbildnings- och arbetsmarknadsutfall senare i livet och därmed individens livschanser. Att bo i ett grannskap med en hög andel invånare som inte är självförsörjande har ett negativt samband med utbildningsutfall när det gäller slutförd gymnasieskola bland personer med utländsk bakgrund. Detta resultat gäller för såväl män som kvinnor.

För barn till invandrare är kopplingen mellan utbildningsutfall och graden av självförsörjning i grannskapet svagare. Det är i stället den generella självförsörjningsgraden som verkar ha betydelse i statistisk mening. En möjlig förklaring till detta är att barn till invandrare växer upp i Sverige och därmed är deras sociala nätverk inte lika bundna till individer från samma ursprungsregion.

Resultaten visar också på ett positivt och statistiskt signifikant samband mellan andel självförsörjande i det grannskap som utrikes födda bodde i vid 16 års ålder och sannolikheten att vara självförsörjande vid 30 års ålder. Att växa upp i ett grannskap med en hög andel invånare som saknar självförsörjning är med andra ord relaterat till lägre sannolikhet att vara självförsörjande som vuxen.

I linje med tidigare forskning visar resultaten också att etnisk koncentration kan vara gynnsamt både för utbildnings- och arbetsmarknadsutfall, genom att till exempel främja sociala nätverk och informationsspridning.

För utrikes födda som bodde i ett grannskap som av Polismyndigheten klassats som "utsatta områden" är sambanden mellan egenskaper i grannskapet och utbildnings- och arbetsmarknadsutfall generellt svagare. Analysen visar dock ett starkt samband mellan positiva utbildnings- och arbetsmarknadsutfall och att ha flyttat från området.

Vilken betydelse har forskningsresultaten för politiken?

Resultaten i rapporten är i linje med internationell forskningslitteratur om grannskapseffekter. Tidigare studier om svenska förhållanden har inte varit baserat på ett så omfattande datamaterial som i den här studien. Analysen visar inte på kausala samband, men med stöd av tidigare forskning kan vi lyfta fram viktiga områden för policyåtgärder.

Socioekonomiskt präglad segregation är en stor utmaning för politiken och detta särskilt om grannskapseffekter bidrar till att "cementera" ogynnsamma utbildnings- och arbetsmarknadsutfall. Tidigare forskning har visat att "kvaliteten" hos kunskap och nätverk i en persons uppväxtgrannskap är viktiga för dennes arbetsmarknads- och utbildningsutfall. Om man bor i ett område med hög självförsörjningsgrad blir således sannolikheten för positiva effekter på utbildnings- och arbetsmarknadsutfall hög. Under dessa förutsättningar finns till exempel goda förebilder och sociala nätverk som kan bidra till inspiration, kunskap om arbetsmarknaden och kontakter inom näringslivet. Om man däremot bor i ett område där få jobbar och utanförskapet är stort, kan detta bidra till negativa utbildnings- och arbetsmarknadsutfall. I värsta fall kan också negativa spiraler startas och upprätthållas genom dessa mekanismer och risken är således att de spår på den svaga socioekonomiska status som många områden redan lider av.

Om förebilder har betydelse för individers livschanser betyder detta också att det är ett potentiellt problem för det lokala grannskapet när individer och familjer som har framgång på arbetsmarknaden flyttar ut från socioekonomiskt svaga områden eftersom potentiella positiva förebildar lämnar området. Med andra ord finns det en inneboende "konflikt" mellan individers och familjers intressen (till exempel att flytta till "bra" områden) och "samhällets intresse" (säkra lokal förekomst av förebilder som kan bidra till utveckling av ett område).

Med stöd av vår analys kan vi konstatera att politik för att "bryta segregationen" behöver vara tydlig med vilka mål som man vill uppnå. Exempelvis behöver inte etnisk koncentration i sig vara något problem om en stor del av området ägnar sig åt "produktiv verksamhet", såsom ofta varit fallet i "Chinatowns" och "Little Italys" runt om i världen. Inom politiken borde man lägga fokus på kunskap om vilka individuella beteenden som ger ringar på vattnet genom social interaktion. Med stöd av kunskap kan insatser vidtas som skapar förutsättningar för önskvärda beteenden som stärker individer och därmed områden, och i förlängningen samhället som helhet.

För att få bättre underlag för politiska åtgärder, behövs det mer forskning. Bland annat behövs starkare evidens kring kausala effekter, exempelvis när det gäller samband mellan graden av själv-

försörjning i ett grannskap och individers framgångar både när det gäller utbildningsresultat och etablering på arbetsmarknaden. Det finns också ett behov av evidensbaserad kunskap kring vilka policy-åtgärder som kan tänkas vara effektiva när det gäller att vända utvecklingen i ett grannskap eller ett område. Genom bättre kunskap kan mer träffsäkra och effektiva åtgärder vidtas för att motverka den ”cementering” som kombinationen av socioekonomisk segregation och grannskapseffekter tycks kunna bidra till.

Vi bedömer att det behövs olika former av åtgärder för att hantera framväxt såväl som konsekvenser av socioekonomisk segregation. Det finns inte något enskilt ”Alexanderhugg” som kan hantera och lösa de problem som är förknippade med socioekonomisk segregation. Vi menar att det sannolikt behövs en kombination av insatser direkt i områden där det finns socioekonomiska utmaningar och tillika åtgärder som påverkar de processer som leder fram till problemet.

Summary

Issues related to integration and the consequences of segregation are increasingly prominent in the public debate. Increased residential segregation and negative development in areas with socio-economic challenges have consequences both for individuals and society. In this report to the Expert Group on Public Economics, we analyse the correlation between characteristics of the neighbourhood where people of foreign backgrounds grow up and various outcomes later in life. The report contributes to knowledge about the importance of the neighbourhood for integration and the development of segregation in Sweden.

Changes in society pose major challenges when it comes to integration and segregation

Today, 20 percent of Sweden's population is born in another country. The group referred to as people with a foreign background is even larger, as it includes both people who have immigrated to Sweden and people with two foreign-born parents. Consequently, people with a foreign background are becoming an increasingly important part of our society. The changed composition of the population, along with several structural changes in society, have contributed to major challenges when it comes to integration and segregation. This development means that individuals who live and grow up in different places in Sweden live under very different presumptions.

In general, foreign-born individuals have lower levels of education, which means difficulties in gaining a foothold on the increasingly knowledge-intensive Swedish labour market. The structural transformation of the Swedish economy, driven by globalization and technological development, has contributed to an

increase of knowledge-intensive services and a specialization towards knowledge-intensive activities. These changes have led to a relative increase in the demand for highly educated labour.

The challenges of integration and segregation emphasize the need for better knowledge about neighbourhood effects

International research on so-called neighbourhood effects is quite extensive, but research on the importance of the neighbourhood for people's prospects in Sweden is limited. One reason may be that historically, segregation has not been an issue. Since the 1990s, residential segregation and differences pertaining to socio-economic factors have increased in Sweden and people from different backgrounds are nowadays increasingly residing in different areas, which makes it relevant to study potential neighbourhood effects.

The purpose of this report is to analyse the relationship between the neighbourhood where individuals of foreign background live and grow up, and their prospects in terms of educational and labour market outcomes. The report focuses on how the share of residents with foreign background in the neighbourhood, the economic self-sufficiency rate among the population in the neighbourhood in general and among individuals originating from the same group of countries as the individual being studied, co-varies with educational and labour market outcomes later in life. The report studies both people who have immigrated to Sweden and children of immigrants, i.e., children who are born and raised in Sweden having two foreign-born parents.

The importance of the neighbourhood in terms of educational and labour market outcomes can provide important knowledge for the design of political measures aimed at improving integration and reducing negative consequences of segregation.

Previous research suggests that neighbourhood effects may have greater significance in certain areas, and for this reason the analyses are also carried out for so-called "vulnerable areas", that have been classified by the Swedish Police Authority.

The neighbourhood is important for individuals' prospects

Our results show correlations that are clearly consistent with so-called neighbourhood effects. Characteristics of the neighbourhood are significant for the individual's educational and labour market outcomes later in life, and thus his or her prospects. Residing in neighbourhoods characterized by high shares of residents who are not self-sufficient is negatively correlated with educational outcomes when it comes to completing high school among people with a foreign background. This result applies to both men and women.

For children of immigrants, the correlation between their educational outcomes and the degree of self-sufficiency in the neighbourhood is weaker. Instead, it is the general degree of self-sufficiency that seems to be significant in a statistical sense. A potential explanation is that children of immigrants grow up in Sweden and have social networks that are not only tied to individuals from the same region of origin.

The results also show a positive and statistically significant correlation between the share of self-sufficient inhabitants in the neighbourhood where foreign-born resided at the age of 16 and their own probability of being self-sufficient at the age of 30. In other words, growing up in a neighbourhood with a high proportion of residents who lack self-sufficiency is related to a lower probability of self-sufficiency in adulthood.

In line with previous research, the results also show that ethnic concentration may be beneficial for both educational and labour market outcomes, for instance by promoting social networks and information dissemination.

For foreign-born people who lived in a neighbourhood classified by the Police Authority as a "vulnerable area", the correlations between neighbourhood characteristics and educational and labour market outcomes are generally weaker. However, the analysis shows a strong correlation between positive educational and labour market outcomes and having moved out of the area.

What significance do the research results have for politics?

The results in the report are consistent with the international academic literature on neighbourhood effects. Previous studies on

Swedish conditions have not been based on such extensive data material as in this study. The results of the analysis should not be given causal interpretation, but with the support of previous research we can highlight important areas for policy measures.

Socio-economic segregation is a major political challenge, especially if neighbourhood effects contribute to “cementing” unfavourable educational and labour market outcomes. Previous research has shown the importance of the “quality” of knowledge and norms in the area where a person grows up and their labour market and educational outcomes. If you live in an area with a high self-sufficiency rate, the probability of positive effects on educational and labour market outcomes is high. Under these conditions, good examples and social networks can contribute to inspiration, increase knowledge of the labour market, and facilitate contacts within the business community. If, on the other hand, you live in an area with high unemployment, it can contribute to negative educational and labour market outcomes. In the worst case a downward spiral can be initiated and sustained through these mechanisms and thus risk strengthening the low socio-economic status that many areas already suffer from.

If good examples are important for individuals’ prospects, it is a problem for local neighbourhoods when successful individuals and families move out of socio-economically weak areas because potential positive role models leave the area. In other words, an inherent “conflict” may be present between individuals’ and families’ interests (for example, to move to “good” areas) and “society’s interest” (secure local presence of good examples that can contribute to the development of an area).

Supported by our analysis, we conclude that politics to “break segregation” need to have clear goals. For example, ethnic concentration in itself does not have to be a problem if a large part of the area is engaged in “productive activity”, as has often been the case in “Chinatowns” and “Little Italys” around the world. In politics, we need a focus on understanding which individual behaviour have ripple effects through social interaction. Based on this understanding, efforts can be made to create conditions for desirable behaviours that strengthen individuals and thus areas, and ultimately society.

Sound policy making requires further research; for example, more research is needed in order to establish stronger evidence of causal effects when it comes to the relationship between the degree of self-sufficiency in a neighbourhood and individuals' successes both in terms of educational results and whether an individual has established themselves on the labour market. More evidence-based knowledge are also needed about effective policy measures that can steer a neighbourhood towards positive development. With better knowledge, more targeted and effective measures can be used to counteract the "cementing" that the combination of socio-economic segregation and neighbourhood effects seem to contribute to.

Our view is that several measures are required to counteract the emergence as well as the consequences of socioeconomic segregation. There is no available panacea to handle the problems associated with segregation. Our conviction is that a range of measures are needed in those areas where socioeconomic challenges are present, as well as remedial measures targeted at those processes that perpetuate the problem.

1 Inledning

Denna rapport har som syfte att studera sambandet mellan det grannskap en person med utländsk bakgrund växer upp i och dennes livschanser.¹ Rapporten gör därmed insteg i ett forskningsfält inom vilket det finns relativt lite forskning om Sverige och svenska sammanhang. Det finns en etablerad internationell forskningslitteratur och teoribildning kring så kallade ”grannskapseffekter” som avser effekter av en individs närmiljö på olika utfall som påverkar eller återspeglar individens livschanser. Inom detta forskningsfält finns det ett begränsat, men växande, antal studier på svenska förhållanden.

1.1 Segregation och betydelsen av grannskapseffekter

Ett skäl till att forskningen om grannskapseffekter i Sverige har varit begränsad är att omfattningen av, och problem förknippade med, socioekonomisk segregation historiskt varit begränsade i Sverige. Idag är dock situationen annorlunda. Det är väldokumenterat att boendesegregationen har ökat på ett markant sätt sedan 1990-talet (Andersson m.fl. 2017; BRÅ 2018; Salonen m.fl. 2019; Gerell m.fl. 2020)², samt att den har en etnisk prägel på så sätt att många utrikes födda är koncentrerade till specifika grannskap med en hög andel utrikes födda (Boverket 2023; Brandén 2018). Det är också välkänt att områden i Sverige med socioekonomiska utmaningar ofta har en

¹ I rapporten används begreppet ”utländsk bakgrund” genomgående om personer som antingen är utrikes födda, *eller* inrikes födda med två utrikes födda föräldrar.

² Det finns flera skäl till denna utveckling. Gerell m.fl. (2020, s. 301–303) sammanfattar flera av dessa och de lyfter fram kombinationen av den ekonomiska krisen i början av 1990-talet, systemförändringar på bostads- och arbetsmarknad, socialförsäkringar och skola, överskott av tomma lägenheter i bostadsområden som byggdes i samband med de så kallade ”miljonprogrammen” samt stigande anhörig- och flyktinginvandring under hela början av 2000-talet.

hög andel boende som är utrikes födda (Delmos 2021 och 2022; Gerell m.fl. 2022). Många påtagliga problem som långtidsarbetslöshet, kriminalitet och gängkriminalitet kopplas också ofta ihop med socioekonomisk segregation i den allmänna debatten. Det finns behov av kunskap kring hur socioekonomiska egenskaper i det grannskap personer med utländsk bakgrund växer upp i samvarierar med olika utfall senare i livet.

Specifikt undersöker rapporten om personer med utländsk bakgrund som vid 16 års ålder bor i ett grannskap med mer fördelaktiga socioekonomiska egenskaper klarar sig bättre senare i livet med hänsyn till utbildnings- och arbetsmarknadsutfall. Analyserna tar avstamp i litteraturen om grannskapseffekter (Galster 2011; Andersson och Holmqvist 2019; Brandén 2018), där fokus ligger på just dessa frågor.

Rapporten undersöker hur personer med utländsk bakgrund från Europa, Afrika, Södra Centralasien, Västra Asien (i praktiken Mellanöstern), Syd- och Centralamerika, samt Balkan, klarar sig i utbildningssystemet och på arbetsmarknaden. Liksom mycket annan litteratur i detta fält relaterar vi dessa utfall till vissa karakteristika inom det grannskap en individ växer upp i. I rapporten approximerar vi det grannskap en individ växer upp i med dennes bostadsadress i Sverige vid 16 års ålder. Vi analyserar också frågan om eventuella grannskapseffekter i första hand verkar inom grupper av individer som kommer från samma grupp av länder, eller om de i stället är fenomen som verkar brett och tvärs över befolkningsgrupper. Den senare frågan är viktig då den har direkt bäring på de akademiska och samhällsliga debatterna om segregation och dess konsekvenser.

Vi undersöker också eventuella grannskapseffekter i så kallade "utsatta områden".³ I rapporten genomförs separata analyser för områden som av Polismyndigheten klassats som utsatta i syfte att få en bild av hur sambanden mellan uppväxtområde och utbildnings- respektive arbetsmarknadsutfall senare i livet ser ut och om de skiljer sig i stort från de generella sambanden. Denna del av analysen motiveras av att kunskap kring integrationsprocesser i utsatta områden är värdefull såväl för politiska beslutsfattare som för

³ Ett utsatt område beskrivs som följer: "Ett utsatt område är ett geografiskt avgränsat område som karakteriseras av en låg socioekonomisk status där de kriminella har en inverkan på lokalsamhället. Inverkan är snarare knuten till den sociala kontexten i området än de kriminellas utstuderade vilja att ta makten och kontrollera lokalsamhället" (Polisen 2019, s. 4).

forskare i flera fält. Utsatta områden är områden där ordningsmakten har bitvis svårt att göra sitt arbete, som lider av stora problem med socioekonomisk status och där kriminella har tydlig påverkan på lokalsamhället. (Polisen 2017)⁴ Gerell m.fl. (2022) visar också att variabler som beskriver andel befolkning med utländsk bakgrund i ett område är starkt förknippade med sannolikheten att ett område av Polismyndigheten är klassat som utsatt.

Redan inledningsvis vill vi betona att frågor om kausalitet och korrelation är svåra att hantera. Utan att uttryckligen belysa frågan *vad som orsakar vad* presenterar rapporten statistik över breda grupper av personer med utländsk bakgrund och belyser mönster och samband. Detta ger en bred bild av hur egenskaper i de grannskap personer med utländsk bakgrund växer upp i samvarierar med deras utbildnings- och arbetsmarknadsutfall senare i livet. Styrkan i rapportens analyser är just det breda anslaget och ett stort urval av individer.⁵

Ett vanligt tillvägagångssätt i analyser av utbildnings- och arbetsmarknadsutfall bland personer med utländsk bakgrund är att jämföra gruppen utrikes födda med inrikes födda på nationell nivå (se till exempel Engdahl och Liljeberg 2022). Denna rapport har en annan strategi. Analyserna fokuserar ytterst på personer med utländsk bakgrund från de ovan nämnda ursprungsgrupperna och analyserar skillnader i utfall mellan individer *inom* dessa grupper. Syftet är med andra ord att studera skillnader i utbildnings- och arbetsmarknadsutfall *mellan* personer med utländsk bakgrund *inom* ovan nämnda ursprungsgrupper. Skillnaderna inom grupperna relateras sedan till de grannskap där individerna växte upp. Hur skiljer sig till exempel graden av självförsörjning i ekonomisk mening mellan två i övrigt jämförbara personer av liknande ursprung om deras närmiljö under uppväxten skilde sig åt i fråga om grannskapets socioekonomiska status?

⁴ Även om det finns ett stort intresse för frågor kring de områden som av Polismyndigheten klassats som utsatta, ska det samtidigt noteras att myndighetens definition och avgränsning inte är den enda relevanta. I en jämförelse av Polisens indelning med den som utvecklades av Delmos (idag Boverkets Segregationsbarometer) konstateras följande (Salonen 2023, s. 32–33): "Polisens lista kan användas för att belysa "toppen på isberget", d.v.s. segregationens manifesta uttryck i form av kriminalitet. För att förstå vad som konstituerar social oro och eftersatta områden behövs bredare och mer tillförlitliga kunskapsunderlag."

⁵ Många kausala analyser tvingas ofta behandla betydligt snävare empiriska frågeställningar och använda data med ett begränsat urval av individer.

Rapporten fokuserar på betydelsen av grannskapseffekter genom att klarlägga hur etnisk koncentration (approximerat genom andel grannar från tidigare nämnda ursprungsgrupper)⁶, och självförsörjningsgrad bland befolkningen i grannskapet generellt och bland individer som kommer från samma ursprungsgrupp som respektive individ samvarierar med tre olika utfall. Dessa utfall är (i) slutförd gymnasieutbildning vid 20 års ålder, (ii) slutförd eftergymnasial utbildning (≥ 3 år) vid 25 års ålder och (iii) självförsörjande vid 30 års ålder.⁷ I rapporten analyserar vi även dessa samband för individer som växt upp i något av de områden som av Polismyndigheten blivit klassificerade som utsatt område, riskområde, eller särskilt utsatt område år 2017 (Polisen 2017). Generellt i texten kallar vi helt enkelt alla dessa tre typer av områden för ”utsatta områden” (detta är också titeln på Polismyndighetens publikation i frågan). För individer som växte upp i dessa områden innan Polismyndigheten genomförde sin analys betyder det att vi studerar hur uppväxt i ett område som *kommer att bli klassat som* ett utsatt område samvarierar med utfall senare i livet.⁸

De analyser som presenteras i rapporten bidrar med ny kunskap om hur andelen i befolkningen med utländsk bakgrund och andra socioekonomiska egenskaper i närmiljön samvarierar med utfall för invandrare och barn till invandrare som forskningen pekar på är väsentliga för individens livschanser. Det handlar om grundförutsättningen för framgångsrik etablering på arbetsmarknaden, dvs. utbildning, och faktiskt arbetsmarknadsutfall i form av självförsörjning. Rapporten bidrar till ny kunskap om sambandet mellan egenskaper i det grannskap där invandrare och barn till invandrare växer upp och utbildnings- och arbetsmarknadsutfall i äldre åldrar.

⁶ Begreppet ”etnisk koncentration” liksom ”etnisk enklav” används ofta på detta något förklarade sätt i forskningslitteraturen. I verkligheten är det självklart så att våra grupper av länder innehåller ett mycket stort antal etniciteter om vilka vi inte har några uppgifter. Geografisk sortering inom grupperna mildrar dock detta problem avsevärt.

⁷ Utbildning avser en individs formella utbildning. Slutförd gymnasieutbildning betyder att individen formellt sett har erhållit en gymnasieutbildning (se <https://www.scb.se/dokumentation/klassifikationer-och-standarder/svensk-utbildningsnomenklatur-sun/>). Uppgifter om slutförd utbildning rapporteras till SCB från landets skolor och utbildningsanordnare.

⁸ Det bör noteras att våra data inte sammanfaller i tid med Polisens analys, dvs. vi studerar individer som var 16 år och långt innan Polisens analys 2017 genomfördes. Detta betyder att vi studerar om uppväxt i ett område som vi vet *kommer att bli* klassat som ett utsatt område av Polismyndigheten år 2017 samvarierar med utbildnings- och arbetsmarknadsutfall senare i livet. Eftersom socioekonomisk profil på ett område utvecklas långsamt över tid, och på detta sätt delvis kan beskrivas som ”strukturellt”, ger dessa analyser en fingervisning om hur sambanden ser ut och om områden som kommer att bli klassade som utsatta skiljer ut sig.

1.2 Rapportens disposition

Rapporten är strukturerad som följer: kapitel 2 presenterar en kort översikt av utvecklingen av antalet personer i Sverige med utländsk bakgrund, geografisk koncentration av utrikes födda personer och påvisar relevansen av analyser av sambanden mellan uppväxtområde och utfall senare i livet. I kapitel 3 presenteras en kort genomgång av litteraturen om grannskapseffekter. Denna litteratur behandlar de mekanismer som kan förklara varför egenskaper i det grannskap där en individ växer upp kan påverka utbildnings- och arbetsmarknadsutfall senare i livet – detta brukar benämnas individens livschanser. I kapitel 4 presenterar vi data, definierar variabler och presenterar de ekonometriska modeller vi använder för att analysera sambanden mellan egenskaper i de grannskap en individ är uppväxt i och utfall senare i livet. Kapitlet presenterar även inledande deskriptiva data. I kapitel 5 presenteras resultat från ekonometriska analyser och kapitel 6 presenterar slutsatser och diskuterar olika typer av policyåtgärder.

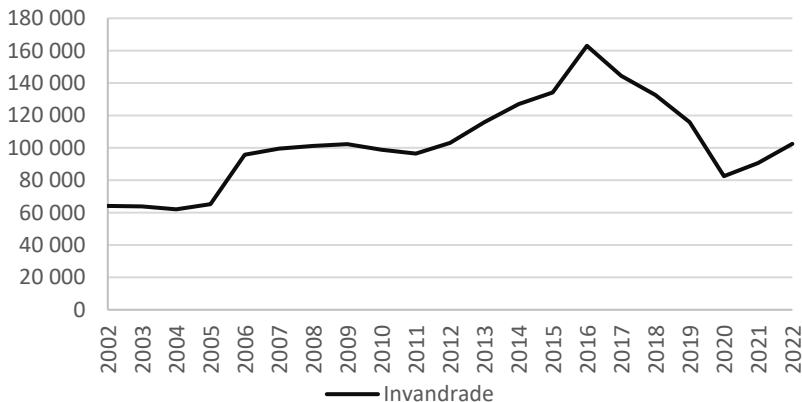
2 Befolkningens sammansättning och betydelsen av grannskap

2.1 Behovet av förbättrad integration

En stor del av Sveriges befolkning har utländsk bakgrund. Av hela den svenska befolkningen 2023 hade 27,2 procent utländsk bakgrund. En femtedel av Sveriges befolkning (20,6 procent) var invandrare och 6,6 procent barn till två invandrare. Sedan år 2000 har framför allt antalet utrikes födda ökat stadigt och antalet har mer än fördubblats sedan år 2000. (SCB 2024) Individer såväl som hushåll söker sig till Sverige av olika anledningar – som flyktingar eller skyddsbehövande, studenter, arbetskraftsinvandrare, adopterade eller som anhörig till någon person som bor i Sverige.

Figur 2.1 presenterar antalet invandrade 2002–22. Som framgår av figurerna ökade antalet invandrade kraftigt mellan 2011 och 2017 för att sedan minska. Mellan 2002 och 2022 invandrade i genomsnitt omkring 100 000 personer till Sverige årligen. I kölvattnet av kriget i Syrien och konflikter i Somalia och Irak var flyktinginvandringen särskilt hög under perioden 2012–16, men sjönk efter omläggningen av Sveriges flyktingpolitik 2015. Under 2022 ökade antalet uppehållstillstånd baserat på EU:s massflyktsdirektiv kraftigt i samband med Rysslands invasion av Ukraina.

Figur 2.1 Totalt antal invandrade till Sverige 2002–2022

Källa: SCB (2024)

Storleken på invandringen till Sverige de senaste tjugo åren, inte minst flyktingar och skyddsbehövande samt deras anhöriga, tillsammans med det faktum att över en fjärdedel av Sveriges befolkning idag utgörs av personer med utländsk bakgrund har gett stort avtryck i samhället. Utmaningar med integration av utrikes födda och barn till invandrare, både på arbetsmarknaden och i samhället i stort, har ofta framställts som betydande för Sverige. I en IFAU-rapport från 2017 om flyktingars och anhöriginvandrares etablering på arbetsmarknaden uttryckte Forslund m.fl. (2017, s. 3) det på följande sätt:

”Om integrationen av de nyanlända skulle visa sig bli framgångsrik, så skulle migrationen kunna bidra till att minska framtida problem med en åldrande befolkning och bidra till förbättrade offentliga finanser. En misslyckad integration kommer i stället att göra dessa framtida utmaningar svårare. Det råder alltså inget tvivel om att etablering och integration kommer att vara nyckelfrågor i Sverige under många år framöver.”

Integration av utrikes födda på arbetsmarknaden är en påtaglig utmaning för Sverige och har under lång tid utgjort en nyckelfråga i samhällsdebatten. Flera studier och rapporter pekar på att arbetslösheten bland utrikes födda ligger på en betydligt högre nivå än för inrikes födda (SCB 2023a). Graden av självförsörjning är också betydligt lägre bland utrikes födda, oavsett om man mäter självförsörjning baserat på en given inkomstgräns (Eklund och Larsson

2020), relativt medianlönen (Ruist 2018) eller baserat på i vilken utsträckning en individ är beroende av det offentliga för sin försörjning (Hansson och Tjernberg 2021).

Internationella jämförelser visar också att sysselsättningsgapet, dvs. skillnaden i sysselsättningsgrad mellan inrikes och utrikes födda i Sverige (20–64 år), uppgick till 13,3 procentenheter 2022 (inrikes födda hade en sysselsättningsgrad på 85,7 procent och utrikes födda på 72,4 procent). Detta kan jämföras med ett snitt för EU27 på 6,6 procent. Efter Bulgarien och Nederländerna är Sverige det land i Europa med störst skillnad i sysselsättningsgrad mellan inrikes och utrikes födda. Det ska dock noteras att Sveriges relativt stora sysselsättningsgap i första hand beror på relativt hög sysselsättningsgrad för inrikes födda, snarare än en relativt låg sysselsättningsgrad för utrikes födda (Wagman 2024).

Tillgängliga data visar på en positiv trend under senare år, där sysselsättningen ökat påtagligt för utrikes födda (se till exempel SCB 2023a och 2023c; Riksbanken 2023). Dock uppvisar utrikes födda fortfarande hög arbetslöshet och låg grad av självförsörjning jämfört med inrikes födda, och det finns flera studier som pekar på att det ofta tar lång tid för i synnerhet flyktingar att komma i arbete (Hernes m.fl. 2019; Ruist 2018; Forslund m.fl. 2017). Många kommuner i Sverige har också en stor andel invånare som är utrikes födda som står långt ifrån arbetsmarknaden, och dessa är ofta koncentrerade till grannskap och stadsdelar med socioekonomiska utmaningar (se till exempel Malmö Tillväxtkommision 2023; Delmos 2021).

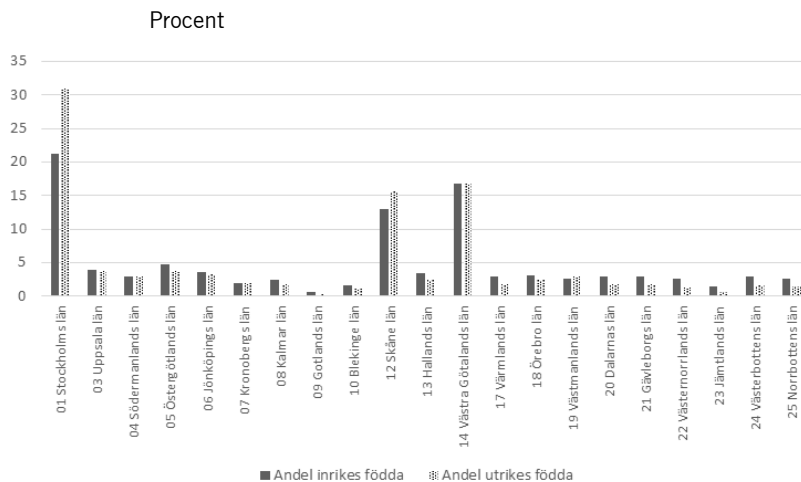
2.2 Geografisk koncentration av utrikes födda

Utrikes födda i Sverige är koncentrerade till rikets tre storstads-län. Figur 2.2 redovisar andelen av rikets inrikes och utrikes födda som bor i respektive svenskt län år 2023. Om utrikes födda vore fördelade som den övriga befolkningen över riket skulle alltså samtliga staplar vara lika höga. Som framgår av figuren bor till exempel 20 procent av alla inrikes födda i Stockholm, som samtidigt är hem åt 30 procent av de utrikes födda. Även i Skåne är utrikes födda mer koncentrerade än de inrikes födda (16 procent, respektive 13 procent). Västra Götalands andel av den utrikes födda befolkningen är i paritet med

dess andel inrikes födda (17 procent). Sammantaget betyder detta att 63 procent av Sveriges utrikes födda befolkning bor i ett av Sveriges tre storstads-län. Samma siffra för den inrikes födda befolkningen är cirka 50 procent.

Stora delar av den utrikes födda befolkningen är därutöver koncentrerad till specifika områden eller stadsdelar inom städer och kommuner, och detta gäller inte minst Sveriges storstads-län. Som påpekats tidigare har boendesegregationen i Sverige ökat generellt sedan 1990-talet och fått en alltmer tydlig etnisk prägel (Boverket 2023). Det finns stadsdelar i flera städer i Sverige där majoriteten av befolkningen är utrikes född. I många fall har dessa områden stora socioekonomiska utmaningar och är förknippade med låga inkomster, hög arbetslöshet, och låga utbildningsnivåer. Det finns också ett växande antal kommuner där majoriteten av antalet icke självförsörjande personer är utrikes födda (Eklund och Larsson 2023).

Figur 2.2 Inrikes och utrikes född befolkning fördelat på län 2023, andel av Sveriges totala befolkning

Källa: SCB.

Delegationen mot segregation (Delmos) har tillsammans med SCB tagit fram fem olika områdestyper för indelning av statistik som gör det möjligt att mäta och beskriva socioekonomisk segregation i Sverige. Dessa fem områdestyper är:⁹

1. Områden med stora socioekonomiska utmaningar
2. Områden med socioekonomiska utmaningar
3. Socioekonomiskt blandade områden
4. Områden med goda socioekonomiska förutsättningar
5. Områden med mycket goda socioekonomiska förutsättningar.

Områdestyperna baseras på tre indikatorer: (i) andel personer med förgymnasial utbildning (individer 20–64 år) som högst slutförd utbildningsnivå i området, (ii) andel personer med låg ekonomisk standard (hela befolkningen) i området, samt (iii) andel personer som har haft ekonomiskt bistånd i minst tio månader och/eller har varit arbetslösa längre än sex månader i området.

Tabell 2.1 ger en överblick av befolkningens fördelning över områdestyper i Sverige år 2021. Som framgår av tabellen lever omkring 13,5 procent av Sveriges befolkning i områden med socioekonomiska utmaningar. Över hälften av befolkningen bor i områden med goda socioekonomiska förutsättningar. Andelen män och kvinnor är relativt likartad mellan de olika områdestyperna.

⁹ Med ett område avses regionala statistikområden, RegSO. Det finns 3363 RegSO i Sverige och de bygger i sin tur på en finare indelning av demografiska statistikområden (DeSO), av vilka det i dag finns 5 984 (Boverket 2023). Se även: <https://www.scb.se/vara-tjanster/oppna-data/oppna-geodata/regso/>. Denna rapport använder en annan indelning för att approximera grannskap. Boverkets statistik presenteras för att åskådliggöra omfattningen av socioekonomisk segregation i Sverige idag och för att belysa att socioekonomiskt svaga områden ofta sammanfaller med områden med hög andel bosatta som är utrikes födda eller har utländsk bakgrund.

Tabell 2.1 Fördelning av Sveriges befolkning över områdestyper 2021

Andelar i procent

Områdestyp	Områdestyper					Riket
	1	2	3	4	5	
	<i>Områden med stora socio-ekonomiska utmaningar</i>	<i>Områden med socio-ekonomiska utmaningar</i>	<i>Socioekonomiskt blandade områden</i>	<i>Områden med goda socio-ekonomiska förutsättningar</i>	<i>Områden med mycket goda socio-ekonomiska förutsättningar</i>	
Andel befolkning	5,3	8,2	22,2	54,1	10,1	100,0
Män	51,1	50,7	50,3	50,3	50,2	50,3
Kvinnor	48,9	49,3	49,7	49,7	49,8	49,7
Inrikes födda	46,4	61,6	76,7	85,8	89,0	80,0
Utrikes födda	53,6	38,4	23,3	14,2	11,0	20,0
1 Övriga Norden	1,9	2,3	2,6	2,0	1,7	2,1
2 Övriga Europa	11,8	10,9	7,3	5,2	4,3	6,4
3 Övriga Världen	40,0	25,2	13,4	7,0	5,1	11,5
Förgymnasial utbildning	26,3	18,1	13,4	8,0	4,2	10,6
Låg ekonomisk standard	44,4	29,8	19,0	9,9	4,0	14,8
Svag arbetsmarknadsposition	12,1	6,8	4,1	2,3	1,5	3,5

Källa: Boverket 2023.

Sammanställningen i tabellen visar att socioekonomisk segregation i Sverige är intimt förknippad med andelen av befolkningen som är utrikes född. Denna andel minskar systematiskt när man rör sig från områden med stora socioekonomiska utmaningar till områden med bättre förutsättningar, det vill säga från vänster till höger i tabellen. I områden med stora socioekonomiska utmaningar (områdestyp 1) är andelen utrikes född befolkning 53,6 procent medan samma andel endast uppgår till 11 procent i områden med mycket goda socioekonomiska förutsättningar. I områden med socioekonomiska utmaningar uppgår andelen utrikes födda till 38,4 procent. Det finns med andra ord en markant överrepresentation av utrikes födda i alla områden med socioekonomiska utmaningar.

Ett annat mönster är att de utrikes födda i områden med socioekonomiska utmaningar i högre utsträckning kommer från icke-Europeiska länder. 40 procent av befolkningen i områden med stora socioekonomiska utmaningar är födda utanför Europa och samma siffra uppgår till 25 procent i områden med socioekonomiska utmaningar. Detta kan jämföras med att 11,5 procent av den totala befolkningen kommer från länder utanför Europa.

De tre sista raderna i tabellen visar utfallet för de tre indikatorer som använts för att identifiera de fem områdestyperna. Områden med socioekonomiska utmaningar (områdestyp 1 och 2) står ut genom en hög andel av befolkningen som endast har förgymnasial utbildning (26 procent i områdestyp 1), låg ekonomisk standard (44 procent i områdestyp 1) och svag arbetsmarknadsposition (12 procent i områdestyp 1).

Den bild som framkommer utifrån indelningen av befolkningen i områdestyper är också tydlig i andra indelningar. I en rapport av Stiftelsen Global Village (2021) analyseras data över 61 områden i Sverige som av Polismyndigheten klassats som utsatta.¹⁰ I rapporten är det tydligt att andelen med utländsk bakgrund är hög i utsatta områden. Man skriver (The Global Village 2021, s. 17):

”ju mer utsatt ett område är, desto högre andel av de boende har utländsk bakgrund. I de särskilt utsatta områdena har så många som 82 procent utländsk bakgrund. Man kan sammanfatta statistiken med att det finns 2 543 420 personer i Sverige med utländsk bakgrund. 411 741 av dem – eller 16,2 procent – bor i utsatta områden. Av alla i Sverige med svensk bakgrund bor bara 1,9 procent i ett utsatt område”

Detta visar att det finns en tydlig koppling mellan områden som domineras av hushåll med låga inkomster och hushåll med utländsk bakgrund.

I den samhällspolitiska debatten idag diskuteras sambandet mellan socioekonomisk segregation och andel personer med utländsk bakgrund. Även om den politiska retoriken om att motverka segregation funnits länge och även om segregationen ökat under lång tid (se t.ex. Hårsman 2006), talas det alltmer om att ökad segregation kan öka risken för långvarig arbetslöshet, brottslighet, gängkriminalitet och framväxt av parallellsambällen. Ett aktuellt exempel

¹⁰ I den senast tillgängliga lägesbilden över utsatta områden i Sverige som publiceras av Polisen har antalet utsatta områden sjunkit till 59 stycken, se: <https://polisen.se/om-polisen/polisens-arbete/utsatta-omraden/>.

är en underlagsrapport till det socialdemokratiska partiet som lanserades i november 2023 med titeln ”*Framväxten av parallellsamhället*”. I rapporten diskuteras problematiken med socioekonomisk segregation och koncentration av personer med utländsk bakgrund till specifika stadsdelar eller områden och i slutsatserna står följande att läsa (s. 9):¹¹

”Vi kan inte nog understryka allvaret i den klassmässiga och etniska segregation som råder idag. Sverige har fått en ung generation som är födda i landet men endast har erfarenheter av fattigdom, föräldrar som saknar jobb, trångboddhet, bristande skola, bristande språk, bristande utbildning och som inte identifierar sig som svenskar eller som en del av svenska samhället”.

”Att växa upp i våra särskilt utsatta områden är att berövas möjligheterna till samhällsgemenskap, kontakter med samhället i övrigt och likvärdiga möjligheter till skola, jobb, språk och delaktighet i samhällslivet”.

Dessa skrivningar är i linje med den gängse bilden av konsekvenser av socioekonomisk segregation och hur socioekonomisk segregation hänger ihop med hög andel boende med utländsk bakgrund. Som bland annat påpekas av Brandén (2018) är det en vanlig uppfattning att det är fördelaktigt för individers livschanser att växa upp i välbeställda och högutbildade områden, medan det är negativt för individers livschanser att växa upp i socioekonomiskt svaga områden med en hög andel utrikes födda, arbetslösa och generellt sett låg utbildningsnivå.

Men vad säger forskningen och vad visar tillgängliga data om läget i Sverige? Finns det ett tydligt samband mellan egenskaper i det grannskap eller område där individer växer upp och utfall senare i livet? Som lyfts fram tidigare är syftet med denna rapport att belysa dessa frågor genom att studera sambandet mellan egenskaper i det grannskap man växer upp i och utbildnings- och arbetsmarknadsutfall senare i livet för personer med utländsk bakgrund. Vi fokuserar på hur andelen bosatta med utländsk bakgrund i grannskapet, självförsörjningsgrad bland befolkningen i grannskapet generellt och bland individer som kommer från samma grupp av länder som

¹¹ Det ska noteras att rapporten som refereras till här inte genomför någon egen empirisk analys och har heller ingen tydlig områdesindelning. Rapporten citeras för att tydliggöra och visa ett exempel på den samtida samhälleliga och politiska relevansen av dessa frågor.

individen samvarierar med utbildnings- och arbetsmarknadsutfall senare i livet.

2.3 Sambanden mellan befolkningens sammansättning och individens livschanser

Den internationella forskningslitteraturen har visat att personer med utländsk bakgrund med liknande etnisk och kulturell bakgrund tenderar att koncentrera sig i geografiska, till exempel till specifika grannskap eller bostadsområden inom städer (Musterd 2005; Bartel 1989; Bauer et al. 2002; Borjas 1995 och 2000). Termerna ”etniska enklaver” eller ”grannskapsdiaspora” används ofta för att beskriva detta fenomen.

Det bör inledningsvis noteras att effekten av geografisk koncentration av personer med utländsk bakgrund på deras utbildnings och arbetsmarknadsutfall är mångfasetterad på ett konceptuellt plan. Å ena sidan finns argument för att koncentration av personer från liknande länder stimulerar nätverk, socialt kapital och informations-spridning vilket kan gynna såväl arbetsmarknads- som utbildnings-utfall. Å andra sidan kan så kallade ”etniska enklaver” bidra till att hämma integration och arbetsmarknadsutfall. Det betonas ofta inom forskningen att segregation inte på något inneboende sätt leder till ”bra” eller ”dåliga” konsekvenser.

Borjas (1992 och 1995) menar att effekten av att bo i ett grannskap med en koncentration av personer med utländsk bakgrund när det gäller utfallet för en enskild individ är avhängigt vad övriga i området gör. Anledningen är att vad andra i området gör påverkar ”kvaliteten” på information, kunskap och normer som sprids i området. Om normen i ett område är att utbilda sig och arbeta är sannolikheten hög att vi även observerar goda utbildnings- och arbetsmarknadsutfall för en individ som växer upp i ett sådant område. Under dessa förutsättningar finns det till exempel goda förebilder, sociala nätverk som kan bidra till inspiration, kunskap om arbetsmarknaden och kontakter inom näringslivet. Om en stor del av andra personer med utländsk bakgrund i grannskapet i stället står långt från arbetsmarknaden, har låg utbildning och står utanför samhället kan den lokala miljön i stället motverka integration och hämma individens livschanser.

Empirisk forskning ger stöd för Borjas argument: effekten av att som utrikes född bo i ett område med hög koncentration av andra utrikes födda kan vara positiv, men i första hand om övriga utrikes födda med liknande bakgrund i området har goda utbildnings- och arbetsmarknadsutfall (Chakraborty och Schüller 2022; Edin m.fl. 2003). Om området i stället har socioekonomiska problem, som t.ex. låga inkomster, hög arbetslöshet och kriminalitet är effekten den motsatta.

Detta betyder att analyser av effekten av koncentration av personer med utländsk bakgrund på olika utfall bör beakta inte bara koncentrationen som sådan, utan också socioekonomiska karaktäristika på området. I denna rapport beaktar vi detta genom att, utöver koncentration av utrikes födda, även studera självförsörjningsgrad bland befolkningen i grannskapet inom och utanför den grupp av länder som respektive person med utländsk bakgrund tillhör.

3 Grannskapseffekter – en forskningsöversikt

Grannskapseffekter, så som vi använder begreppet här, handlar i grund och botten om effekten av en individs närmiljö på olika utfall som påverkar eller återspeglar livschanser. Till sådana utfall hör exempelvis utbildning, sysselsättning, inkomst och hälsa. Dessa effekter lyfts ofta fram i diskussioner om konsekvenser av segregation. Skälet till detta är att grannskapseffekter är en samlingsterm för olika sätt på vilket egenskaper i en individs uppväxtområde (grannskap, stadsdel eller bostadsområde) kan påverka individens inkomster, utbildning och andra utfall, antingen omedelbart eller senare i livet. Grannskapseffekter är alltså en ganska brokig term, och det föreligger heller ingen konsensus om hur stor ”närmiljön” är, eller vilka ”kvaliteter” av denna som kan anses särskilt viktiga.

Det finns ett antal nyligen publicerade forskningsöversikter om grannskapseffekter som går igenom internationell litteratur på området och tillika sammanfattar forskning som baseras på svenska data och förhållanden i Sverige (se till exempel Brandén 2018; Andersson och Holmqvist 2019). Denna rapport har varken möjlighet eller syfte att ge en heltäckande genomgång av litteraturen om grannskapseffekter avseende teori- och metodansatser. Vi har ej heller möjlighet eller utrymme att på ett uttömmande sätt sammanställa resultat från empiriska studier på området. I stället redogör vi för de stora dragen i forskningen och presenterar referenser för vidare länsning.

Redan inledningsvis ska det noteras att internationell såväl som svensk forskning visar att individer som växer upp och bor i socioekonomiskt svaga områden har sämre utbildnings- och arbetsmarknadsutfall, och tillika sämre hälsa och välmående (se t.ex. Brandén 2018; Andersson och Holmqvist 2019). Detta kan dock inte tas som

direkt evidens för grannskapseffekter. Frågan om selektion av individer med olika karaktäristika i vissa områden och vad som utgör ”behandlings”- respektive ”kontroll”-grupper behöver först besvaras i så lång utsträckning datamaterialet tillåter. För att utröna orsakssamband söker sig empirisk forskning ofta till så kallade naturliga experiment där människor mer eller mindre slumpmässigt placeras i vissa miljöer (Chetty m.fl. 2016). Normalt saknas dock sådana experiment, och där dessa förekommer gäller det i regel bara ett visst sammanhang vid en viss tidpunkt. I denna rapport har vi valt ett betydligt bredare anslag där vi analyserar alla personer med utländsk bakgrund som uppfyller vissa generella urvalskriterier (se presentation av data och urval nedan) – detta vägval återspeglas också i vårt anslag i övrigt, inklusive litteraturöversikten i detta kapitel.

En viktig förklaring till uppmätta samband mellan ett områdes egenskaper och dess invånares utbildnings- såväl som arbetsmarknadsutfall är att individer har olika möjligheter på bostadsmarknaden. Därtill kommer att individer har olika egenskaper och gör olika val i fråga om sitt boende. En ”sortering” i geografin kan vara frivillig, där till exempel invandrare föredrar områden med en hög andel etniska/kulturella likar med vilka de delar ett gemensamt språk och kulturell bakgrund. Men den kan också vara ofrivillig och ett resultat av institutionella faktorer. Till exempel kan planbestämmelser, liksom utbud av och pris på bostäder, innebära att många personer med lägre inkomster i praktiken har ganska få val ifråga om var de kan bosätta sig. Individer och hushåll med låga inkomster och som har svårt att komma in på arbetsmarknaden (till exempel personer med låg utbildning och bristande kunskaper i svenska språket) kan på detta sätt koncentreras till liknande områden, till exempel på grund av att dessa områden har god tillgång till billiga hyresrätter.¹² Ur detta perspektiv beskrivs socioekonomisk segregation ofta som ett *resultat* av arbetslöshet och låga inkomster. Förekomsten av grannskapseffekter betyder dock att socioekonomisk segregation också kan ha en *effekt* på individers

¹² Grander (2020) visar till exempel en tilltagande segmentering i bostadsbeståndet i Sveriges storstäder, dvs. Stockholm, Göteborg och Malmö. I slutsatserna lyfts det till exempel fram att ”inkomstsegmenteringen mellan upplåtelseformerna, dvs. att olika upplåtelseformer får alltmör ensartad sammansättning av hushåll när det gäller disponibel inkomst”, och ”Nästan vartannat hushåll i allmännyttan har låg köpkraft. Samtidigt ser vi att andelen hushåll med hög köpkraft koncentreras i bostadsrätt” (ibid, s. 7–8).

socioekonomiska utfall, och därmed också bidra till att förstärka den socioekonomiska segregationen över tid. Här finns också fröet till varför denna fråga är så empiriskt svårbeforskad och att orsaks-sambanden ofta är svåra att klargöra.

Internationell såväl som svensk forskning ger stöd för att det finns en effekt av socioekonomiska karaktäristika på det område en individ växer upp i och utbildnings- och arbetsmarknadsutfall (inklusive hälsa). Andersson och Holmqvist (2019, s.28) landar i följande slutsats:

”Grannskapseffektforskningen har gjort stora framsteg, och vi bedömer att det på det stora hela finns en konsensus kring att effekter finns och att segregationen därmed sorterar livschanser utöver den påverkan som kommer av att individer med olika attribut (ålder, kön, familjesituation, utbildning m.m.) har skilda förutsättningar och sorteras till skilda områden på bostadsmarknaden.”

Det finns också evidens för att barn som växer upp i socioekonomiskt svaga områden har hög sannolikhet att själva bo i sådana områden senare i livet och att detta även ger avtryck på deras arbetsinkomster (Hedman och Andersson 2015; van Ham m.fl. 2014).

3.1 Vad är grannskapseffekter?

Som påpekats ovan handlar grannskapseffekter om den effekt en individs närmiljö har på olika utfall och livschanser, som till exempel utbildning, sysselsättning, inkomst och hälsa. Forskningen kan inte svara på exakt vilka mekanismerna är, men mycket tyder på att det handlar om olika sociala interaktionseffekter som förebilder, normbildning, information och andra resurser som sprids i sociala nätverk samt att det även kan handla om stigmatisering.

Utöver dessa effekter finns andra effekter som handlar om hur egenskaper i ett grannskap kan påverka individer utan att påverka deras beteende (Brandén 2018). Det handlar om miljömässiga mekanismer som kan påverka individer fysiskt och mentalt (t.ex. exponering mot våld), institutionella mekanismer (t.ex. stigmatisering) och geografiska mekanismer (t.ex. tillgång till offentliga resurser).

Huvuddelen av internationell forskning om grannskapseffekter fokuserar dock på mekanismer som har att göra med social interaktion och sociala nätverk. Rent analytiskt är en social interaktion vilken situation som helst där en persons beteende eller kunskap ”smittar av sig” på någon annan, oavsett om detta sker inom eller mellan grupper, respektive mellan enskilda individer. Förekomsten av sociala interaktioner innebär att beteenden kan vara självförstärkande. På områden där dessa är viktiga kan politik ofta ha större effekt än vad det verkar vid första anblick, då positiva utfall ger ringar på vattnet. Vi återkommer till denna fråga lite längre ned, i stycket om så kallade sociala multiplikatorer.

En social interaktion behöver alltså inte bestå i formella möten eller liknande. Det kan till exempel handla om att människor i ett grannskap mer eller mindre undermedvetet bedömer vissa beteenden som normala, och att beteendet i grannskapet som helhet förskjuts i denna riktning. Sådana beteenden kan vara positiva likväl som negativa i normativ mening och forskare har i detta sammanhang studerat exempelvis entreprenörskap (Andersson och Larsson 2016; Andersson m.fl. 2021) liksom försörjning via socialförsäkringar (Lindbeck m.fl. 2008).

Här finns paralleller att dra till forskningen om nationalstater och de institutioner som finns inlemmade i kulturer. I sin klassiker från 1983, *Imagined Communities*, skriver Benedict Anderson (2006, s. 6, vår översättning) om samhörighet:

”Den är föreställd (fr. eng. *imagined*, kurs. i original) eftersom till och med medlemmarna i den minsta nation aldrig lär känna de andra medlemmarna, aldrig träffar dem, eller ens hör talas om dem; icke desto mindre lever i alla deras sinnen föreställningen av deras gemenskap.”

Durlauf (2004) ger ett antal exempel på hur grannskapseffekter kan motiveras utifrån sociologiska och/eller psykologiska perspektiv genom att de utgör former av sociala interaktioner. Ett exempel är förebilder, som handlar om att en individs beteende eller val i ett grannskap påverkas av egenskaper hos och tillika tidigare beteenden bland äldre individer i dennes sociala grupp. Ett annat exempel på social interaktion är påverkan av så kallade ”kamratgrupper” eller ”referensgrupper” (eng: *peer group*). Denna typ av social interaktionseffekt skiljer sig från förebildseffekter på det sätt att de avser

en effekt av nuvarande beteende i en kamratgrupp på en individs val eller beteende, och därför kan vara ömsesidiga.

Sociala interaktionseffekter förknippade med såväl förebilder som kamratgrupper ger upphov till en typ av imitation, där en individs val och/eller beteende helt eller delvis ”kopieras” från förebilder eller kamrat- och referensgrupper. Detta imitativa beteende kan bero på (Durlauf 2004, s. 2176):

1. psykologiska faktorer, dvs. en inneboende önskan att bete sig som vissa andra
2. interdependenser i de begränsningar som individer ställs inför, så att kostnaderna för ett visst beteende beror på om andra gör samma sak
3. interdependenser i informationsöverföring, så att andras beteende ändrar den information om effekterna av sådana beteenden som är tillgänglig för en given individ.

Den första av dessa mekanismer relaterar till begreppet ”emulering”, den andra till ”upplevd kostnad” och den tredje till ”upplevd vinst”. Varje mekanism innebär att en individ, i en situation där denne överväger alternativa beteenden eller val, kommer att bedöma ett givet beteende som mer fördelaktigt om många individer i närmiljön tidigare agerat på liknande sätt eller om många individer i närmiljön idag agerar på ett liknande sätt (Durlauf 2004).

Dessa mekanismer förklarar hur socioekonomisk segregation påverkar individer och tillika varför ett grannskaps kvalitativa aspekter spelar roll. Individer i välbeställda områden där människor har jobb, kontakter, nätverk och där barn och ungdomar generellt sett presterar väl i skolan har sannolikt förebilder som gynnar ”goda” utfall och tillika kamratgrupper som kan stimulera till exempel skolarbete. Individer som bor i socioekonomiskt svaga områden har däremot högre sannolikhet att ha förebilder och kamratgrupper som kan missgynna såväl utbildnings- som arbetsmarknadsutfall. Denna typ av argument rimmar också väl med forskning som pekar på att grannskapseffekter är betydelsefulla för personer från olika socioekonomiska bakgrunder (Brandén m.fl. 2023).

Grannskapseffekter förklarar således hur ”fattigdomsfällor” kan uppstå genom att ett grannskaps socioekonomiska sammansättning påverkar dess invånares beteenden genom sociala interaktioner

(Durlauf 2004). Exempelvis kan humankapitalbildning modelleras som en funktion av grannskapets förebilder, på så sätt att de till exempel påverkar benägenheten till universitetsstudier. Ur detta perspektiv kan man förvänta sig att andelen ungdomar som tar olika former av examen i ett samhälle är positivt relaterad till utbildningsnivån bland vuxna i ett samhälle (Durlauf 2004).

Genom att tänka på grannskapseffekter som sociala interaktioner följer förekomsten av så kallade ”sociala multiplikatorer” logiskt (se formuleringen om ”ringar på vattnet” ovan) i den meningen att beteenden och val är föremål för självförstärkande beteenden, t.ex. genom olika former av imitation (Manski 1993; Glaeser m.fl. 2003). Denna självförstärkning kan som vi konstaterat avse såväl ”negativa” beteenden (som kriminalitet, rökning, skolkande, etc.) och ”positiva” beteenden (som utbildning, arbete). Men det betyder också en potential för politiken i den meningen att policyåtgärder kan ha direkta och indirekta effekter. Den direkta effekten avser att en åtgärd till exempel kan påverka utbildnings- eller arbetsmarknadsutfall hos individer som deltar i ett framgångsrikt program. Indirekta effekter avser att de individer som deltagit i en programåtgärd i sin tur kan påverka andra, till exempel genom att utgöra förebilder eller att påverka andra inom sin kamratgrupp.

Ett problem för socioekonomiskt svaga områden som ofta lyfts fram i diskussioner om förebilders potentiella roll är att hushåll och individer tycks flytta ut från dessa områden när de lyckas bättre på arbetsmarknaden och inflyttningen till området består av nya resurssvaga hushåll. Detta beteende har studerats i Malmö men också i andra svenska städer (se till exempel Delmos 2022 och Malmö Tillväxtkommission 2023). En konsekvens av detta är att potentiella effekter av lokala förebilder och nätverk försvinner, eftersom de individer och hushåll som kan bidra till ”positiva” förebilder lämnar områdena.

3.2 Etnisk koncentration och grannskapseffekter

Studier från flera olika länder pekar på att personer med utländsk bakgrund ofta är segregerade som grupp, men även att olika etniska grupper tenderar att sortera sig geografiskt till olika platser (Borjas 1995 och 2000). Effekterna av att bo i områden med en hög

invandrartäthet, inom forskningen ofta kallade ”etniska enklaver”, på invandrades arbetsmarknadsutfall har också flitigt studerats i tidigare forskning i Sverige, Danmark och flera andra länder (Damm 2009 och 2014, Portes och Zhou 1993; Nordin 2022; Edin m.fl. 2003; Musterd m.fl. 2008; Musterd och Andersson 2006). Om och hur ”etniska enklaver” påverkar olika arbetsmarknadsutfall för sina invånare är inte minst en relevant fråga för politiken, eftersom sådan kunskap till exempel kan vara betydelsefull för utvecklingen av integrationspolitik och stadsplanering, samt hur mottagandet av flyktingar ska organiseras på kommunnivå.

Den del av litteraturen som fokuserar på effekten av generell invandrartäthet tenderar att fokusera på grundläggande utbuds- och efterfrågefaktorer (se t.ex. Andersson m.fl. 2021). Ett argument är att invandrartäta områden skapar en efterfrågan på specifika tjänster och varor (såsom t.ex. restauranger eller klädbutiker) vilket skulle leda till ett större utbud av arbetstillfällen för invandrare (Aldrich m.fl. 1985). Det finns också vissa belägg för att utrikes födda företagare har en starkare preferens för att anställa andra utrikes födda arbetstagare (Åslund m.fl. 2014). En innebörd av detta är att man till exempel kan förvänta sig att invandrartäta områden skulle kunna ha en större koncentration av jobb med låga inträdeshinder för invandrare eller ha en näringsstruktur mer lämpad för lokal kompetens och därmed ge bättre förutsättningar för sysselsättning bland personer med utländsk bakgrund.

Nyare forskning pekar dock på att det i första hand inte är etnisk koncentration i sig som är avgörande utan områdets kvalitativa karaktäristika. En koncentration av utrikes födda kan ha både negativa och positiva effekter för de människor som bor i området och åt vilket håll effekterna går tycks vara avhängigt områdets socioekonomiska karaktäristika (Borjas 1995 och 2000, Cutler m.fl. 2008; Edin m.fl. 2003; Andersson m.fl. 2021; Chakraborty och Schüller 2022).

Ett grundläggande argument är att ”kvaliteten” på den information, beteenden och normer som sprids i ett område beror på socioekonomiska karaktäristika. För att till exempel kunna vidarebefordra relevant information om arbetsmarknaden krävs att några av de etniska kamraterna i närheten redan har en anställning. Viss information kan vara ganska ”tyst” och till exempel handla om information om de (formella eller informella) institutioner som

omger processen att få ett jobb. Annan information kan vara mer konkret, till exempel information om en befintlig jobb möjlighet eller kontaktuppgifter till en potentiell arbetsgivare, och kan nås via etniska kamrater som bor i samma enklav. De etniska enklaverna kan underlätta tillträdet till arbetsmarknaden genom informationskanaler som är specifika för den etniska gruppen i fråga. Generellt sett kan man säga att nätverkets kvalitativa karaktär är särskilt viktig för personer som saknar tidigare erfarenhet av den aktuella arbetsmarknaden eftersom de saknar information om hur arbetsmarknaden fungerar (Kramarz och Skans 2014).

Cutler m.fl. (2008) är ett tidigt bidrag som visar på evidens för hur olika aspekter av grannskap (etniska enklaver) gynnar olika typer av invandrare (t.ex. gynnas de med högt humankapital mer av närheten till etniska kamrater än deras motsvarigheter med lägre utbildning gör). På senare tid har Andersson m.fl. (2021) visat att invandras övergång från icke-arbetande till egenföretagare påverkas av personliga egenskaper som ålder, utbildning och kön, men samvarierar samtidigt med andelen invandrare från samma grupp av ursprungsländer (etnisk tillhörighet) i bostadsområdet som också är etablerade egenföretagare. Egenföretagande bland invandrare tenderar med andra ord att ”sprida sig” till andra invandrare med liknande bakgrund och som bor i samma område. En tolkning av detta är att egenföretagare och entreprenörer utgör förebilder för andra invandrare inom samma grupp och att det byggs upp kunskap, erfarenheter och information om företagande som sprids via sociala nätverk. Andersson (2021) finner liknande resultat på kommunal nivå som bekräftar vikten av de kvalitativa aspekterna av etniska enklaver, snarare än den rena ”storleken”, för benägenheten att bli egenföretagare. Damm (2014) utnyttjar ett exogent system för tilldelning av bostäder i Danmark mellan 1986 och 1998 som ger belägg för den etniska stratifieringen av bostadsbaserade jobbinformationsnätverk. Hon visar att sysselsättningsgraden bland etniska kamrater i grannskapet är viktigare än sysselsättningsgraden bland inrikes födda.

Edin m.fl. (2003) använder en svensk statlig placeringspolicy för flyktinginvandrare. Policyn var i kraft från 1985 till 1994. Författarna visar att etniska enklaver förbättrar arbetsmarknadsutfallet för mindre kvalificerade invandrare. Samtidigt finner de att höginkomsttagare tjänar mer på att bo i en etnisk enklav jämfört med

låginkomsttagare. I ett amerikanskt sammanhang undersöker Beaman (2012) de dynamiska konsekvenserna av sociala nätverk för flyktingars arbetsmarknadsutfall. Beaman finner att en ökning av nätverkets storlek med en standardavvikelse minskar sannolikheten att bli anställd med 4,8 procent. När det gäller den kanadensiska arbetsmarknaden studerar Warman (2007) effekten av att bo i en etnisk enklav på inkomstökningen bland invandrare och finner generellt negativa effekter på invandrarnas veckoinkomst.

3.3 Effekter över generationer

Huvuddelen av den empiriska forskningen har baserats på tvärsnittsdata för en generation av individer (Altonji och Blank 1999). I olika intergenerationella modeller av ojämlikhet (t.ex. Becker och Tomes 1979) modelleras dock olika gruppers position i inkomstfördelningen på lång sikt som en funktion av skillnader i barnens inkomster beroende på föräldrarnas inkomster, vilket i litteraturen ofta benämns intergenerationella klyftor.

I takt med att tillgång till data förbättrats finns det idag fler studier som analyserar sambanden mellan föräldrars inkomster, utbildning, uppväxtområde och barns utsikter för social rörlighet uppåt i inkomstfördelningen. I grund och botten behandlar dessa studier frågan om i vilken utsträckning en individs utbildning, arbetsmarknadsutfall och inkomster påverkas av föräldrars socioekonomiska situation och individens uppväxtmiljö. En del av denna litteratur relaterar till grannskapseffekter och betydelsen av socioekonomisk segregation på så sätt att den fokuserar på hur barns uppväxtområde påverkar olika utfall senare i livet.

I en mycket inflytelserik studie konstaterar Chetty m.fl. (2014, s. 1):

”there is substantial variation in intergenerational mobility across areas within the U.S. The U.S. is better described as a collection of societies, some of which are ”lands of opportunity” with high rates of mobility across generations, and others in which few children escape poverty”.

Studien visar också att områden med hög social rörlighet karaktäriseras av låg segregation, låg inkomstojämlikhet, bra skolor, socialt kapital och hög familjestabilitet. Även om denna studie har haft stor genomslagskraft är analysen i huvudsak deskriptiv.

Författarna lyfter fram betydelsen av nya studier på fler länder som går på djupet när det gäller orsaker till geografiska skillnader i möjligheter till social rörlighet. Nyare experimentella och kvasi-experimentella studier har fastställt en kausal effekt från egenskaper i individers uppväxtområde och senare utfall i livet (till exempel Chetty m.fl. 2016; Chetty och Hendren 2018; Chyn 2018).

Även om de flesta studier visar på en generell betydelse av uppväxtmiljö är det tydligt att det finns heterogenitet mellan olika delpopulationer. Ett antal analyser pekar till exempel på att minoriteter tycks drabbas hårdare av att vara bosatta i områden med en överrepresentation av socioekonomiskt svaga minoriteter (t.ex. Chetty m.fl. 2016; Chetty m.fl. 2018).

Litteraturen ger också stöd för att sociala interaktioner utgör en väsentlig mekanism som kopplar utfall för individer senare i livet till uppväxtmiljö. Chetty m.fl. (2018) visar till exempel att det som förutsäger social rörlighet ”uppåt” inte nödvändigtvis är närhet till jobb, utan att växa upp bland människor som har jobb, i linje med Case och Katz (1991). De finner också samband mellan barnens resultat och andra socioekonomiska egenskaper, såsom medelinkomster och andelen ensamstående föräldrar bland vuxna på grannskapsnivå.

Befintlig svensk forskning om etablering på arbetsmarknaden bland barn till utrikes födda, belyser frågor som: diskriminering på arbetsmarknaden (Nordin och Rooth 2009), överföring av human kapital mellan generationer (Hammarstedt och Palme 2012) och entreprenörsengagemang (Andersson och Hammarstedt 2011). Ett antal studier på svenska data visar också på ett starkt samband mellan uppväxtområde och resultat senare i livet. van Ham m.fl. (2014) visar att socioekonomiska egenskaper i individers uppväxtområde är starkt kopplade till framtida bostadsområde. Barn som växer upp med föräldrar som bor i fattiga och resurssvaga områden är mer sannolika att själva bo i resurssvaga områden senare i livet. Författarna visar också att etniska minoriteter har högre sannolikhet att bo i bostadsområde med hög andel invånare med låga inkomster. Detta skriver (van Ham m.fl., s. 402):

”Ethnic minorities were found to have the longest cumulative exposure to poverty concentration neighbourhoods. These findings imply that for some groups, disadvantage is both inherited and highly persistent.”

En annan studie på svenska data är Bygren och Szulkin (2010) som studerar sambandet mellan etnisk segregation och utbildningsutfall bland barn till invandrare. Ett tydligt resultat är att barn till invandrare som växer i upp i bostadsområden med många unga individer från samma etniska grupp (eng: *coethnics*) som har begränsad utbildning tenderar att ha låga betyg i grundskolan och uppvisa lägre utbildningsnivå än barn till invandrare som växer upp i andra bostadsområden. Att växa upp i ett bostadsområde med en koncentration av individer från samma etniska grupp tycks endast vara positivt för utbildningsutfall om andra unga i samma etniska grupp har goda resultat i grundskolan. Denna studie ger med andra ord evidens för att uppväxtområde spelar roll för utfall senare i livet och att det inte är etnisk koncentration som sådan som är avgörande, utan kvalitativa karaktäristika på området.

Sammantaget ger litteraturen vid handen att uppväxtområdets socioekonomiska egenskaper spelar roll för individers utfall senare i livet. I Delmos årsrapport 2022 presenteras slutsatser från en kohortanalys av en årskull individer, samtliga födda 1986, från skolåldern (16 år) till vuxen ålder (34 år). Analysen tar avstamp i de områden där individerna bodde som 16-åringar, och studerar utfall år 2020, dvs. när de är 34-åringar. De drar följande slutsats (s. 38):

”Uppväxtområdets socioekonomiska förutsättningar verkar påverka individernas möjligheter till sysselsättning och även arbetsinkomsten senare i livet. Även när individ- och familjeegenskaper har beaktats är sannolikheten att vara sysselsatt i genomsnitt lägre för de individer som växer upp i områden med socioekonomiska utmaningar. Motsvarande mönster finns för arbetsinkomsten.”

I mångt och mycket är denna slutsats representativ för forskningens slutsatser.

3.4 Vad är ett grannskap?

Det finns ingen entydig definition på vad ett grannskap är och det finns olika sätt att approximera grannskap. Majoriteten av studier på området använder någon form av administrativ indelning (t.ex. Demografiska statistikområden, DeSO)¹³ och det finns en relativt

¹³ Se <https://www.scb.se/hitta-statistik/artiklar/2018/demografiska-statistikomraden-en-ny-regional-indelning-under-kommuner/> för en beskrivning av Demografiska statistikområden.

omfattande litteratur som behandlar frågan om vilken geografisk skala som är mest relevant för att studera segregation och grannskapseffekter (se t.ex. Östh m.fl. 2015).

Ett vanligt argument är att den geografiska skalan bör vara definierad utifrån en idé om den geografiska utsträckning av de mekanismer man ämnar fånga. Ur denna synvinkel är det till exempel rimligt att i analyser av lokala arbetsmarknader utgå från en regional indelning som bygger på någon form av genomsnittliga pendlingsavstånd. I analyser av grannskapseffekter är det på samma sätt rimligt att utgå från någon form av indelning som motsvarar den geografiska skala som kan antas vara relevant för sociala interaktionseffekter, eftersom de utgör en central grund för grannskapseffekter.

Det finns mycket forskning som pekar på att den relevanta geografiska "arenan" för sociala interaktionseffekter är relativt begränsad och att effekterna i första hand sker på geografiska skalor som kan förknippas med stadsdelar, bostadsområden och grannskap. Glaeser (2000) menar att sociala interaktioner drivs av vad som i direkt mening kan ses, höras och upplevas och således är synnerligen distanskänsliga. Den relevanta geografiska skalan för denna typ av effekter är ofta betydligt mindre än städer och kommuner. Glaeser menar att detta är ett av argumenten för att företag tenderar att vara samlokaliserade i geografin i så kallade "kluster" inom städer. En fördel av detta är att samlokalisering skapar möjligheter att observera konkurrenter i kvarteret, utbyta kunskap och information med anställda i närliggande företag, och andra typer av sociala interaktioner som förenas av att de är mycket distanskänsliga. Av detta skäl är ett företags lokalisering en viktig faktor, särskilt i sammanhang där kunskap och information är en betydande "insatsvara" i produktionen, samt där sociala nätverk är viktiga inslag (Arzaghi och Henderson 2008).

Det är också tydligt att antalet möten och kontakter "ansikte-mot-ansikte" mellan människor är avhängigt avstånd. Wellman (1996) visar att 42 procent av alla frekventa kontakter sker mellan individer som bor mindre än 1,6 kilometer ifrån varandra. Glaeser och Sacerdote (2000) använder data från General Social Survey (GSS) i USA och visar att korrelationen mellan frekvensen med vilken man ser en vän och avståndet till den vännen ligger på 67 procent, och ett motsvarande samband mellan avståndet till en släkting och besöksfrekvensen för den släktingen ligger på 73 pro-

cent. En potentiell invändning mot dessa data är att de är baserade på undersökningar som genomförts innan den stora tillväxten av social media. Om sociala medier kan ersätta kontakter ”ansikte mot ansikte” kan det innebära kontakter idag är mindre lokaliserade. Mycket talar dock för att webbaserade interaktioner inte ersätter kontakter ”ansikte mot ansikte”, och att frekventa internetkontakter också tenderar att vara lokaliserade (se till exempel Gaspar och Glaeser 1998; Wellman et al. 2001; Boase m. fl. 2006).

Sammantaget pekar detta på att sociala interaktionseffekter är koncentrerade i geografin och att den relevanta geografiska skalan är bostadsområden, grannskap eller stadsdelar. Det är dock inte möjligt att på förhand peka ut vad som exakt är den relevanta geografiska skalan. Hedberg och Tammaru (2013) analyserar relevansen av grannskapseffekter och stadseffekter för att förklara invandrades arbetsmarknadsutfall. Till skillnad från de flesta studier fokuserar de inte bara på betydelsen av geografin *inom* städer för arbetsmarknads-karriärer för individer med utländsk bakgrund utan även på effekten mellan städer. Baserat på en longitudinell studie av inträde på arbetsmarknaden mellan 1994 och 2002 för en invandrarkohort i Stockholm och Malmö finner de att både grannskap och stad spelar roll för nyanlända invandrades inträde på arbetsmarknaden. De finner att grannskapseffekterna minskar med tiden, medan stadseffekterna är robusta under hela perioden. Nackdelarna med att bo i socioekonomiskt svaga stadsdelar är mindre påtagliga i stora och konkurrenskraftiga städer. Klaesson och Öner (2021) finner dock att effekterna av etnisk koncentration varierar vid olika rumsliga aggregeringar för invandrades etablering på arbetsmarknaden i Sverige, och att effekterna på grannskapsnivå kvarstår även när man kontrollerar för övergripande egenskaper på stadsnivå.

3.5 Sammanfattning av forskning om grannskapseffekter

Översikten av internationell såväl som nationell forskningslitteratur ger vid handen att socioekonomiska karaktäristika i det område där personer med utländsk bakgrund växer upp, kan förväntas ge avtryck på såväl utbildnings- som arbetsmarknadsutfall i senare åldrar – detta kallas ofta grannskapseffekter. När det gäller betydelsen av andelen

personer med utländsk bakgrund i ett område ger forskningen inga entydiga svar. Att bo i ett område med hög andel personer med utländsk bakgrund kan vara gynnsamt, men det kan också vara missgynnsamt. Åt vilket håll effekterna går tycks vara avhängigt grannskapets socioekonomiska ställning. Om huvuddelen av personer med utländsk bakgrund som bor i ett område har utbildning och jobb, kan boende i området gynna personer med utländsk bakgrund och ge bättre chanser inom utbildningssystemet och på arbetsmarknaden. Om personer med utländsk bakgrund i stället saknar utbildning och står långt från arbetsmarknaden, kan det antas missgynna såväl utbildnings- som arbetsmarknadsutfall för övriga personer i uppväxtmiljön.

Forskningen ger inga tydliga svar på frågan om hur ett område eller grannskap bäst kan avgränsas, men det står klart att den relevanta geografiska skalan för sociala interaktionseffekter, som ligger till grund för flera typer av grannskapseffekter, är betydligt mindre än hela städer och regioner. De avser ofta små geografiska områden *inom* städer i form av grannskap, stadsdelar eller bostadsområden. Detta betyder dock inte att egenskaper i staden eller regionen som helhet inte har betydelse. Det är snarare så att det finns effekter som verkar på små geografiska skalor samtidigt som andra effekter kan verka på större geografiska skalor (jfr. Andersson och Larsson 2016; Andersson m.fl. 2021).

4 Empirisk analys – data, variabler och empirisk modell

Detta kapitel presenterar de data som ligger grund för analyserna, de variabler som används och även de empiriska modeller vi skattar för att analysera sambanden. Syftet med den empiriska undersökningen i denna rapport är att klarlägga hur etnisk koncentration, självförsörjningsgrad bland befolkningen i grannskapet generellt och bland individer som kommer från samma grupp av länder som individen (invandrare och barn till invandrare) samvarierar med tre olika utfall: (i) slutförd gymnasieutbildning vid 20 års ålder, (ii) slutförd eftergymnasial utbildning (≥ 3 år) vid 25 års ålder och (iii) självförsörjande vid 30 års ålder. Analyserna görs både för personer som har invandrat till Sverige, dvs. utrikes födda, och personer som är födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar. Sammantaget omfattar analysen personer med utländsk bakgrund som delas in i undergrupper som benämns invandrare och barn till invandrare, se vidare under data.

I rapporten analyserar vi även dessa samband för individer som växt upp i områden som av Polismyndigheten (Polisen, 2017) blivit klassade som utsatta områden, riskområden eller särskilt utsatta områden år 2017. Vi benämner alla områden som omfattas av dessa klassificeringar som ”utsatta områden”. Generellt sett kan man förvänta sig att grannskapseffekter är särskilt påtagliga i områden i båda ”ändar” av fördelningen av utfall. Med detta avses till exempel att om 90 procent av ungdomarna i ett grannskap utbildar sig finns det många förebilder och sannolikt en tydlig ”norm” att ungdomar fullföljer en gymnasieutbildning och läser vidare efter gymnasiet. Om det i stället är en mycket låg andel som fullföljer en utbildning saknas förebilder och det finns sannolikt en avsaknad av en ”norm” som främjar utbildning.

Utsatta områden har utvecklats till platser där ordningsmakten bitvis har svårt att göra sitt arbete, som lider av stora problem med låg socioekonomisk status och där kriminella har tydlig påverkan på lokalsamhället (Polisen 2017). Därmed kan en uppväxt i dessa områden förväntas vara speciellt ogynnsamt för utbildnings- såväl som arbetsmarknadsutfall. Utsatta områden karaktäriseras också av att en hög andel av befolkningen har utländsk bakgrund (se avsnitt 2.2). Sammantaget är det relevant att analysera förutsättningarna för integration, genom utbildnings- och arbetsmarknadsutfall, för individer som växer upp i ”utsatta områden”.

4.1 Data

Rapporten bygger på individdata för perioden 1990–2020, dvs. en period på 30 år. Samtliga data kommer från SCB och tillhandahålls via det så kallade MONA-systemet (Microdata Online Access), vilket är SCB:s plattform för tillgängliggörande av svenska mikrodata. De data vi använder kommer ursprungligen från LISA, dvs. Longitudinell Integrationsdatabas för Sjukförsäkrings- och Arbetsmarknadsstudier.

En viktig aspekt av dessa data är att varje individs bostadsadress är geokodad. Geokodningen innebär att vi i *tätorter* kan identifiera rutor på 250*250 meter (dvs. områden som uppgår till 62 500 kvm) i Sveriges geografi och *utanför tätorter* identifiera områden om 1 000*1 000 meter (dvs. områden som uppgår till 1 kvadratkilometer) och studera befolkningens sammansättning inom dessa områden. Indelning bygger på SCB:s klassificering av rutor om 250*250 meter i tätorter och 1 000*1 000 meter utanför tätort. Givet våra urval och villkor är i praktiken nästan alla grannskap 250*250 meter. Vi benämner dessa rutor som grannskap i resterande delar.

En fördel med att använda denna geografiska indelning är att observationsenheten ”grannskap” motsvarar en geografisk yta av samma storlek oavsett i vilken tätort den observeras. Då många administrativa indelningar ser olika ut i olika delar av landet bidrar detta till förutsägbarhet i analysen. I vissa delar av landet är till exempel kommuner väldigt stora till ytan även om det totala invånarantalet är väldigt olika. Med denna definition är betydelsen av grannskap mer entydigt i ett empiriskt sammanhang. Utöver detta

är geokodningen exogen i sådan mening att den inte är anpassad till underliggande ekonomisk eller befolkningsmässig struktur, vilket är fördelaktigt när man skattar sambanden mellan sammansättningen på grannskap och utfall hos individer (se t.ex. Andersson m.fl. 2016).

Fokus för analysen är på följande två grupper av personer med utländsk bakgrund:

- *Invandrare*: en person som är utrikes född, som vi kan observera vid 16 års ålder, där vi har data för alla variabler i analysen, och där vi har tillgång till information om fadern åtminstone ett år.
- *Barn till invandrare*: en person som är född i Sverige med två utrikes födda föräldrar, som vi kan observera vid 16 års ålder, där vi har data för alla variabler i analysen, och där vi har tillgång till information om fadern åtminstone ett år.

Alla individer i datamaterialet kommer från (eller har minst en förälder som kommer från) någon av följande grupper av länder: Europa, Afrika, Södra Centralasien, Västra Asien (i praktiken Mellanöstern), Syd- och Centralamerika, samt Balkan.

4.2 Urval av individer och geografisk avgränsning

Analyserna inriktar sig på att studera utfall som har att göra med självförsörjning och utbildning bland invandrare och barn till invandrare enligt definitionerna i stycket ovan. Vårt huvudsakliga fokus är på hur dessa utfall samvarierar med egenskaper i det grannskap individerna växte upp i och tillika den kommun och den arbetsmarknadsregion detta grannskap är beläget i.

Vilket grannskap en invandrare (eller ett barn till en invandrare) är uppväxt i approximerar vi med individens bostadsadress vid 16 års ålder. Det är inte självklart vilken ålder man utgår från för att identifiera uppväxtområde, men forskning pekar på att det område man bor i under sina ungdomsår påverkar utfall senare i livet. En analys av Wodtke m.fl. (2016) finner stor effekt av vilket område man bodde i när man var 14–17 år gammal på utbildningsutfall.

För att skapa ett relevant urval för vårt empiriska sammanhang genomför vi två väsentliga urval med avseende på geografi och individer.

Urval 1: geografi

För att på ett meningsfullt sätt kunna identifiera den lokala uppväxtmiljöns betydelse och fånga in individer som bor i invandrartäta grannskap (såsom stadsdelar) fokuserar vi på individer i rutor (250*250 meter i tätort och 1 000*1 000 meter utanför tätort) med en befolkning på minst 100 personer det år individens uppväxtplats observeras, dvs. när individen är 16 år gammal. Endast individer som bor i grannskap med minst 100 invånare är således del av analyserna. Ett skäl till avgränsningen om minst 100 personer är att Sverige är ett geografiskt stort och, i ett internationellt perspektiv, glesbefolkat land. Många rutor i nätet har ytterst begränsad befolkningensmängd, och således litet utrymme för lokal social interaktion som är en väsentlig konceptuell grund för grannskapseffekter. Bortfallet på grund av detta villkor är ungefär 15 procent, med några mindre variationer beroende på vilket utfall vi tittar på.

Utöver avgränsningen ovan har vi också identifierat de rutor om 250*250 meter som ingår i de SAMS-områden som av Polismyndigheten i Sverige klassificerats som utsatta områden, riskområden, alternativt särskilt utsatta områden.¹⁴ I en separat analys analyserar vi utfall för invandrare och barn till invandrare med fokus på om de växt upp i något av dessa olika områden. Vi har valt att slå samman alla dessa tre typer av områden och kallar dem helt enkelt för ”utsatta områden” (detta är också titeln på Polismyndighetens rapport 2017). Detta innebär i praktiken att vi i en separat del analyserar individer (invandrare och barn till invandrare) som vid 16 års ålder bodde i ett grannskap med minst 100 invånare, och i ett område som klassificerats som utsatt enligt vår benämning, dvs. antingen ett utsatt område, ett riskområde eller ett särskilt utsatt område enligt Polismyndighetens klassificering 2017.

¹⁴ Se Gerell m.fl. (2022) för en liknande geografisk avgränsning. SAMS-områden är en förkortning för Small Areas for Market Statistics och avser mindre geografiska områden inom kommuner (se <https://www.scb.se/contentassets/5f7f821206e24fc88501f4b6f5d1c559/mis-2005-2.pdf>). SAMS-områden har ofta använts som en geografisk indelning i studier av grannskapseffekter (se t.ex. Amcoff 2012).

Eftersom våra data sträcker sig från 1990 till 2020 innebär detta att vi för huvuddelen av individerna i datamaterialet observerar det grannskap de växte upp i (vid 16 års ålder) långt innan Polismyndigheten genomförde sin analys av utsatta områden 2017. Följaktligen visar analysen på sambandet mellan uppväxt i ett område som *kommer att bli* klassat som utsatt i Polismyndighetens rapport 2017 och individens utfall senare i livet. Även om tidsperioden för Polisens klassning inte sammanfaller med de tidsperioder individer observeras i vårt datamaterial, bör det noteras att ett områdes socioekonomiska profil normalt inte förändras på korta tidsskalor. De förhållanden i ett område som ledde fram till Polisens klassning i rapporten 2017 kan i stället antas ha vuxit fram över lång tid och återspegla strukturella karaktäristika på ett område.

Urval 2: individer

Vårt fokus är på personer med utländsk bakgrund som dels bor i de grannskap som beskrivits ovan, dels uppfyller villkor med avseende på förekomst i datamaterial vid specifika åldrar och för vilka det finns uppgifter om faderns arbetsmarknadssituation. Nedan specificeras hur urvalet ser ut för invandrare respektive barn till invandrare:

Invandrare:

- avser samtliga individer i datamaterialet som är invandrare (utrikes födda) och a) observeras i datamaterialet vid 16 års ålder (för att kunna avgöra uppväxtplats), b) observeras vid en ålder om 20, 25 respektive 30 år (för att kunna mäta utfall, c) bodde i en ruta om 250*250 meter i en tätort *eller* i en ruta om 1 000*1 000 meter utanför tätort med minst 100 invånare vid 16 års ålder, och d) det finns information i data för individen avseende analysens variabler, inklusive om faderns arbetsmarknadsstatus och eventuella arbetsinkomster.

Barn till invandrare:

- avser samtliga individer i datamaterialet som är födda i Sverige och är barn till två invandrare (dvs. inrikes födda med två utrikes födda föräldrar) och a) observeras vid 16 års ålder (för

att kunna avgöra uppväxtplats), b) observeras vid en ålder om 20, 25 respektive 30 år (för att kunna mäta utfall, c) bodde i en ruta om 250*250 meter i en tätort *eller* i en ruta om 1 000*1 000 meter utanför tätort med minst 100 invånare vid 16 års ålder, och d) det finns information i data för individen avseende analysens variabler, inklusive om faderns arbetsmarknadsstatus och eventuella arbetsinkomster.

Detta innebär till exempel att en individ som observeras vid 16 års ålder, men inte vid 25 eller 30 års ålder faller ur datamaterialet för slutförd högskoleutbildning och uppnådd självförsörjning, men är med för slutförd gymnasieutbildning. Vi avgränsar också materialet till personer där vi observerar fadern i materialet. Att vi väljer att ta med information om fadern och inte modern är helt enkelt därför att självförsörjningsgraden är betydligt högre för män i invandrar-grupper.

4.3 Variabler

Utfallsvariabler

Vi studerar tre utfall som mäts vid tre olika åldrar; 20, 25 och 30 år. Dessa är:

1. slutförd gymnasieutbildning vid 20 års ålder
2. slutförd högskole- eller universitetsutbildning vid 25 års ålder (tre år eller längre)
3. självförsörjande vid 30 års ålder.

De utfall vi studerar för invandrare och barn till invandrare överensstämmer med de faktorer som forskningen pekar på är väsentliga för framgångsrik etablering på arbetsmarknaden, dvs. utbildning, och tillika faktiskt arbetsmarknadsutfall i form av självförsörjning. Det är väldokumenterat att utbildning är en viktig faktor för utrikes föddas etablering på arbetsmarknaden (se t.ex. Nordin 2022; Engdahl och Liljeberg 2022).

Alla tre olika utfallsvariabler mäts i enlighet med en så kallad dummy-variabel som antar värdet 1 om utfallet är uppnått, 0 annars. Utbildningsutfallet mäts med hjälp av information om individers utbildning som finns i LISA.

Huruvida en individ är självförsörjande baseras på information om arbetsinkomster samt huruvida en individ är registrerad som företagare. Enligt den beräkningsmetod vi använder är en individ självförsörjande om han eller hon vid 30 års ålder uppvisar en arbetsinkomst som uppgår till minst fyra prisbasbelopp (enligt det år individen var 30 år) *eller* är registrerad som företagare det år individen var 30 år. Denna definition ger en mer fullödlig bild än till exempel sysselsättningsstatistiken som innehåller många individer med mycket små inkomster. Ett annat teoretiskt tänkbart alternativ vore att mäta arbetade timmar, men i svenska registerdata saknas sådana uppgifter. Den svenska forskningen förenas således av att självförsörjning definieras enligt olika tröskelvärden för inkomst. I en tidigare rapport till ESO används en definition av sysselsättning som motsvarar 40 procent av medianlönen (Ruist 2018). Då vi har velat mäta just självförsörjning anser vi att ett absolut mått passar bättre i just vårt sammanhang. Vi försöker alltså mäta huruvida en person kan anses integrerad på arbetsmarknaden enligt en slags minimiprincip. Detta är samma mått som används av Eklund och Larsson (2020). En mindre variation av måttet har tillika använts av Svensk Näringsliv i olika sammanhang.¹⁵

Det ska också noteras att måttet vi använder för att mäta självförsörjning baseras på arbetsinkomster och tar inte hänsyn till arbetsrelaterade ersättningar, som till exempel föräldrapenning eller sjukpenning. Man kan med andra ord inte dra slutsatsen att personer som *inte* är självförsörjande inte har eller har haft någon koppling till arbetsmarknaden vid 30 års ålder. Att inte vara självförsörjande vid 30 års ålder betyder heller inte att en enskild individ lever i "utanförskap" eller är en "belastning" för det offentliga systemet. Måttet visar huruvida individen har en arbetsinkomst motsvarande fyra prisbasbelopp eller inte vid 30 års ålder, vilket beskriver kopplingen till arbetsmarknaden via arbetsinkomster (eller eget företagande). Måttets egenskaper betyder också att eventuella skillnader mellan män och kvinnor i graden av självförsörjning skulle kunna förklaras

¹⁵ https://www.svensktnaringsliv.se/sakomraden/arbetsmarknadspolitik/700-000-i-langvarigt-utanforskap_1195573.html.

av barnafödande bland kvinnor. I våra analyser presenteras dock även separata analyser av män och kvinnor, vilket innebär att analyserna påvisar eventuella skillnader *mellan* kvinnor med utländsk bakgrund och hur dessa skillnader är relaterade till egenskaper i det grannskap de växte upp i. Eventuella systematiska skillnader mellan kvinnor som är relaterade till grannskapet de växte upp i kan inte förklaras av måttet som sådant, utan beror i så fall på skillnader i barnafödande, sjukersättningar eller direkt koppling till arbetsmarknaden.¹⁶

Till sist ska det noteras att det naturligtvis varken är möjligt eller önskvärt att alla individer ska vara självförsörjande vid varje given tidpunkt och att många självklart är självförsörjande exempelvis genom kapitalinkomster eller besparingar. Precis som med sysselsättningsmålet är det viktigt att förstå ett självförsörjningsmål i sitt sammanhang, och att tillämpa det för genomsnitt snarare än enskilda fall. Allra helst skulle dylika mått förstås ur livscykelperspektiv. Några inledande försök i denna riktning återfinns i Hansson och Tjernberg (2021) och Eklund och Larsson (2023).

Variabler på grannskaps- och kommunnivå

För att analysera samvariationen mellan egenskaper i det grannskap där en individ är uppväxt och utfall på individnivå definieras dels en variabel som beskriver koncentration av invandrare från samma grupp av länder i det grannskap som individen bodde i vid 16 års ålder, dels två variabler som beskriver graden av självförsörjning bland de som bodde i grannskapet vid samma ålder.

Det första måttet, etnisk koncentration (EK), syftar till att fånga betydelsen av den allmänna koncentrationen av invandrare från samma grupp av länder som respektive person för dennes arbetsmarknads- och utbildningsutfall. Begreppet ”etnisk koncentration”, liksom ”etnisk enklav” används ofta på detta något förenklade sätt i forskningslitteraturen. Att forskningen lyfter fram etnisk kon-

¹⁶ Ett alternativt mått bygger på den nya BAS-statistiken (befolkningens arbetsmarknadsstatus) som tagits fram av SCB. BAS baseras på inkomstuppgifter från arbetsgivardeklarerationer på individnivå, och finns tillgängliga sedan 2019. I BAS tas indikatorn arbetsrelaterad inkomstnivå fram. Utgångspunkten är de typer av förvärsinkomster som används i definitionen av arbetsmarknadsstatusen ”Sysselsatt” tillsammans med de arbetsrelaterade transfereringar som en person får som tillfälligt är frånvarande från arbetet (bland annat sjukpenning och inkomstrelaterad föräldrapenning). Vi har dock inte tillgång till detta data-material för våra analyser.

centration snarare än koncentration av personer med utländsk bakgrund generellt sett, bygger på att individer som kommer från länder med liknande språk och kultur är mer sannolika att utveckla sociala nätverk och ingå i varandras referensgrupper. Sociala interaktionseffekter kan på detta sätt antas vara mer påtagliga mellan personer med utländsk bakgrund som kommer från samma regioner (eller kulturellt och språkligt liknande regioner). Mot denna bakgrund kan det uppfattas som problematiskt att de grupper av länder vi har tillgång till (dvs. Europa, Afrika, Södra Centralasien, Västra Asien, Syd- och Centralamerika samt Balkan) är stora och heterogena när det gäller etnicitet, språk och kultur. I praktiken sker det dock en geografisk sortering inom grupperna, dvs. personer från en undergrupp av länder med liknande språk och kultur *inom* våra breda landsgrupper tenderar att koncentrera sig på grannskapsnivå (se t.ex. Hårsman 2006).¹⁷ Detta mildrar eventuella problem med breda landsgrupper i vårt empiriska sammanhang. Som påpekats i tidigare kapitel är frågan om effekten av etnisk koncentration teoretiskt öppen. Å ena sidan finns argument för att rumslig koncentration av personer med utländsk bakgrund från liknande länder stimulerar nätverk, socialt kapital och informationsspridning vilket kan gynna såväl arbetsmarknads- som utbildningsutfall. Å andra sidan kan så kallade etniska enklaver bidra till utanförskap och minskad integration (se till exempel Andersson m.fl. 2021).

De två andra måtten syftar till att fånga betydelsen av genomsnittligt arbetsmarknadsutfall bland befolkningen i ett grannskap. Borjas (1992 och 1995) menar att effekten av att bo i ett grannskap med en koncentration av invandrare på en enskild individs utfall beror på vad övriga i området gör, eftersom detta påverkar "kvaliteten" på information, kunskap och normer som sprids i området. Om man bor i ett område där de flesta utbildar sig och har ett jobb är sannolikheten av positiva effekter på utbildnings- och arbetsmarknadsutfall hög. Under dessa förutsättningar finns det till exempel goda förebilder, sociala nätverk som kan bidra till inspiration, kunskap om arbetsmarknaden och kontakter inom näringslivet. Om man i stället bor i ett område där få jobbar och

¹⁷ Med detta menas till exempel att individer från Turkiet ofta bor i närheten av andra individer från Turkiet. Hårsman (2006) visar i en empirisk analys av Stockholmsregionen att utrikes födda från Turkiet, Iran, Irak respektive Afrika uppvisar särskilt hög segregation på sätt att de tenderar att bo i samma områden.

utanförskapet är stort kan detta bidra till negativa utbildnings- och arbetsmarknadsutfall.

Mot denna bakgrund har vi med två variabler som beskriver graden av självförsörjning i det grannskap som en individ bodde i när denne var 16 år gammal. Antagandet är att graden av självförsörjningsgrad inom grannskapet är ett mått på ”kvaliteten” på de lokala sociala nätverken i termer av i vilken utsträckning de kan förmedla arbetsmarknadsrelevant information, kunskap och normer samt stimulera till att såväl påbörja som slutföra utbildning. Det ena av dessa mått avser den generella självförsörjningsgraden bland den totala befolkningen grannskapet (SF_T) som *inte* kommer från samma grupp av länder som individen i fråga; det andra avser självförsörjningsgraden bland individer som kommer från samma grupp av länder som individen i fråga (SF_E). Syftet med att ha båda måtten i en och samma modell är att försöka fånga betydelsen av språklig och kulturell ”närhet”. Om sociala nätverkseffekter och effekter av förebilder är betingade av språklig och kulturell ”närhet” är det i första hand SF_E som antas spela roll för arbetsmarknads- och utbildningsutfall, eftersom denna fångar utfall bland personer med utländsk bakgrund från samma grupp av länder som individen i fråga. Vad personer i grannskapet som kommer från samma grupp av länder som en individ gör, kan ha större inverkan på individens utfall jämfört med personer från andra landsgrupper. Om landsgrupper spelar liten roll och det i stället är självförsörjningsgraden generellt sett som är av betydelse, kan det snarare vara så att båda variablerna spelar roll eftersom de tillsammans återspeglar graden av självförsörjning i grannskapet. Även här gäller att de grupper av länder vi har tillgång till är stora och heterogena när det gäller etnicitet, men som påpekats tidigare mildras problemet med breda landsgrupper också av att det i praktiken sker en geografisk sortering inom grupperna.

De tre variablerna som diskuteras ovan definieras enligt följande för en individ (invandrare eller barn till invandrare) i som kommer från landsgrupp l . Etnisk koncentration, $EK_{i(l),g}$, avser antalet personer i grannskap g som kommer från landsgrupp l som andel av det totala antalet personer i grannskap g .

$$EK_{i(l),g} = \frac{Bef_{lg}}{Bef_g}$$

Bef_{lg} och Bef_g avser befolkning i grannskap g som kommer från landsgrupp l (samma som individ i) respektive total befolkning i grannskap g . Detta mått syftar till att fånga etnisk koncentration i ett grannskap. Landsgrupp avser en av sex grupper, dvs. Europa, Afrika, Södra Centralasien, Västra Asien (i praktiken Mellanöstern), Syd- och Centralamerika samt Balkan. För individer som är födda i Sverige men vars fader kommer från landsgrupp l är deras landsgrupp klassad som l .

$SF_{T_{i(l),g}}$ avser antalet personer i grannskap g som *inte* kommer från landsgrupp l och som är självförsörjande i relation till den totala befolkningen i grannskap g som *inte* kommer från landsgrupp l . Vi beräknar detta på följande sätt:

$$SF_{T_{i(l),g}} = \frac{SF_{Bef_g} - SF_{Bef_{lg}}}{Bef_g - Bef_{lg}}$$

där SF_{bef_g} avser antalet boende i grannskap g som är självförsörjande och $SF_{Bef_{lg}}$ avser antalet boende i grannskap g som kommer från landsgrupp l och är självförsörjande. Detta innebär antalet personer som har en arbetsinkomst som uppgår till minst fyra prisbasbelopp eller är registrerade företagare det år som individ i är 16 år gammal. Vi kallar denna variabel för *andel självförsörjande*.

$SF_{E_{i(l),g}}$ avser andelen självförsörjande bland de som bor i grannskap g och kommer från landsgrupp l och beräknas enligt:

$$SF_{E_{i(l),g}} = \frac{SF_{Bef_{lg}}}{Bef_{lg}}$$

där $SF_{Bef_{lg}}$ är antalet personer i grannskap g från landsgrupp l som är självförsörjande och Bef_{lg} är det totala antalet personer från landsgrupp l som bor i grannskap g . Vi kallar denna variabel för *andel självförsörjande inom grupp*.

Tidpunkten samtliga tre variabler mäts är ”individuellt åldersspecifik” i den meningen att den avser egenskaper i grannskapet individen bodde i när denne var 16 år gammal. För en individ i som bodde i grannskap g vid 16 års ålder och som blev 30 år gammal 2016 avser till exempel $EK_{i(l),g}$ år 2002. Men för en annan individ som

också bodde i grannskap g när denne var 16 men blev 30 år gammal 2014 så avser $EK_{i(l),g}$ år 2000.

Samtliga dessa tre variabler mäts dels på grannskapsnivå (250*250 meter för tätort och 1 000*1 000 meter utanför tätort) och kommunnivå.

Faderns självförsörjning

Utöver dessa variabler inkluderar vi också en variabel som indikerar i vilken utsträckning en individs fader har varit självförsörjande under de år han observeras i data. En omfattande internationell forskningslitteratur analyserar hur barns utbildnings- och arbetsmarknadsutfall samvarierar med föräldrarnas utbildning och sysselsättning och etablerat resultat är att låga inkomster och arbetslöshet (framför allt bland fäder) ger negativa avtryck på barnens utbildning och arbetsmarknadsutfall (se till exempel Haveman och Wolfe 1995; Mooi-Reci m.fl. 2019; Dahl och DeLeire 2008). Möjliga orsaker till detta samband inkluderar familjens möjligheter till finansiellt stöd för utbildning, stöd i hemmet och tillika kontakter och nätverk som kan underlätta vägar in på arbetsmarknaden.¹⁸

Om fadern observeras fem år i data har vi tagit genomsnittet av årliga självförsörjningsutfall (en dummy för huruvida arbetsinkomsten under ett år uppgår till minst fyra prisbasbelopp eller personen är registrerad som företagare). Är till exempel fadern endast självförsörjande ett av de fem åren blir självförsörjningsmättet $1/5=0,2$ (dvs. 20 procent), men om fadern är självförsörjande samtliga fem år blir självförsörjningsmättet $5/5=1$ (dvs. 100 procent). På samma sätt gäller att om fadern observeras fyra år och är självförsörjande 3 år är självförsörjningsmättet $3/4=0,75$ (dvs. 75 procent). Detta betyder att vi mäter frekvensen av faderns självförsörjning under de år han observeras i data, vilket är ett sätt att approximera faderns arbetsmarknadsutfall över tid.

¹⁸ Mot denna bakgrund är ett alternativ att inkludera faderns och/eller moderns utbildning. Vi har testat att inkludera moderns och faderns högsta utbildning, men resultaten pekar på att faderns självförsörjning har ett mycket starkare samband med såväl utbildnings- som arbetsmarknadsutfall. Ett skäl till detta kan vara att faderns självförsörjning indirekt fångar nivån på utbildning eftersom utbildning är nära sammankopplat med arbetsmarknadsutfall.

Övriga variabler

Vi har med en dummy-variabel som beskriver huruvida en individ är man eller kvinna (1 om man, 0 om kvinna). Syftet med detta är att kontrollera för skillnader mellan kön, och det är vedertaget att utrikes födda kvinnor ofta står längre från arbetsmarknaden än män trots att de i många fall har högre utbildning (se t.ex. Bevelander 2005; Schieckoff och Sprengholz 2021). I analyserna av självförsörjningsutfall har vi även med dummyvariabler för huruvida individen har slutförd gymnasie- respektive högskole- eller universitetsutbildning (1 om ja, 0 om nej). Högskole- eller universitetsutbildning avser en eftergymnasial utbildning på minst 3 år. Vi inkluderar även dummyvariabler för arbetsmarknadsregion och år för att kontrollera för varaktiga skillnader mellan regioner och egenheter som föreligger vissa år.¹⁹ Dummy för region för en individ i är 1 för den region individen observerades i vid 16 års ålder. Årsdummy för en individ i är 1 det år individens respektive utfall mäts. Detta betyder att om individ i bodde i region 10 (arbetsmarknadsregion Växjö) när denne var 16 år är dummyvariabeln 1 för region 10 för denna individ i samtliga skattningar, 0 annars. Om samma individ i var 20 år gammal år 2005 är dummyvariabeln för år 2005 1 för denna individ i skattningen av gymnasieutbildning (som mäts vid 20 års ålder), 0 annars.

I våra separata analyser av individer med utländsk bakgrund som vid 16 års ålder bodde i ett grannskap som ingår i ett SAMS-område som av Polismyndigheten under senare år klassats som utsatt område, riskområde eller särskilt utsatt område har vi med ytterligare en variabel.²⁰ Detta är en dummyvariabel för huruvida en individ bodde i ett "utsatt område" vid 16 års ålder, men har flyttat ut vid 20, 25 respektive 30 års ålder. Vi använder denna variabel för att analysera huruvida en utflytt från ett sådant område samvarierar med utbildnings- och arbetsmarknadsutfall.

¹⁹ Med region avses Lokala Arbetsmarknader (LA) 2016 som tas fram av SCB, se <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/arbetsmarknad/sysselsattning-forvarvsarbete-och-arbetstider/registerbaserad-arbetsmarknadsstatistik-rams/produktrelaterat/Fordjudad-information/lokala-arbetsmarknader-la/>

²⁰ I denna rapport benämner vi de områden som av Polismyndigheten har klassats som utsatt område, riskområde eller särskilt utsatt område med "utsatt område".

4.4 Empirisk modell

Alla modeller skattas med en enkel linjär regression (OLS). Varje beroende variabel är en så kallad dummy-variabel som antar värdet 0 eller 1, vilket innebär att vi skattar linjära sannolikhetsmodeller som visar sambandet mellan de variabler som ingår i modellerna (se ovan) och sannolikheten för respektive utfall. Den grundläggande modellen ser ut som följer:

$$D_{i(l),g} = \alpha + \beta_1 EK_{i(l),g} + \beta_2 SF_T_{i(l),g} + \beta_3 SF_E_{i(l),g} + \beta_4 D_{i(l),g}^{Man} + \beta_5 SF_{i(l),g}^{fader} \\ \dots \beta_6 EK_{i(l)}^{Kommun} + \beta_7 SF_T_{i(l)}^{Kommun} + \beta_8 SF_E_{i(l)}^{Kommun} + \sum_{r=1}^R \beta_r D_r \\ + \sum_{t=1}^T \beta_t D_t + \varepsilon_i$$

$D_{i(l),g}$ avser utfall för en individ i som från landsgrupp l som bodde i grannskap g vid 16 års ålder. Utfallet är antingen gymnasieutbildning (20 års ålder), minst treårig eftergymnasial utbildning (25 års ålder) eller självförsörjning (30 års ålder). β är de parametrar som skattas. $EK_{i(l),g}$, $SF_T_{i(l),g}$ och $SF_E_{i(l),g}$ avser etnisk koncentration, andel självförsörjande och andel självförsörjande inom den grupp l , och i det grannskap g som individ i bodde i vid 16 års ålder (se definitioner ovan). $EK_{i(l)}^{Kommun}$, $SF_T_{i(l)}^{Kommun}$ och $SF_E_{i(l)}^{Kommun}$ avser etnisk koncentration, andel självförsörjande och andel självförsörjande inom grupp i i den kommun som individ i bodde i vid 16 års ålder. D_r är en dummyvariabel för lokal arbetsmarknadsregion och avser den region individ i bodde i det år utfallet mäts för individen, och D_t är en dummyvariabel för det år utfallet mäts för individen (se ovan). ε_i är en felterm.

När vi analyserar utfallet självförsörjning vid 30 års ålder adderas två variabler till modellen ovan. Dessa är slutförd gymnasie- respektive högskoleutbildning. Detta betyder att vi inkluderar två dummyvariabler som är 1 om individ i har en slutförd gymnasieutbildning (0 annars) respektive slutförd minst treårig eftergymnasial utbildning (0 annars). Syftet med att addera dessa variabler är att det ger möjlighet att förstå de skattade sambanden som ”netto”, utöver

att utbildningsutfall kan förstås som till del skapade av grannskapseffekter. Det är inte självklart att det finns ett samband mellan egenskaper i det grannskap man bodde i vid 16 års ålder som är *utöver* att det grannskap man växte upp kan påverka utbildningsutfall (som i sin tur påverkar arbetsmarknadsutfall).

För de separata analyserna av individer som vid 16 års ålder bodde i ett "utsatt område" inkluderas en dummyvariabel för huruvida en individ bodde i ett utsatt område vid 16 års ålder men har flyttat ut vid 20, 25 respektive 30 års ålder (se ovan).

Som påpekats ovan skattas modellerna med enkel linjär regression (OLS). En fördel med linjära sannolikhetsmodeller är att de är enkla att tolka. Det är viktigt att notera att resultaten inte bör ges en kausal tolkning. Detta betyder att de samband vi hittar mellan uppväxtgrannskap och utbildnings- och arbetsmarknadsutfall inte kan tas som evidens för att det är egenskaper i det grannskap en individ växer upp som har en "egen" kausal effekt.

De resultat som presenteras avser statistiska samband och regressionsresultaten visar om dessa samband är statistiskt signifikanta även om vi kontrollerar för andra faktorer än grannskapsfaktorer som kan påverka utbildnings- och arbetsmarknadsutfall bland invandrare och barn till invandrare. På så sätt kan vi testa om de statistiska sambanden mellan egenskaper i de grannskap där individerna växer upp (invandrare och barn till invandrare) är förenliga med teoribildning och tidigare forskningsresultat om grannskapseffekter.

Alla modeller presenteras på så sätt att olika kontrollvariabler läggs till stegvis. Syftet med att presentera resultaten på detta sätt är att visa hur sambanden reagerar på att kontrollvariabler läggs till och dras ifrån. Det är också värdefullt att studera vissa samband isolerat, dvs. utan att annat beaktas. Det kan till exempel vara så att det finns ett statistiskt signifikant samband mellan etnisk koncentration och utbildning, men att det drivs av att fäder som är självförsörjande tenderar att vara bosatta i etniskt koncentrerade grannskap och att det är faderns självförsörjning som egentligen spelar roll. Genom att stegvis addera kontrollvariabler kan denna typ av effekter identifieras och läsaren får en bredare bild över hur sambanden ser ut och hur känsliga signifikansen i de statistiska sambanden mellan grannskapsvariabler och olika utfall är till införandet av olika kontrollvariabler.

4.5 Deskriptiva data

Antal individer

Tabell 4.1 redovisar det totala antalet invandrare respektive barn till invandrare som uppfyller de avgränsningar som presenterats i avsnitt 4.2. Som framgår av tabellen är skillnaden i antal individer mellan invandrare och barn till invandrare tämligen liten, även om den blir större i äldre åldrar.

Vid 20 års ålder observerar vi strax över 100 000 individer i respektive grupp, av vilka ungefär en tredjedel bor i grannskap som ligger i områden som av Polismyndighet klassats i sin rapport (2017) som utsatt område, riskområde eller särskilt utsatt område. Vid 30 års ålder sjunker antalet observerade invandrare till strax över 60 000 medan vi har strax över 35 000 observationer på barn till invandrare.

Tabell 4.1 Totalt antal invandrare och barn till invandrare

	20 års ålder	25 års ålder	30 års ålder
		<i>Alla grannskap</i>	
Invandrare	108 464	82 710	62 709
Barn till invandrare	103 728	69 080	36 489
		<i>Utsatt område</i>	
Invandrare	36 443	28 262	21 180
Barn till invandrare	38 401	25 918	14 175

Not: Med utsatt område avses en av områdesklassificeringarna från Polisen (2017), dvs. utsatt område, riskområde eller särskilt utsatt område.

Källa: Egna beräkningar baserat på registerdata från SCB. Endast individer (utrikes födda och inrikes födda barn med två utrikes födda föräldrar) som bor i grannskap (rutor om 250*250 meter inom tätort och 1 000*1 000 meter utanför tätort) med minst 100 invånare och för vilka det finns information om fäder inkluderas (se avsnitt 4.2).

Utfall bland invandrare och barn till invandrare

Tabell 4.3–4.4 redovisar andelar i procent för våra utfallsmått samt för indikatorn kön, och huruvida den observerade individen bodde i ett grannskap som av Polismyndigheten klassats som någon grad av utsatt vid en ålder på 16 respektive 30 år och om individen flyttat ut vid den ålder utfallet mäts. Tabell 4.2 redovisar data vid 20 års ålder, tabell 4.3 vid 25 års ålder och tabell 4.4 vid 30 års ålder. I Appendix (tabell A.1a och A.1b) redovisas deskriptiva data (medelvärde och

standardavvikelse) för samtliga variabler som ingår i den empiriska modellen vid respektive utfallsår (20, 25 och 30 år).

Tabell 4.2 Utfall vid 20 års ålder

Andelar i procent

	Alla grannskap		Utsatt område (16 års ålder)	
	<i>Invandrare</i>	<i>Barn till invandrare</i>	<i>Invandrare</i>	<i>Barn till invandrare</i>
Självförsörjande	8,8	14,7	9,0	13,6
Gymnasieutbildning	55	74	52	70
Högskoleutbildning (≥ 3 år)	0	0	0	0
Utsatt område (16 års ålder)	33	37	100	100
Flyttat ut från utsatt område	-	-	24,9	19,6
Man	53,1	51,4	53	51

Not: Med utsatt område avses en av områdesklassificeringarna från Polisen (2017), dvs. utsatt område, riskområde eller särskilt utsatt område.

Källa: Egna beräkningar baserat på registerdata från SCB. Endast individer (utrikes födda och inrikes födda barn med två utrikes födda föräldrar) som bor i grannskap (rutor om 250*250 meter inom tätort och 1 000*1 000 meter utanför tätort) med minst 100 invånare och för vilka det finns information om fäder inkluderas (se avsnitt 4.2).

Som framgår av tabell 4.2 är graden av självförsörjning vid 20 års ålder låg, vilket är naturligt då detta avser ett åldersintervall där många individer normalt sett fortfarande studerar. Omkring 9 procent av invandrarna i datamaterialet är självförsörjande och detta gäller även för den undergrupp av individer som vid 16 års ålder bodde i ett utsatt område. Strax över 30 procent av invandrarna bodde i ett sådant område vid 16 års ålder.

För barn till invandrare är graden av självförsörjning något högre, och uppgår till omkring 14 procent. En något högre andel bland barn till invandrare bodde i ett utsatt område vid 16 års ålder. Av de invandrare som bodde i ett utsatt område vid 16 års ålder har en fjärdedel flyttat till ett icke utsatt område vid 20 års ålder. Motsvarande siffra för barn till invandrare är 20 procent. Utflyttning från ett utsatt område är utifrån detta perspektiv tämligen frekvent. Det kan också noteras att strax över 50 procent av individerna i datamaterial är män, och som framgår i övriga tabeller gäller detta även när vi ser till åldrarna 25 och 30 år.

Det relevanta utfallsmåttet vid 20 års ålder är dock huruvida individerna har en slutförd gymnasieutbildning. Tabell 4.2 visar att 55 procent av invandrarna har en slutförd gymnasieutbildning och

denna andel är endast något lägre för de som bodde i ett utsatt område vid 16 års ålder. Här är samma andel 52 procent. Bland barn till invandrare är siffran betydligt högre: 74 procent för barn till invandrare generellt sett och 70 procent bland barn till invandrare som bodde i ett utsatt område vid 16 års ålder. Bland invandrare såväl som barn till invandrare som bodde i ett utsatt område vid 16 års ålder är andelen som slutfört en gymnasieutbildning lägre jämfört med de som *inte* bodde i ett utsatt område vid 16 års ålder.

Tabell 4.3 presenterar samma deskriptiva data för invandrare och barn till invandrare vid en ålder på 25 år. För det första är det tydligt att andelen som är självförsörjande är markant högre jämfört med vid 20 års ålder. För invandrare ligger den på 40 procent och på 47 procent bland barn till invandrare. En betydligt högre andel av invandrarna har också slutfört en gymnasieutbildning vid 25 års ålder och skillnaden jämfört med barn till invandrare är mindre än vid 20 års ålder.²¹

Tabell 4.3 Utfall vid 25 års ålder

Andelar i procent

	Alla grannskap		Utsatt område (16 års ålder)	
	Invandrare	Barn till invandrare	Invandrare	Barn till invandrare
Självförsörjande	40	47	40	47
Gymnasieutbildning	69	77	65	73
Högskoleutbildning (≥ 3 år)	15,2	19,5	12,4	16
Utsatt område (16 års ålder)	34	38	100	100
Flyttat ut från utsatt område	-	-	44	40
Man	53	52	53	52

Not: Med utsatt område avses en av områdesklassificeringarna från Polisen (2017), dvs. utsatt område, riskområde eller särskilt utsatt område.

Källa: Egna beräkningar baserat på registerdata från SCB. Endast individer (utrikes födda och inrikes födda barn med två utrikes födda föräldrar) som bor i grannskap (rutor om 250*250 meter inom tätort och 1 000*1 000 meter utanför tätort) med minst 100 invånare och för vilka det finns information om fäder inkluderas (se avsnitt 4.2).

Ser vi till andelen som slutfört en högskoleutbildning på tre år eller längre ligger den på 15 procent för invandrare och 19 procent för barn till invandrare, och dessa siffror är ett par procentenheter lägre för de som bodde i ett utsatt område vid 16 års ålder. Det kan också

²¹ En naturlig förklaring till detta kan vara att många invandrare behöver läsa delar eller hela sin gymnasieutbildning genom kommunal vuxenutbildning, Komvux.

noteras att utflyttningen ut från utsatta områden är stor. Omkring 40 procent av de invandrare respektive barn till invandrare som bodde i ett utsatt område vid 16 års ålder har flyttat till ett icke utsatt område vid 25 års ålder.

Vid 30 års ålder är mer än hälften av invandrarna i vårt urval självförsörjande (57–59 procent) och graden av självförsörjning bland barn till invandrare ligger över 60 procent (tabell 4.4).

Tabell 4.4 Utfall vid 30 års ålder

Andelar i procent

	Alla grannskap		Utsatt område (16 års ålder)	
	<i>Invandrare</i>	<i>Barn till invandrare</i>	<i>Invandrare</i>	<i>Barn till invandrare</i>
Självförsörjande	59	62	57	61
Gymnasieutbildning	71	76	66	71
Högskoleutbildning (≥ 3 år)	24	26	20	22
Utsatt område (16 års ålder)	34	39	100	100
Flyttat ut från utsatt område	-	-	57	59
Man	54	51	54	51

Not: Med utsatt område avses en av områdesklassificeringarna från Polisen (2017), dvs. utsatt område, riskområde eller särskilt utsatt område.

Källa: Egna beräkningar baserat på registerdata från SCB. Endast individer (utrikes födda och inrikes födda barn med två utrikes födda föräldrar) som bor i grannskap (rutor om 250*250 meter inom tätort och 1 000*1 000 meter utanför tätort) med minst 100 invånare och för vilka det finns information om fäder inkluderas (se avsnitt 4.2)

Andelen 30-åringar som slutfört en gymnasieutbildning ligger på ungefär samma nivå som vid 20 års ålder, men andelen som slutfört en högskoleutbildning på tre år eller längre ligger på över 20 procent för alla grupper.

Det är också tydligt att när man observerar invandare och barn till invandrare som bodde i ett utsatt område vid 16 års ålder har mer än hälften (närmare 60 procent) flyttat till ett icke utsatt område vid 30 års ålder. Detta pekar på en potentiell relevans av den problematik som påpekades i kapitel 3. Om utflytt från ett utsatt områden i första hand avser individer (eller hela hushåll) som lyckas bättre på arbetsmarknaden innebär det att potentiella ”positiva” förebilder lämnar områdena.

5 Resultat

I detta kapitel presenteras resultaten från ekonometriska analyser av sambandet mellan våra utfallsvariabler och variablerna som beskriver egenskaperna i de grannskap vårt urval av individer bodde i vid 16 års ålder. Resultaten är organiserade efter utfall, där vi börjar med att beskriva resultaten för slutförd gymnasieutbildning följt av högskole- eller universitetsutbildning (≥ 3 år), och till sist självförsörjning vid 30 års ålder.

5.1 Slutförd gymnasieutbildning – 20 års ålder

Invandrare

Tabell 5.1 presenterar resultaten för invandrare observerade för andra gången vid 20 års ålder, där utfallet är slutförd gymnasieutbildning. Tabellen presenterar sex olika specifikationer. De tre första kolumnerna presenterar modeller som endast inkluderar en förklaringsvariabel i respektive modell – etnisk koncentration (1), andel självförsörjande (2) och andel självförsörjande bland befolkningen från samma landsgrupp (3). Dessa variabler avser grannskapet individen bodde i vid 16 års ålder. Den fjärde modellen innehåller alla dessa variabler samtidigt, samt beaktar huruvida individen är man. Den femte modellen adderar variabler på kommunnivå (samma variabler som på grannskapsnivå) och tillika dummyvariabler för arbetsmarknadsregion. Den sjätte modellen adderar en indikator på huruvida fadern varit självförsörjande.

Tabell 5.1 Invandrare observerade vid 20 års ålder, slutförd gymnasieutbildning

	1	2	3	4	5	6
Etnisk koncentration, grannskap	-0,178*** (0,011)			-0,00855 (0,012)	0,0212 (0,015)	0,0297** (0,015)
Andel självförsörjande, grannskap		0,387*** (0,011)		0,155*** (0,013)	0,223*** (0,014)	0,201*** (0,014)
Andel självförsörjande inom grupp, grannskap			0,514*** (0,009)	0,456*** (0,01)	0,437*** (0,011)	0,300*** (0,011)
Man				-0,079*** (0,003)	-0,079*** (0,003)	-0,079*** (0,003)
Självförsörjning fader						0,230*** (0,00519)
Andel självförsörjande inom grupp, kommun					0,129*** (0,009)	0,103*** (0,009)
Andel självförsörjande, kommun					-0,323*** (0,052)	-0,268*** (0,052)
Etnisk koncentration, kommun					-0,204*** (0,06)	-0,121** (0,059)
Årsdummies	JA	JA	JA	JA	JA	JA
Regiondummies	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ	JA	JA
# observationer	108 464	108 464	108 248	108 248	108 246	108 246
Förklaringsgrad (R ²)	0,01	0,02	0,04	0,05	0,05	0,07

Not: Standardfel inom parentes. Tabellen presenterar skattade parametrar från en enkel linjär regression (OLS) där den beroende variabeln antar värdet 1 om individen har en slutförd gymnasieutbildning vid 20 års ålder. Endast individer (utrikes födda och barn till utrikes födda) som bor i grannskap (rutor om 250*250 meter inom tätort och 1 000*1 000 meter utanför tätort) med minst 100 invånare och för vilka det finns information om fäder inkluderas (se avsnitt 4.2).

Ett tydligt resultat är att andelen självförsörjande i det grannskap en invandrare bodde i vid 16 års ålder uppvisar en positiv korrelation med sannolikheten att denne avklarar en gymnasieutbildning vid 20 års ålder. Detta gäller den generella självförsörjningsgraden såväl som självförsörjningsgraden bland boende från samma landsgrupp, även om storleksordningen på den skattade koefficienten för själv-

försörjningsgraden bland personer från liknande grupper av länder är större. Detta tyder på att språklig och kulturell "närhet" till viss del spelar roll, även om problemen med breda och heterogena landsgrupper som påpekats ovan ska beaktas.

Det skattade sambandet mellan självförsörjningsgrad i grannskapet individen bodde i vid 16 års ålder och sannolikheten för slutförd gymnasieutbildning vid 20 års ålder är beständigt på så sätt att det är statistiskt signifikant även när vi kontrollerar för andra faktorer. Detta resultat är förenligt med Borjas (1992 och 1995) argument kring att effekten av grannskap på en individs utfall är oavhängigt grannskapets struktur. Om en hög andel boende i grannskapet är självförsörjande menar detta argument att information, kunskap och normer som sprids i området antas påverka enskilda individers utfall. Notera vidare att den "rena" korrelationen mellan etnisk koncentration och slutförd gymnasieutbildning är negativ i modell 1, medan sambandet i stället är positivt i modell 6 som kontrollerar för flera andra faktorer (jfr. liknande resultat i Edin m.fl. 2003). Det kan alltså vara så att det synbart negativa sambandet att bosätta sig i ett område med hög etnisk korrelation helt enkelt återspeglar visst beteende i sådana områden, snarare än koncentrationen som sådan. Bokstavligt tolkat betyder detta att grannskap med större etnisk koncentration men med liknande egenskaper i övrigt skulle gynna invandrades utbildningsutfall.

Det är också tydligt att män har lägre sannolikhet än kvinnor att ha slutfört en gymnasieutbildning vid 20 års ålder, samt att invandrare med en självförsörjande fader har högre sannolikhet att ha slutfört en gymnasieutbildning vid 20 års ålder.

Barn till invandrare

Tabell 5.2 presenterar motsvarande resultat som i tabell 5.1 men för barn till invandrare. Som framgår av tabellen är det tydligt att de övergripande resultaten är likvärdiga med resultaten för invandrare. Barn till invandrare skiljer sig i detta avseende knappt alls från invandrare.

Resultaten är även här förenliga med en förklaringsmodell som gör gällande att egenskaper i det grannskap barn till invandrare växer upp i har ett samband med slutförd gymnasieutbildning. Barn till

invandrare som bor i grannskap där en större andel av befolkningen är självförsörjande, har högre sannolikhet att vid 20 års ålder ha slutfört en gymnasieutbildning.

Den tydligaste skillnaden mellan invandrare och barn till invandrare handlar om den skattade effekten av andel självförsörjande bland individer från samma landsgrupp som barnens fader. Den skattade effekten av denna variabel är över lag betydligt mindre relativt den generella självförsörjningsgraden i grannskapet. Det är svårt att jämföra koefficienter från modeller som bygger på olika urval, men givet att standardfelen är små kan det ändå vara upplysande. I modell 6 är den skattade parametern för andel självförsörjande bland individer från samma landsgrupp 0,08 medan den är 0,26 för andel självförsörjande bland andra grupper i grannskapet. Motsvarande resultat för invandrare i tabell 5.1 är 0,30 respektive 0,20.

En tolkning av dessa skillnader är att barn till invandrare växer upp i Sverige och blir på så sätt mer integrerade i samhället. Detta kan betyda att deras sociala nätverk inte är lika bundna till individer från samma landsgrupp, till exempel genom längre tid i skola i Sverige och bättre språkkunskaper jämfört med invandrare. Det finns dock perspektiv som delvis talar emot denna tolkning. Ett har att göra med skolsegregation, som har ett samband med socioekonomisk boendesegregation. Skolsegregation kan till exempel innebära att ett barn till invandrare går i en skola (eller skolklass) med en hög koncentration av andra elever med utrikes födda föräldrar. På detta sätt kan de sociala nätverken bland barn till invandrare som bor i segregerade områden i första hand tänkas omfatta andra elever med liknande bakgrund. Ett annat perspektiv är att invandrare vi observerar i data bott i Sverige vid 16 års ålder vilket innebär att skillnaderna mellan invandrare och barn till invandrare inte nödvändigtvis är betydande.

Tabell 5.2 Barn till invandrare observerade vid 20 års ålder, slutförd gymnasieutbildning

	1	2	3	4	5	6
Etnisk koncentration, grannskap	-0,128*** (0,009)			0,034*** (0,01)	0,086*** (0,014)	0,068*** (0,014)
Andel självförsörjande, grannskap		0,329*** (0,009)		0,255*** (0,012)	0,308*** (0,013)	0,263*** (0,013)
Andel självförsörjande inom grupp, grannskap			0,236*** (0,007)	0,138*** (0,009)	0,146*** (0,009)	0,0757*** (0,009)
Man				-0,091*** (0,003)	-0,091*** (0,003)	-0,091*** (0,003)
Självförsörjning fader						0,156*** (0,005)
Andel självförsörjande inom grupp, kommun					-0,03*** (0,001)	-0,04*** (0,01)
Andel självförsörjande, kommun					-0,246*** (0,048)	-0,212*** (0,048)
Etnisk koncentration, kommun					-0,252*** (0,052)	-0,214*** (0,052)
Årsdummies	JA	JA	JA	JA	JA	JA
Regiondummies	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ	JA	JA
# observationer	103 728	103 728	103 425	103 425	103 425	103 425
Förklaringsgrad (R ²)	0,02	0,03	0,03	0,04	0,05	0,06

Not: Standardfel inom parentes. Tabellen presenterar skattade parametrar från en enkel linjär regression (OLS) där den beroende variabeln antar värdet 1 om individen har en slutförd gymnasieutbildning vid 20 års ålder. Endast individer (utrikes födda och barn till utrikes födda) som bor i grannskap (rutor om 250*250 meter inom tätort och 1 000*1 000 meter utanför tätort) med minst 100 invånare och för vilka det finns information om fäder inkluderas (se avsnitt 4.2).

En annan möjlig förklaring till de skillnader vi finner mellan invandrare och barn till invandrare har att göra med förändringar i migrationens sammansättning över tid. Barn till invandrare har sannolikt föräldrar som kom till Sverige längre tillbaka i tiden och är bättre etablerade på arbetsmarknaden, och därmed har bredare sociala nätverk och kontaktytor. Invandrare som kom till Sverige

längre tillbaka i tiden kom i högre grad från länder i Europa och andra närliggande länder, och kom också i mindre utsträckning av flyktingskäl och har haft andra förutsättningar för etablering på arbetsmarknaden och samhället i stort (se t.ex. Lundh och Ohlsson 1999; Ekberg 2004). Barnen till dessa invandrare kan, genom att föräldrarna i större utsträckning är etablerade på arbetsmarknaden och förankrade i samhället, vara mindre bundna till andra individer med liknande utländsk bakgrund. Denna effekt bör dock fångas upp av våra kontrollvariabler. Faderns självförsörjning syftar just till att fånga betydelsen av föräldrars koppling till arbetsmarknaden och dummyvariablerna för år syftar till att fånga egenheter för olika tidsperioder.

Invandrare och barn till invandrare i utsatta områden vid 16 års ålder

I Appendix (tabell A.2a och A.2b) redovisas resultat för invandrare och barn till invandrare för den undergrupp som bodde i grannskap som ingår i de av Polismyndigheten klassade utsatta områdena. Som framgår av dessa tabeller är resultaten likvärdiga med de övergripande resultaten i tabell 5.1 respektive tabell 5.2. Detta innebär att invandrare och barn till invandrare som bodde i utsatta områden vid 16 års ålder följer ett likande mönster som invandrare och barn till invandrare i stort. Som påpekats tidigare hade man dock kunnat förvänta sig att sambanden skulle särskilja sig och vara starkare och mer påtagliga i dessa områden då de är förknippade med särskilt låg socioekonomisk status (se diskussion i kapitel 4).

Det finns åtminstone tre möjliga förklaringar till detta resultat. För det första kan det kort och gott betyda att sambanden ser likartade ut i områden med mycket ogynnsamma socioekonomiska egenskaper jämfört med andra områden. För det andra kan det åter spegla det faktum att våra data inte sammanfaller i tid med Polisens analys. Majoriteten av de individer vi observerar i data bodde i dessa områden vid 16 års ålder långt innan de av Polismyndigheten blev klassade som utsatta. Detta kan innebära att de bodde i områdena under en tidsperiod innan problemen som belyses av Polisens rapport vuxit fram. Denna tolkning stöds delvis av att skillnaderna i utfall mellan utsatta områden och ej utsatta områden som redovisas i tabell 4.3 och 4.4 är förhållandevis små. För det tredje kan det bero

på att många individer flyttat ut från områden som av Polismyndigheten klassats som utsatta vid den ålder som utfallen mäts.

Ett resultat som sticker ut i dessa skattningar är just att sambandet mellan att ha slutfört en gymnasieutbildning och att ha flyttat ut från ett utsatt område vid 20 års ålder är mycket starkt. Att ha slutfört en gymnasieutbildning sammanfaller i stor utsträckning med att vid 20 års ålder inte längre bo i ett utsatt område. En rimlig tolkning av detta resultat är naturligtvis ren selektion. Till exempel kan de föräldrar som tar sina barn ut ur utsatta områden antas överlappa den grupp av föräldrar som också har förmåga och vilja att hjälpa sina barn genom utbildningssystemet. Det är också möjligt att en del av den skattade effekten är kausal, t.ex. genom kamrateffekter i ny skola och nytt kvarter. Detta är naturligtvis en fråga av mycket stort forskningsintresse, liksom av stort allmänintresse, där vi hoppas att framtida forskning kan ge tydligare svar.

Vår sammantagna bedömning är att likheterna i resultat mellan utsatta områden och övriga områden i första hand beror på de två senare förklaringarna, dvs. tidsperioden vi kan mäta med de data vi har tillgång till och det faktum att många individer flyttar ut från utsatta områden. Det finns lite som talar för att den situationen i Sverige skulle skilja sig från de generella resultaten i forskningslitteraturen.

5.2 Slutförd högskole- eller universitetsutbildning – 25 års ålder

Invandrare

Tabell 5.3 presenterar resultaten för invandrare när det gäller slutförd högskole- eller universitetsutbildning (≥ 3 år) vid 25 års ålder. Kortfattat är resultaten lika resultaten för slutförd gymnasieutbildning.

Återigen är resultaten att egenskaper hos det grannskap en invandrare bodde i vid 16 års ålder har ett statistiskt signifikant samband med sannolikheten att ha slutfört en minst treårig högskole- eller universitetsutbildning. Andel självförsörjande i grannskapet uppvisar ett positivt samband med utbildningsutfall även när det gäller eftergymnasial utbildning, och detta samband är statistiskt signifikant även om vi kontrollerar för andra faktorer.

Tabell 5.3 Invandrare vid 25 års ålder, slutförd högskole- eller universitetsutbildning

	1	2	3	4	5	6
Etnisk koncentration, grannskap	-0,116*** (0,009)			0,002 (0,010)	0,0268** (0,012)	0,0293** (0,012)
Andel självförsörjande, grannskap		0,263*** (0,009)		0,174*** (0,011)	0,208*** (0,012)	0,194*** (0,012)
Andel självförsörjande inom grupp, grannskap			0,239*** (0,008)	0,177*** (0,008)	0,154*** (0,009)	0,0950*** (0,009)
Man				-0,101*** (0,003)	-0,100*** (0,003)	-0,100*** (0,002)
Självförsörjning fader						0,110*** (0,004)
Andel självförsörjande inom grupp, kommun					0,114*** (0,01)	0,085*** (0,01)
Andel självförsörjande, kommun					-0,449*** (0,04)	-0,407*** (0,04)
Etnisk koncentration, kommun					-0,298*** (0,045)	-0,234*** (0,045)
Årsdummies	JA	JA	JA	JA	JA	JA
Regiondummies	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ	JA	JA
# observationer	82 710	82 710	82 527	82 527	82 525	82 525
Förklaringsgrad (R ²)	0,01	0,02	0,02	0,04	0,05	0,05

Not: Standardfel inom parentes Tabellen presenterar skattade parametrar från en enkel linjär regression (OLS) där den beroende variabeln antar värdet 1 om individen har en slutförd högskole- eller universitetsutbildning vid 25 års ålder. Endast individer (utrikes födda och barn till utrikes födda) som bor i grannskap (rutor om 250*250 meter inom tätort och 1 000*1 000 meter utanför tätort) med minst 100 invånare och för vilka det finns information om fäder inkluderas (se avsnitt 4.2).

Ser man till storleksordningen på de skattade koefficienterna för andel självförsörjande inom grupp, dvs. bland andra invandrade från samma grupp av länder som individen i fråga, respektive andel självförsörjande i övriga grupper finns det inget som talar för att kulturell eller språklig ”närhet” spelar en väsentlig roll. Den skattade koefficienten för andel självförsörjande inom grupp är avsevärt

mindre än koefficienten för andel självförsörjande bland andra grupper (0,09 jämfört med 0,19). En möjlig förklaring är att nätverk till den ”egna” gruppen blir mindre betydelsefull ju äldre man blir i Sverige samt att man genom utbildning får nya referensgrupper.

Barn till invandrare

Tabell 5.4 presenterar resultaten för barn till invandrare när det gäller slutförd högskole- eller universitetsutbildning (≥ 3 år) vid 25 års ålder. Kortfattat är resultaten lika resultaten för slutförd gymnasieutbildning. Egenskaper hos det grannskap en invandrare bodde i vid 16 års ålder har ett tydligt statistiskt signifikant samband med sannolikheten att ha slutfört en minst treårig högskole- eller universitetsutbildning. Andel självförsörjande i grannskapet uppvisar ett positivt samband även när det gäller eftergymnasial utbildning.

Som tidigare uppvisar män en lägre sannolikhet än kvinnor att slutföra en eftergymnasial utbildning. Barn till invandrare där fadern uppvisar självförsörjning har högre sannolikhet att slutföra en eftergymnasial utbildning. Som tidigare pekar resultaten på att självförsörjningsgraden bland individer i grannskapet från samma landsgrupp är statistiskt signifikant men storleksordningen på det skattade sambandet är mindre än sambandet med självförsörjningsgrad bland andra grupper.

Tabell 5.4 Barn till invandrare vid 25 års ålder, slutförd högskole- eller universitetsutbildning

	1	2	3	4	5	6
Etnisk koncentration, grannskap	-0,109*** (0,01)			0,0287** (0,011)	0,0469*** (0,015)	0,0364** (0,015)
Andel självförsörjande, grannskap		0,283*** (0,01)		0,237*** (0,013)	0,250*** (0,014)	0,226*** (0,014)
Andel självförsörjande inom grupp, grannskap			0,185*** (0,008)	0,098*** (0,01)	0,101*** (0,01)	0,063*** (0,01)
Man				-0,121*** (0,003)	-0,121*** (0,003)	-0,121*** (0,003)
Självförsörjning fader						0,084*** (0,005)
Andel självförsörjande inom grupp, kommun					0,001 (0,003)	0,001 (0,003)
Andel självförsörjande, kommun					-0,135*** (0,051)	-0,119** (0,051)
Etnisk koncentration, kommun					-0,100* (0,052)	-0,084 (0,052)
Årsdummies	JA	JA	JA	JA	JA	JA
Regiondummies	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ	JA	JA
# observationer	69 080	69 080	68 821	68 821	68 821	68 821
Förklaringsgrad (R ²)	0,01	0,02	0,02	0,04	0,05	0,05

Not: Standardfel inom parentes. Tabellen presenterar skattade parametrar från en enkel linjär regression (OLS) där den beroende variabeln antar värdet 1 om individen har en slutförd högskole- eller universitetsutbildning vid 25 års ålder. Endast individer (utrikes födda och barn till utrikes födda) som bor i grannskap (rutor om 250*250 meter inom tätort och 1 000*1 000 meter utanför tätort) med minst 100 invånare och för vilka det finns information om fäder inkluderas (se avsnitt 4.2).

Invandrare och barn till invandrare i utsatta områden vid 16 års ålder

I Appendix (tabell A.3a och A.3b) redovisas resultaten för invandrare och barn till invandrare som bodde i utsatta områden vid 16 års ålder. Som framgår av tabellen skiljer sig dessa inte nämnvärt jämfört med resultaten för slutförd gymnasieutbildning vid 20 års ålder. Den stora skillnaden är att för barn till invandrare har inte andelen självförsörjande bland individer från samma landsgrupp något statistiskt säkerställt samband med slutförd högskole- eller universitetsutbildning.

Möjliga förklaringar till dessa resultat är att individer från den egna landsgruppen är, som vi spekulerar i ovan, en mindre relevant referensgrupp för barn till invandrare samt att en stor andel av de som bodde i ett utsatt område vid 16 års ålder flyttat till andra områden när de är 25 år. Detta kan betyda att nätverk till och inverkan av lokala sociala nätverk i närmiljön när man var 16 år gammal spelar mindre roll. Det kan också förklaras av förändringar i migrationens sammansättning över tid (se avsnittet som diskuterar resultaten för barn till invandrare i kapitel 5.1).

5.3 Självförsörjning – 30 års ålder

Invandrare

Tabell 5.5 presenterar resultat för självförsörjning vid 30 års ålder för invandrare. Dessa modeller inkluderar dummyvariabler för slutförd gymnasie- respektive minst treårig eftergymnasial utbildning (se kapitel 4). Resultaten för utbildningsutfall som redovisats ovan (kapitel 5.1 och 5.2) visar på en koppling mellan uppväxtområde och utbildning, och det är inte självklart att det finns ett samband mellan egenskaper i det grannskap man bodde i vid 16 års ålder som är utöver det som avser utbildning (som i sin tur påverkar arbetsmarknadsutfall). Mot denna bakgrund kan modellerna i detta avsnitt förstås som ganska ”konservativa”.

När det gäller skattade koefficienter för grannskapsvariablerna är det alltså inte överraskande att resultaten nedan skiljer sig från resultaten för utbildningsutfall. För det första är det skattade sambandet mellan andelen självförsörjande bland individer från samma

landsgrupp litet generellt sett och heller inte statistiskt signifikant i den fullt specificerade modellen (kolumn 6). När vi kontrollerar för faderns självförsörjning blir alltså den skattade koefficienten för andelen självförsörjande invandrare från samma landsgrupp i grannskapet vid 16 års ålder statistiskt oskiljbar från noll.

En tolkning av detta är att självförsörjande fäder till invandrare är koncentrerade till grannskap med en generellt hög grad av självförsörjning. Denna tolkning stöds av att denna variabel har dämpat korrelationerna även i våra tidigare modeller. En annan tolkning är att faderns självförsörjning helt enkelt är mer betydelsefull för en invandrades självförsörjning och fäder kan förmedla information om hur arbetsmarknaden (eller eget företagande) fungerar och tillika tillhandhålla nätverk som kan leda till självförsörjning.

Även dessa resultat är dock förenliga med en situation där egenskaper i det grannskap som en invandrare bodde i vid 16 års ålder spelar roll för självförsörjningsutfallet vid 30 års ålder. Det kan också observeras att de skattade koefficienterna för samtliga variabler på kommunnivå är positiva och signifikanta.

Slutförd gymnasie- respektive högskoleutbildning uppvisar ett statistiskt signifikant positivt samband med att vara självförsörjande vid 30 års ålder. Bland invandrare har män högre sannolikhet att vara självförsörjande än kvinnor. Kvinnor är med andra ord mer benägna än män att genomföra en utbildning, men har samtidigt lägre sannolikhet att vara självförsörjande vid 30 års ålder, "netto" den nämnda utbildningen, dvs. när vi kontrollerar för utbildningsnivå. Det finns flera möjliga orsaker till detta, som barnafödande, etablerade normer av att arbeta i hemmet, avsaknad av förebilder och nätverk och tillika diskriminering. Till dessa förklaringar hör också mäns överrepresentation i företagande. Tidigare forskning har också visat att icke-västerländska invandrare har lägre "utväxling" på sin erhållna utbildningsnivå i fråga om hur sannolikheten att en person ska vara självförsörjande förändras (Eklund och Larsson 2020).

Tabell 5.5 Invandrare vid 30 års ålder, självförsörjning

	1	2	3	4	5	6
Etnisk koncentration, grannskap	-0,021			0,141***	0,097***	0,097***
	(0,015)			(0,017)	(0,019)	(0,019)
Andel självförsörjande, grannskap		0,209***		0,128***	0,071***	0,064***
		(0,015)		(0,0170)	(0,018)	(0,018)
Andel självförsörjande inom grupp, grannskap			0,179***	0,074***	0,043***	0,009
			(0,012)	(0,013)	(0,014)	(0,014)
Man				0,186***	0,186***	0,186***
				(0,004)	(0,004)	(0,004)
Gymnasieutbildning				0,168***	0,167***	0,163***
				(0,005)	(0,005)	(0,005)
Högskole- eller universitetsutbildning				0,153***	0,152***	0,15***
				(0,005)	(0,005)	(0,005)
Självförsörjning fader						0,067***
						(0,007)
Andel självförsörjande inom grupp, kommun					0,196***	0,182***
					(0,014)	(0,014)
Andel självförsörjande, kommun					0,476***	0,498***
					(0,059)	(0,059)
Etnisk koncentration, kommun					0,48***	0,53***
					(0,066)	(0,066)
Årsdummies	JA	JA	JA	JA	JA	JA
Regiondummies	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ	JA	JA
# observationer	62 709	62 709	62 556	62 556	62 555	62 555
Förklaringsgrad (R ²)	0,02	0,02	0,02	0,1	0,1	0,1

Not: Standardfel inom parentes. Tabellen presenterar skattade parametrar från en enkel linjär regression (OLS) där den beroende variabeln antar värdet 1 om individen är självförsörjande vid 30 års ålder, dvs. har en arbetsinkomst som uppgår till minst fyra prisbasbelopp (enligt det år individen var 30 år) eller är registrerad som företagare det år individen var 30 år. Endast individer (utrikes födda och barn till utrikes födda) som bor i grannskap (rutor om 250*250 meter inom tätort och 1 000*1 000 meter utanför tätort) med minst 100 invånare och för vilka det finns information om fäder inkluderas (se avsnitt 4.2).

Barn till invandrare

Resultaten för barn till invandrare (tabell 5.6) är i stort sett likvärdiga med resultaten för invandrare. De skattade effekterna pekar i allmänhet åt samma håll.

Det kan slutligen konstateras att den skattade effekten av etnisk koncentration aldrig är negativ för barn till invandrare. Däremot kvarstår mönstret att denna skattade effekt ökar när vi lägger till variablerna för grannskapets ”kvalitet” i samma modell, och konstanthåller personens utbildningsutfall.

Tabell 5.6 Barn till invandrare vid 30 års ålder, självförsörjning

	1	2	3	4	5	6
Etnisk koncentration, grannskap	0,032*			0,193***	0,16***	0,152***
	(0,018)			(0,019)	(0,025)	(0,025)
Andel självförsörjande, grannskap		0,170***		0,127***	0,088***	0,076***
		(0,018)		(0,022)	(0,023)	(0,023)
Andel självförsörjande inom grupp, grannskap			0,12***	0,05***	0,057***	0,034**
			(0,014)	(0,015)	(0,016)	(0,016)
Man				0,182***	0,182***	0,182***
				(0,005)	(0,005)	(0,005)
Gymnasieutbildning				0,165***	0,166***	0,163***
				(0,006)	(0,006)	(0,006)
Högskole- eller universitetsutbildning				0,146***	0,144***	0,142***
				(0,006)	(0,006)	(0,006)
Självförsörjning fader						0,053***
						(0,008)
Andel självförsörjande inom grupp, kommun					0,000	0,000
					(0,005)	(0,005)
Andel självförsörjande, kommun					0,597***	0,601***
					(0,082)	(0,082)
Etnisk koncentration, kommun					0,448***	0,451***
					(0,08)	(0,08)
Årsdummies	JA	JA	JA	JA	JA	JA
Regiondummies	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ	JA	JA
# observationer	36 489	36 489	36 298	36 298	36 298	36 298
Förklaringsgrad (R ²)	0,01	0,01	0,01	0,08	0,09	0,09

Not: Standardfel inom parentes. Tabellen presenterar skattade parametrar från en enkel linjär regression (OLS) där den beroende variabeln antar värdet 1 om individen är självförsörjande vid 30 års ålder, dvs. har en arbetsinkomst som uppgår till minst fyra prisbasbelopp (enligt det år individen var 30 år) eller är registrerad som företagare det år individen var 30 år. Endast individer (utrikes födda och barn till utrikes födda) som bor i grannskap (rutor om 250*250 meter inom tätort och 1 000*1 000 meter utanför tätort) med minst 100 invånare och för vilka det finns information om fäder inkluderas (se avsnitt 4.2).

Invandrare och barn till invandrare i utsatta områden vid 16 års ålder

I Appendix (tabell A.4a och A.4b) redovisas resultat för invandrare och barn till invandrare som bodde i ett utsatt område vid 16 års ålder. Dessa tabeller visar att andel självförsörjande i grannskapet inte har något statistiskt samband med sannolikheten att vara självförsörjande vid 30 års ålder.

En förklaring till detta kan vara att självförsörjning är mer avhängigt aktuella nätverk i kombination med att en hög andel av de som bor i ett utsatt område vid 16 års ålder har flyttat till ett icke-utsatt område vid 30 års ålder. Den deskriptiva data som presenteras i kapitel 4 visar till exempel att nästan 60 procent av de invandrare och barn till invandrare som bodde i ett utsatt område vid 16 års ålder inte längre bor i ett utsatt område när de är 30 år gamla. Som framkommer i tabellerna är också dummyvariabeln som indikerar huruvida en individ inte längre bor i ett utsatt område positiv och statistiskt signifikant i alla specifikationer. Som vi spekulerar ovan kan det också vara så att eventuella effekter i själva verket går genom, eller i vart fall kan förklaras statistiskt av, personens utbildningsutfall.

5.4 Skillnader mellan män och kvinnor

För att analysera skillnader mellan män och kvinnor i presenteras separata skattningar för män respektive kvinnor för varje utfall och för invandrare såväl som barn till invandrare. Resultaten presenteras i Appendix (tabell A.5–A.16).

Som framgår av tabellerna ser de skattade sambanden mellan män och kvinnor inom invandrare såväl som barn till invandrare likadana ut när vi ser till utbildningsutfall. Den enda signifikanta skillnaden avser självförsörjning mellan manliga och kvinnliga invandrare.

Sambandet mellan manliga invandrades självförsörjning och graden av självförsörjning bland invandrare från samma landsgrupp i ett grannskap är positivt och signifikant. Bland kvinnliga invandrare är det insignifikant. Dessa skillnader mellan män och kvinnor när det gäller utfallet självförsörjning är inte lika påtaglig bland barn till invandrare. Manliga invandrare tycks med andra ord vara mer påverkade av självförsörjningsutfall inom grannskapet bland andra från samma landsgrupp än vad kvinnliga invandrare är.

6 Slutsatser och policyrekommendationer

I denna rapport har vi analyserat sambandet mellan uppväxtmiljö och livschanser bland invandrare och barn till invandrare, dvs. personer med utländsk bakgrund.²² Rapporten tar avstamp i etablerad internationell forskningslitteratur och teoribildning kring så kallade ”grannskapseffekter”, som avser effekter av en individs närmiljö på olika utfall som påverkar eller återspeglar individens livschanser. Inom detta forskningsfält finns det ett begränsat antal studier på svenska förhållanden.

Den övergripande fråga vi har sökt besvara handlar om hur egenskaper i uppväxtens närmiljö (grannskap) bland personer med utländsk bakgrund samvarierar med deras utbildnings- och arbetsmarknadsutfall i äldre åldrar. Fokus har varit på hur etnisk koncentration i ett grannskap, självförsörjningsgrad bland befolkningen i grannskapet generellt och bland individer som kommer från samma grupp av länder²³ samvarierar med utfall för personer med utländsk bakgrund. Analysen inriktas på utfall som enligt forskningen är väsentliga för framgångsrik etablering på arbetsmarknaden (dvs. utbildning), och tillika faktiskt arbetsmarknadsutfall i form av självförsörjning.

Vi har på många ställen i rapporten påpekat att vår studiedesign inte är ämnad att isolera kausala effekter. Vårt anslag är i stället att identifiera stora urval av individer för att kunna förstå de breda penseldragen. Det bör dock påpekas att våra resultat sammanfaller med vad som visats vid kausala analyser på förhållanden i Sverige (t.ex. Edin m.fl. 2003) och i andra länder (se t.ex. Chetty m.fl. 2016).

²² Personer med utländsk bakgrund definieras av SCB som utrikes födda och inrikes födda med två utrikes födda föräldrar.

²³ De grupper av länder som studeras är Europa, Afrika, Södra Centralasien, Västra Asien (i praktiken Mellanöstern), Syd- och Centralamerika, samt Balkan.

Detta ger stöd för att det är sannolikt att det finns kausala samband och att den samvariation vi ser bedöms vila på en relevant konceptuell grund.

Resultaten visar på tydliga samband som är förenliga med grannskapseffekter. Egenskaper i det grannskap personer med utländsk bakgrund växer upp i har betydelse för individens utbildnings- och arbetsmarknadsutfall senare i livet:

- Personer med utländsk bakgrund har högre sannolikhet att vid 20 års ålder ha slutfört en gymnasieutbildning och tillika eftergymnasial utbildning ($3 \geq$ år) vid 25 års ålder, om de vid 16 års ålder bodde i ett grannskap med hög andel självförsörjande. Resultaten pekar på att uppväxt i ett grannskap med en hög andel invånare som inte är självförsörjande ger negativa avtryck på invandrades och barn till invandrades utbildningsutfall. Dessa resultat gäller för såväl män som kvinnor.
- Det finns tidigare forskningsresultat som tyder på utbildnings- och arbetsmarknadsutfall bland individer med kulturell och språklig "närhet" till en individ, har större påverkan på denna individs utfall jämfört med påverkan från andra grupper. Resultaten i denna rapport, för invandrare såväl som för barn till invandrare, visar att sambandet mellan utbildningsutfall (gymnasieutbildning och eftergymnasial utbildning) och andel självförsörjande i grannskapet bland andra invandrare från samma grupp av länder är positivt och signifikant. Det finns även ett positivt signifikant samband mellan andel självförsörjande bland andra grupper och utbildningsutfall. En tolkning av detta resultat är att det inte bara är andel självförsörjande bland individer som har språklig och kulturell "närhet" som spelar roll för en persons utfall.
- Resultaten pekar dock på att andelen självförsörjande bland individer från samma grupp av länder i det grannskap man bodde i vid 16 års ålder spelar mindre roll för barn till invandrare och tillika att detta samband är svagare för utfall som mäts i äldre åldrar. Rapporten lyfter fram att en tolkning av detta är att barn till invandrare växer upp i Sverige och blir på så sätt mer integrerade i samhället. Detta kan betyda att deras sociala nätverk inte är lika bundna till individer från samma landsgrupp, till exempel genom längre tid i skola i Sverige och bättre

språkkunskaper jämfört med invandrare. Äldre individer kan på samma sätt få bredare nätverk i samhället över tid. Det finns dock andra förklaringar som lyfts fram i rapporten och analyserna kan inte peka ut en enskild förklaring. Här finns behov av mer kunskap.

- Invandrare såväl som barn till invandrare har också högre sannolikhet att vara självförsörjande vid 30 års ålder, om de vid 16 års ålder bodde i ett grannskap med hög andel självförsörjande generellt sett. Detta samband är *inte* avhängigt kulturell eller språklig närhet och består även när vi kontrollerar för utbildning, kön och faderns självförsörjning. Att växa upp i ett grannskap med en hög andel invånare som saknar självförsörjning är med andra ord relaterat till lägre sannolikhet att vara självförsörjande som vuxen (30 års ålder).
- Etnisk koncentration, i meningen av andel invånare i grannskapet som kommer från samma grupp av länder som en invandrare (alternativt fadern till barn med invandrade föräldrar) uppvisar ett positivt samband med såväl sannolikhet för att färdigställa gymnasial och eftergymnasial utbildning som sannolikhet för att vara självförsörjande. Detta resultat är förenligt med tidigare forskning som visar att etnisk koncentration kan vara gynnsamt, genom att till exempel främja sociala nätverk och informationsspridning.
- Vi visar på ett positivt samband mellan faderns självförsörjning och utbildnings- och arbetsmarknadsutfall för invandrare såväl som barn till invandrare. Invandrare och barn till invandrare med en fader som uppvisar självförsörjning är mer sannolika att dels genomföra gymnasial och eftergymnasial utbildning och tillika vara självförsörjande vid 30 års ålder. Detta gäller för såväl män som kvinnor, och är i linje med tidigare forskningsresultat.
- För utrikes födda som bodde i ett grannskap som av Polismyndigheten klassats som ett "utsatt område", "riskområde" eller "särskilt utsatt område" är sambanden mellan egenskaper i grannskapet och utbildnings- och arbetsmarknadsutfall generellt svagare. Det föreligger dock ett starkt samband mellan positiva utbildnings- och arbetsmarknads-

utfall och att ha flyttat från området. En i statistisk mening viktig förklaringsfaktor till positiva utbildnings- och arbetsmarknadsutfall bland invandrare och barn till invandrare som vid 16 års ålder bodde i ett grannskap i ett utsatt område, är således att ha flyttat därifrån.

- Resultaten för utsatta områden kan drivas av selektion, till exempel genom att de föräldrar som tar sina barn ut ur utsatta områden kan överlappa med den grupp av föräldrar som också har förmåga och vilja att hjälpa sina barn genom utbildningssystemet. Det är också möjligt att en del av den skattade effekten är kausal, till exempel genom kamrateffekter i ny skola och nytt kvarter. Detta är en fråga av stort forsknings- och allmänintresse där framtida forskning kan ge tydligare svar.

Sammantaget ligger resultaten i linje med internationell forskningslitteratur och är förenliga med den teoribildning om grannskapseffekter som lyfter fram effekten av grannskap. Enligt tidigare forskning och teoribildning kring grannskapseffekter beror sambandet mellan det grannskap man växer upp i och utbildnings- och arbetsmarknadsutfall på vad övriga i området gör, då detta påverkar "kvaliteten" på information, kunskap och normer som sprids i området. Om man bor i ett område med hög självförsörjningsgrad blir således sannolikheten för positiva effekter på utbildnings- och arbetsmarknadsutfall hög. Under dessa förutsättningar finns till exempel goda förebilder och sociala nätverk som kan bidra till inspiration, kunskap om arbetsmarknaden och kontakter inom näringslivet. Om man i stället bor i ett område där få jobbar och utanförskapet är stort kan detta bidra till negativa utbildnings- och arbetsmarknadsutfall. I värsta fall kan också negativa spiraler startas och upprätthållas genom dessa mekanismer och risken är således att de spår på den svaga socioekonomiska status som många områden redan lider av.

Rapporten har använt data för perioden 1990–2020 och analyserat utfall för personer med utländsk bakgrund vid tre åldrar (20, 25 och 30 år), och relaterat dessa utfall till det grannskap man bodde i (i Sverige) vid 16 års ålder. Detta betyder att flera utrikes födda individer som vi observerar i vår data kommit till Sverige långt innan den stora vågen av invandring i början av 2000-talet, och innan många av

de problem som idag är förknippade med socioekonomisk segregation stod högt på agendan. Mot denna bakgrund kan man resa frågan: hur relevanta är resultaten för dagens situation?

Som påpekas i inledningen till denna rapport har omfattningen av, och problem förknippade med, socioekonomisk segregation historiskt varit begränsade i Sverige. Den socioekonomiska segregationen i Sverige har dock ökat påtagligt sedan 1990-talet. Det finns idag ett tydligt samband mellan socioekonomisk segregation och personer med utländsk bakgrund på så sätt att områden med socioekonomiska utmaningar ofta har hög andel boende som har utländsk bakgrund. Utvecklingen kan förklaras av en kombination av flera olika omständigheter, som den ekonomiska krisen i början av 1990-talet, systemförändringar på bostads- och arbetsmarknad, samt inom socialförsäkringar och skolan, tomma lägenheter i bostadsområden som byggdes i samband med de så kallade ”miljonprogrammen” samt stigande anhörig- och flyktinginvandring under hela början av 2000-talet (Gerell m.fl. 2020). Under början av 2000-talet kom också ett ökande antal invandrare från fattiga och mindre utvecklade länder utanför Europa, inte minst i samband med konflikthärddar i Syrien och Afghanistan. Generellt sett har utrikes födda lägre utbildningsnivå (SCB 2023b)²⁴ och lägre läs- och räknefärdigheter jämfört med inrikes födda (SCB 2013)²⁵, och är därmed ofta mindre anpassade för den alltmer kunskapsintensiva svenska arbetsmarknaden. Strukturomvandlingen av svensk ekonomi, pådriven av globalisering och teknikutveckling, har bidragit till specialisering mot kunskapsintensiva verksamheter och tjänster, vilket bidragit till en ökande relativ efterfrågan på högutbildad arbetskraft (se t.ex. SNS 2023; Heyman m.fl. 2016; Tillväxtanalys 2014; Andersson 2018).

Ur denna synvinkel har utvecklingen sedan 1990-talet, med tilltagande socioekonomisk segregation och ökad andel personer med utländsk bakgrund, inneburit att de frågor och samband som analyseras i denna rapport blivit än mer betydelsefulla och aktuella. Det finns heller inget som talar för att de samband vi analyserar skulle vara svagare eller mindre relevanta för de grupper av individer

²⁴ Det som i första hand skiljer hela gruppen utrikes födda jämfört med inrikes födda är att det är en större andel utrikes födda som har högst en förgymnasial utbildning, 17 procent jämfört med 8 procent år 2022 (SCB 2023b).

²⁵ Detta gäller särskilt invandrare (utrikes födda) från fattiga och mindre utvecklade länder som Afrika och Mellanöstern (se t.ex. figur 4.5.4 i SCB 2013).

som kommit till Sverige under 2000-talets början. Det enkla faktum att det i Sverige idag finns fler individer med utländsk bakgrund som är koncentrerade till olika grannskap, talar snarare för att sambanden blivit än viktigare att förstå.

Mot denna bakgrund finns det anledning att lyfta frågan om policyåtgärder. Som tidigare påpekats klarlägger rapporten inte kausala samband och har heller inte utvärderat policyåtgärder. Rapporten pekar dock på samhällsrelevanta samband som ofta diskuteras inom politiken.

På ett generellt plan kan man säga att socioekonomiskt präglad segregation är en stor utmaning för politiken och detta särskilt om grannskapseffekter bidrar till att "cementera" ogynnsamma utbildnings- och arbetsmarknadsutfall. Om förebilder spelar roll i lokala grannskap är det också ett problem att individer och familjer som har framgång på arbetsmarknaden flyttar ut från socioekonomiskt svaga områden eftersom potentiella förebilder lämnar området. Här finns det med andra ord en inneboende "konflikt" mellan individers och familjers intressen (till exempel att flytta till "bra" områden) och "samhällets intresse" (säkra lokal förekomst av förebilder som kan bidra till utveckling av ett område). En försiktig slutsats kan således vara att politik för att "bryta segregationen" behöver vara tydlig med vilka mål som avses. Etnisk koncentration behöver i sig inte vara något problem om en stor del av området ägnar sig åt produktiv verksamhet, såsom ofta varit fallet i "Chinatowns" och "Little Italys" runtom i världen. Fokus bör vara att förstå hur önskvärt beteende kan åstadkommas, i kombination med mer kunskap om hur sådant beteende ger ringar på vattnet genom social interaktion.

Utifrån vår analys och våra resultat är vår bedömning att det behövs olika former av åtgärder för att stärka individers livschanser och att det är särskilt viktigt i s.k. utsatta områden. Politik för att hantera framväxt såväl som konsekvenser av socioekonomisk segregation spänner över flera olika områden. Det finns inget enskilt "Alexanderhugg" som kan hantera och lösa de problem som är förknippade med socioekonomisk segregation. Vi delar därmed den bedömning som gjorts tidigare och som beskrivits av bl.a. Delmos i två rapporter där de menade att det behövs en kombination av insatser direkt i områdena och tillika åtgärder som påverkar de processer som leder fram till problemet (Delmos 2021 och 2022).

En typ av policyåtgärd som ofta diskuteras handlar om så kallade "blandningsstrategier" där man kombinerar olika boendeformer i ett grannskap. Syftet är att undvika att områden dominerade av hyresrätter uppstår, eftersom det kan bidra till ansamling av socioekonomiskt svaga grupper med få möjligheter att ta sig in på bostadsmarknaden. Forskningen kring effekten av denna politik ger dock inga entydiga svar (Andersson 2006; Andersson och Holmqvist 2019). I vissa kommuner i Sverige jobbar kommunala bostadsbolag med prioriteringar och inkomst- eller försörjningskrav. Ett exempel på detta är det kommunala bostadsbolaget Vätterhem i Jönköpings kommun som tillämpat ett uttalat mål att samtliga hushåll i deras bostadsområden ska uppnå en sysselsättningsgrad om minst 51 procent (Sverige allmännyttan). Göteborgs kommun har också nyligen diskuterat en policyåtgärd med innebörden att personer med försörjningsstöd inte ska kunna få en kommunal hyresrätt i utsatta områden i Göteborg (Bostadspolitik 2023) Ett av förslagen i Malmö Tillväxtkommissionens slutrapport var att kombinationen av i) forskningsläget kring negativa konsekvenser av boende i socioekonomiskt svaga områden och ii) omfattningen av socioekonomisk segregation i Malmö innebär att Malmö stad bör arbeta med möjligheten att styra uthyrningsprocessen via allmännyttan som en åtgärd för att motverka socioekonomisk segregation. Argumentet var att man på så sätt kan arbeta från två håll för att öka sysselsättningsgraden: dels genom att få fler boende i utanförskapsområden in på arbetsmarknaden (bland annat genom arbetsmarknads- och utbildningsrelaterade insatser), dels genom att prioritera inflyttande hushåll med egen försörjning.

Denna rapport bidrar med kunskap om betydelsen av grannskap i Sverige, men det finns behov av mer forskning på området. Det handlar om mer evidens kring kausala effekter, som exempelvis kan klargöra i vilken utsträckning vi kan tolka de statistiska samband som presenterats i denna rapport som orsakssamband. Om grannskapseffekterna är kausala är det naturligtvis också oerhört viktigt att framtida forskning klarlägger de kanaler genom vilka sådana effekter verkar. Det finns också ett behov av evidensbaserad kunskap kring vilka policyåtgärder som kan tänkas vara effektiva när det gäller att vända ett områdes eller ett grannskaps utveckling och motverka den "cementering" som kombinationen av socioekonomisk segregation och grannskapseffekter kan bidra till.

Referenser

- Aldrich, H., Cater, J., Jones, T., McEvoy, D. och Velleman, P. (1985), "Ethnic residential concentration and the protected market hypothesis", *Social Forces*, 63(4), 996–1009.
- Altonji, J. G. och Blank, R. M. (1999), "Race and gender in the labor market", *Handbook of labor economics*, 3, 3143–3259.
- Amcoff, J. (2012), "Hur bra fungerar SAMSområdena i studier av grannskapseffekter? En studie av SAMSområdenas homogenitet", *Socialvetenskaplig tidskrift*, 19(2).
- Anderson, B. (1983), *Imagined communities*, Verso, London.
- Andersson, H. (2021), "Ethnic Enclaves, Self-employment, and the Economic Performance of Refugees: Evidence from a Swedish Dispersal Policy", *International Migration Review*, 55(1), 58–83.
- Andersson, L., och Hammarstedt, M. (2011), "Invandrades egenföretagande–trender, branscher, storlek och resultat". *Ekonomisk Debatt*, 39(2), 31–39.
- Andersson, M. (2018), *Globala värdekedjor, konkurrenskraft och löner*, Rapport Svenskt Näringsliv, https://www.svensktnaringsliv.se/bilder_och_dokument/j2v97v_globala_vardekedjor_webbpdf_1004081.html/globala_vardekedjor_webb.pdf.
- Andersson, M., Klaesson, J. och Larsson, J. P. (2016), "How local are spatial density externalities? Neighbourhood effects in agglomeration economies", *Regional studies*, 50(6), 1082–1095.
- Andersson, M. och Larsson, J. P. (2016), "Local entrepreneurship clusters in cities", *Journal of Economic Geography*, 16(1), 39–66.

- Andersson, M., Larsson, J. P. och Öner, Ö. (2021), "Ethnic enclaves and self-employment among Middle Eastern immigrants in Sweden: ethnic capital or enclave size?", *Regional Studies*, 55(4), 590–604.
- Andersson, R. (2006), "Breaking Segregation'—Rhetorical Construct or Effective Policy? The Case of the Metropolitan Development Initiative in Sweden", *Urban Studies*, 43(4), 787–799.
- Andersson, R., Franzén, M., Hedman, L. och Lindberg, H. (2017), *Segregation: vad menas och hur mäts den?*, FORTE, Forskning i korthet # 9, Stockholm.
- Andersson, R. och Holmqvist, E. (2019), *Grannskapseffekter och politik och planering för minskad segregation*, Underlagsrapport till Jämlikhetskommissionen.
<https://jamlikhetskommissionen.se/wp-content/uploads/2019/05/Grannskapseffekter.pdf>.
- Arzaghi, M. och Henderson, J. V. (2008), "Networking off Madison Avenue", *The Review of Economic Studies*, 75(4), 1011–1038.
- Bartel, A. P. (1989), "Where do the new U.S. immigrants live?", *Journal of Labor Economics*, 7(4), 371–391.
- Bauer, T., Epstein, G. S. och Gang, I. N. (2002), "Herd effects or migration networks? The location choice of Mexican immigrants in the U.S.", IZA Discussion Paper 551, IZA.
- Beaman, L. A. (2012), "Social networks and the dynamics of labour market outcomes: Evidence from refugees resettled in the US", *The Review of Economic Studies*, 79(1), 128–161.
- Becker, G. S. och Tomes, N. (1979), "An equilibrium theory of the distribution of income and intergenerational mobility", *Journal of Political Economy*, 87(6), 1153–1189.
- Bevelander, P. (2005), "The employment status of immigrant women: The case of Sweden 1", *International Migration Review*, 39(1), 173–202.
- Boase, J. och Wellman, B. (2006), "Personal relationships: On and off the Internet", *The Cambridge handbook of personal relationships*, 8, 709–723.

- Borjas, G. J. (2000), "Ethnic enclaves and assimilation", *Swedish Economic Policy Review*, 7(2), 89–122.
- Borjas, G. J. (1995), "Ethnicity, neighborhoods, and human-capital externalities", *American Economic Review*, 85(3), 365.
- Borjas, G. J. (1992), "Ethnic capital and intergenerational mobility", *Quarterly Journal of Economics*, 107(1), 123–150.
- Bostadspolitik (2023-04-11), "Försörjning krav för att få hyresrätt i utsatt område"
<https://www.bostadspolitik.se/2023/04/11/forsorjning-krav-for-att-fa-hyresratt-i-utsatt-omrade/> (2024-05-10).
- Boverket (2023), *Boendesegregationens utveckling och mekanismer: årsrapport 2023 om den socioekonomiska boendesegregationens utveckling i Sverige*, Rapport 2023:23
<https://www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2023/boendesegregationens-utveckling-och-mekanismer.pdf>.
- Brandén, M. (2018), *Grannskapseffekter: en forskningsöversikt om boendesegregation och bostadsområdets betydelse*, LO, Stockholm, [https://publik.lo.se/home/lo/res.nsf/vRes/lo_fakta_1366027478784_grannskapseffekter_pdf/\\$File/Grannskapseffekter.pdf](https://publik.lo.se/home/lo/res.nsf/vRes/lo_fakta_1366027478784_grannskapseffekter_pdf/$File/Grannskapseffekter.pdf).
- Brandén, M., Haandrikman, K. och Birkelund, G. E. (2023), "Escaping one's disadvantage? Neighbourhoods, socioeconomic origin and children's adult life outcomes", *European Sociological Review*, 39(4), 601–614.
- BRÅ (2018), *Utvecklingen i socialt utsatta områden i urban miljö 2006–2017, En rapport om utsatthet, otrygghet och förtroende utifrån Nationella trygghetsundersökningen*, Rapport 2018:9, Stockholm.
- Bygren, M. och Szulkin, R. (2010), "Ethnic environment during childhood and the educational attainment of immigrant children in Sweden", *Social Forces*, 88(3), 1305–1329.
- Case, A. och Katz, L. F. (1991), "The company you keep: The effects of family and neighborhood on disadvantaged youths", *National Bureau of Economic Research*.
- Chakraborty, T. och Schüller, S. (2022), "Ethnic enclaves and immigrant economic integration", *IZA World of Labour*, 2022, 1–10.

- Chetty, R., Friedman, J. N., Hendren, N., Jones, M. R. och Porter, S. R. (2018), "The opportunity atlas: Mapping the childhood roots of social mobility" (No. w25147), *National Bureau of Economic Research*.
- Chetty, R. och Hendren, N. (2018), "The impacts of neighborhoods on intergenerational mobility II: County-level estimates", *The Quarterly Journal of Economics*, 133(3), 1163–1228.
- Chetty, R., Hendren, N. och Katz, L. F. (2016), "The effects of exposure to better neighborhoods on children: New evidence from the moving to opportunity experiment", *American Economic Review*, 106(4), 855–902.
- Chetty, R., Hendren, N., Kline, P. och Saez, E. (2014), "Where is the land of opportunity? The geography of intergenerational mobility in the United States", *The Quarterly Journal of Economics*, 129(4), 1553–1623.
- Chyn, E. (2018), "Moved to opportunity: The long-run effects of public housing demolition on children", *American Economic Review*, 108(10), 3028–3056.
- Cutler, D. M., Glaeser, E. L. och Vigdor, J. L. (2008), "When are ghettos bad? Lessons from immigrant segregation in the United States", *Journal of Urban Economics*, 63(3), 759–774.
- Dahl, M. W. och DeLeire, T. (2008), "The association between children's earnings and fathers' lifetime earnings: estimates using administrative data" (p. 44), Madison, WI, USA: University of Wisconsin-Madison, Institute for Research on Poverty.
- Damm, A. P. (2009), "Ethnic enclaves and immigrant labor market outcomes: Quasi-experimental evidence", *Journal of Labor Economics*, 27(2), 281–314.
- Damm, A. P. (2014), "Neighborhood quality and labor market outcomes: Evidence from quasi-random neighborhood assignment of immigrants", *Journal of Urban Economics*, 79, 139–166.
- Delmos (2022), *Platsens betydelse – årsrapport 2022 om den socioekonomiska boendesegregationens utveckling*, Delegationen mot Segregation (Delmos), Stockholm.

- Delmos (2021), *Segregation i Sverige – årsrapport 2021 om den socioekonomiska boendesegregationens utveckling*, Delegationen mot Segregation (Delmos), Stockholm.
- Durlauf, S. N. (2004), "Neighborhood effects", *Handbook of regional and urban economics*, 4, 2173–2242.
- Edin, P. A., Fredriksson, P. och Åslund, O. (2003), "Ethnic enclaves and the economic success of immigrants—Evidence from a natural experiment", *The quarterly journal of economics*, 118(1), 329–357.
- Ekberg, J. (2004), "Kan invandrare underlätta försörjningen av en åldrande befolkning?", *Ekonomisk debatt*, 4, 39–49.
- Eklund, J. E. och Larsson, J. P. (2023), *Det nya utanförskapet – självförsörjningens utveckling och välfärdsstatens framtid*, Stockholm: Ekerlids Förlag.
- Eklund, J. E. och Larsson, J. P. (2020), *När blir utrikes födda självförsörjande?* Örebro: Entreprenörskapsforum.
- Engdahl, M. och Liljeberg, L. (2022), "Flyktingar och flyktinganhörigas etablering på arbetsmarknaden i Stockholm, Göteborg och Malmö", Rapport 2022:15, IFAU – Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering.
- Forslund, A., Lindqvist, L. och Åslund, O. (2017), "Flykting- och anhöriginvandrarers etablering på den svenska arbetsmarknaden", Rapport 2017:14, IFAU – Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering.
- Galster, G. C. (2011), "The mechanism (s) of neighbourhood effects: Theory, evidence, and policy implications", i *Neighbourhood effects research: New perspectives* (pp. 23–56), Dordrecht: Springer Netherlands.
- Gaspar, J. och Glaeser, E. L. (1998), "Information technology and the future of cities", *Journal of urban economics*, 43(1), 136–156.
- Gerell, M., Hallin, P. O., Nilvall, K. och Westerdahl, S. (2020), *Att vända utvecklingen: från utsatta områden till trygghet och delaktighet*, Malmö University Publications in Urban Studies (MAPIUS), 36 <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1422318/FULLTEXT01.pdf>.

- Gerell, M., Puur, M. och Guldåker, N. (2022), "Swedish conditions? Characteristics of locations the Swedish Police label as vulnerable", *Nordic Journal of Urban Studies*, (1), 40–62.
- Glaeser E. (2000), "The Future of Urban Research: Nonmarket Interactions", *Brookings-Wharton Papers on Urban Affairs*, 101–149.
- Glaeser, E. L. och Sacerdote, B. (2000), "The social consequences of housing", *Journal of housing economics*, 9(1-2), 1–23.
- Glaeser, E. L., Sacerdote, B. I. och Scheinkman, J. A. (2003), "The social multiplier", *Journal of the European Economic Association*, 1(2-3), 345–353.
- Grander, M. (2020), "Segmentering i bostadsbeståndet 2013–2017, Utveckling av bostadsbestånd, demografi och socioekonomiska indikatorer i riket och storstäderna, med särskilt fördjupning i Malmö och Göteborg", SBV Working Papers Series 20:1 <http://mau.diva-portal.org/smash/get/diva2:1433207/FULLTEXT02.pdf>.
- Hammarstedt, M. och Palme, M. (2012), "Human capital transmission and the earnings of second-generation immigrants in Sweden", *IZA Journal of Migration*, 1(1), 1–23.
- Hansson, Å. och Tjernberg, M. (2021), *Grad av självförsörjning beroende på ursprung, utbildning och vistelsetid i Sverige*, Entreprenörskapsforum, Stockholm. https://entreprenorskapsforum.se/wpcontent/uploads/2021/10/Grad_av_Sjalvforsorjning_Web.pdf.
- Haveman, R. och Wolfe, B. (1995), "The determinants of children's attainments: A review of methods and findings", *Journal of economic literature*, 33(4), 1829–1878.
- Hedberg, C. och Tammaru, T. (2013), "'Neighbourhood effects' and 'city effects': the entry of newly arrived immigrants into the labour market", *Urban Studies*, 50(6), 1165–1182.
- Hedman, L. och Andersson, R. (2015), "Etnisk segregation och inkomstsegregation i Sveriges tio största arbetsmarknadsregioner 1990–2010", i Andersson, R., Bengtsson, B. och Myrberg, G. (red.), *Mångfaldens dilemma. Boendesegregation och områdespolitik*, s. 15–38, Malmö: Gleerups Utbildning AB.

- Hernes, V., Arendt, J. N., Joonas, P. A. och Tronstad, K. R. (2019), *Nordic integration and settlement policies for refugees: A comparative analysis of labour market integration outcomes*, Nordic Council of Ministers.
- Heyman, F., Norbäck P-J. och Persson, L. (2016), *Digitaliserings dynamik – en ESO-rapport om strukturomvandlingen i svenskt näringsliv*, Rapport till Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi, ESO 2016:4, https://eso.expertgrupp.se/wp-content/uploads/2014/12/2016_4-Digitaliseringens-dynamik.pdf.
- Hårsman, B. (2006), “Ethnic diversity and spatial segregation in the Stockholm region”, *Urban Studies*, 43(8), 1341–1364.
- Klaesson, J. och Öner, Ö. (2021), “Ethnic enclaves and segregation—self-employment and employment patterns among forced migrants”, *Small Business Economics*, 56, 985–1006.
- Kramarz, F. och Skans, O. N. (2014), “When strong ties are strong: Networks and youth labour market entry”, *Review of Economic Studies*, 81(3), 1164–1200.
- Lindbeck, A., Palme, M. och Persson, M. (2008), “Social Interaction and Sickness Absence”, CESifo Working Paper 2215, Institute for Economic Research, Munich, Germany.
- Lundh, C. och Ohlsson, R. (1999), *Från arbetskraftsimport till flyktinginvandring*, SNS Förlag, Stockholm.
- Malmö Tillväxtkommission (2023), *Malmö – en stad, två berättelser*, Malmö Stad <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1809412/FULLTEXT01.pdf>.
- Manski, C. F. (1993), “Identification of endogenous social effects: The reflection problem”, *The review of economic studies*, 60(3), 531–542.
- Mooi-Reci, I., Bakker, B., Curry, M. och Wooden, M. (2019), “Why parental unemployment matters for children’s educational attainment: Empirical evidence from the Netherlands”, *European Sociological Review*, 35(3), 394–408.
- Musterd, S. (2005), “Social and ethnic segregation in Europe: Levels, causes, and effects”, *Journal of Urban Affairs*, 27(3), 331–348.

- Musterd, S. och Andersson, R. (2006), "Employment, social mobility and neighbourhood effects: the case of Sweden", *International Journal of Urban and Regional Research*, 30(1), 120–140.
- Musterd, S., Andersson, R., Galster, G. och Kauppinen, T. M. (2008), "Are immigrants' earnings influenced by the characteristics of their neighbours?", *Environment and Planning A*, 40(4), 785–805.
- Nordin, M. (2022), *Malmö's arbetsmarknad och arbetslöshet – vad förklarar skillnaderna mot riket?* Malmö Stad.
- Nordin, M. och Rooth, D. O. (2009), "The ethnic employment and income gap in Sweden: Is skill or labor market discrimination the explanation?", *Scandinavian Journal of Economics*, 111(3), 487–510.
- Polisen (2019), *Kriminell påverkan i lokalsamhället – En lägesbild för utvecklingen i utsatta områden*, Nationella operativa avdelningen, Underrättelseenheten.
- Polisen, (2017), *Utsatta områden – Social ordning, kriminell struktur och utmaningar för polisen*, Nationella operativa avdelningen, Underrättelseenheten.
- Portes, A. och Zhou, M. (1993), "The new second generation: Segmented assimilation and its variants", *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 530(1), 74–96.
- Riksbanken (2023), "Arbetskraften, sysselsättningen och förändringar i befolkningens sammansättning", *Ekonomisk kommentar*, nr6 2023, Stockholm.
<https://www.riksbank.se/globalassets/media/rapporter/ekonomiska-kommentarer/svenska/2023/arbetskraften-sysselsattningen-och-forandringar-i-befolkningens-sammansattning.pdf>.
- Ruist, J. (2018), *Tid för integration – en ESO-rapport om flyktingars bakgrund och arbetsmarknadsetablering*, Rapport till Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi, ESO 2018:3.,
https://eso.expertgrupp.se/wp-content/uploads/2018/05/ESO-2018_3-Tid-for-integration.pdf.

- Salonen, T. (2023), "Att identifiera utsatta bostadsområden: En jämförande analys mellan polisens lista och segregationsbarometern", SBV Working Paper Series 23:1 <https://mau.diva-portal.org/smash/get/diva2:1730908/FULLTEXT01.pdf>.
- Salonen, T., Grander, M. och Rasmusson, M. (2019), *Segregation och segmentering i Malmö*, Stadskontoret, Malmö stad.
- SCB (2024), "Utrikes födda i Sverige", <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/manniskorna-i-sverige/utrikes-fodda-i-sverige/#utrikes-fodda-senaste-aret> (2024-05-10).
- SCB (2023a), *Arbetsmarknaden för utrikes födda i Sverige och EU*, Temarapport 2023:1, https://www.scb.se/contentassets/7c51b8e58aad44fa81a12fbd772d1db0/am0401_2023a01_amftbr2301.pdf.
- SCB (2023b), *Befolkningens utbildning 2022*, Temarapport 2023:8, https://www.scb.se/contentassets/1b5417716c8d4b3d888d009fb3ebea6b/uf0506_2022a01_sm_a40br2309.pdf.
- SCB (2013), *Den internationella undersökningen av vuxnas färdigheter*, Temarapport 2013:12, https://www.scb.se/contentassets/9d5f8334eb2a4787b2f2b05cfbc00b6b/uf0546_2013a01_br_a40br1302.pdf.
- Schieckoff, B. och Sprengholz, M. (2021), "The labor market integration of immigrant women in Europe: Context, theory, and evidence", *SN Social Sciences*, 1(11), 276.
- SNS (2023), *Strukturömvandling på svensk arbetsmarknad – konsekvenser och policyåtgärder*, Konjunkturrådets rapport 2023, <https://sns.se/cdn.triggerfish.cloud/uploads/2023/01/sns-konjunkturradsrapport-2023.pdf>.
- Socialdemokraterna (2023), *Framväxten av parallellsamhällen*, Underlagsrapport till Socialdemokraterna, Stockholm <https://www.socialdemokraterna.se/download/18.4541e3ad18bf09bfeed23d3/1701084580894/2.%20Ökad%20samhällsgemenskap%20genom%20att%20vi%20delar%20ett%20gemensamt%20språk.pdf>.

- SOU (2020), *En mer likvärdig skola - minskad skolsegregation och förbättrad resurstilldelning*, Betänkande av Utredningen om en mer likvärdig skola, SOU 2020:28.
<https://www.regeringen.se/contentassets/fcf0e59defe04870a39239f5bda331f4/en-mer-likvardig-skola--minskad-skolsegregation-och-forbatttrad-resurstilldelning-sou-202028/>.
- Sveriges Allmännyttan (u.å), "Ny uthyrningspolicy för att minska segregationen", <https://www.allmannyttan.se/vad-vi-gor/ny-uthyrningspolicy-for-att-minska-segregationen/> (2024-05-10)
- Tillväxtanalys (2014), *Sverige i globala värdekedjor – förändringar av företagens roll i en alltmer sammanflätad värld*, PM 2014:12, Stockholm.
- The Global Village (2021), *Fakta för förändring – en rapport om Sveriges 61 utsatta områden*, Stiftelsen Global Village, Stockholm, <https://theglobalvillage.se/wp-content/uploads/2021/03/Fakta-för-förändring-Final-version.pdf>.
- van Ham, M., Hedman, L., Manley, D., Coulter, R. och Östh, J. (2014), "Intergenerational Transmission of neighbourhood poverty: an analysis of neighbourhood histories of individuals", *Transactions of the Institute of British Geographers* 39(3), 402–417.
- Wagman, K. (2024-04-29), "Sysselsättningsgap – internationellt", <https://www.ekonomifakta.se/Fakta/Arbetsmarknad/Integration/Sysselsattningsgrad---internationellt/> (2024-05-10).
- Warman, C. (2007), "Ethnic enclaves and immigrant earnings growth", *Canadian Journal of Economics/Revue canadienne d'économique*, 40(2), 401–422.
- Wellman, B. (1996), "Are personal communities local? A Dumptarian reconsideration", *Social networks*, 18(4), 347–354.
- Wellman, B., Haase, A. Q., Witte, J. och Hampton, K. (2001), "Does the Internet increase, decrease, or supplement social capital? Social networks, participation, and community commitment", *American behavioral scientist*, 45(3), 436–455.

- Wodtke, G. T., Elwert, F. och Harding, D. J. (2016), "Neighborhood effect heterogeneity by family income and developmental period", *American journal of sociology*, 121(4), 1168–1222.
- Åslund, O., Hensvik, L. och Skans, O. N. (2014), "Seeking similarity: How immigrants and natives manage in the labor market", *Journal of Labor Economics*, 32(3), 405–441.
- Östh, J., Clark, W. A. och Malmberg, B. (2015), "Measuring the scale of segregation using k-nearest neighbor aggregates", *Geographical analysis*, 47(1), 34–49.

Appendix

Tabell A.1a Deskriptiv statistik för analysens variabler, invandrare

	Utfallsår: 20		Utfallsår: 25		Utfallsår: 30	
	Medel- värde	Standard- avvikelse	Medel- värde	Standard- avvikelse	Medel- värde	Standard- avvikelse
Självförsörjande	0,09	0,28	0,40	0,49	0,59	0,49
Gymnasieskola	0,55	0,50	0,69	0,46	0,71	0,46
Högskola	0,00	0,01	0,15	0,36	0,24	0,43
Etnisk koncentration, grannskap	0,16	0,14	0,15	0,14	0,14	0,13
Andel självförsörjande, grannskap	0,38	0,14	0,37	0,14	0,36	0,14
Andel självförsörjande inom grupp, grannskap	0,22	0,17	0,21	0,17	0,20	0,17
Man	0,53	0,50	0,53	0,50	0,54	0,50
Självförsörjning, fader	0,31	0,30	0,31	0,31	0,31	0,31
Andel självförsörjande inom grupp, kommun	0,32	0,19	0,37	0,14	0,42	0,15
Andel självförsörjande, kommun	0,55	0,06	0,56	0,05	0,57	0,06
Etnisk koncentration, kommun	0,05	0,05	0,05	0,05	0,06	0,05
N	108 463		82 710		62 709	

Källa: Egna beräkningar baserat på registerdata från SCB.

Tabell A.1b Deskriptiv statistik för analysens variabler, barn till invandrare

	Utfallsår: 20		Utfallsår: 25		Utfallsår: 30	
	Medel- värde	Standard- avvikelse	Medel- värde	Standard- avvikelse	Medel- värde	Standard- avvikelse
Självförsörjande	0,14	0,34	0,47	0,50	0,62	0,49
Gymnasieskola	0,74	0,44	0,77	0,42	0,76	0,43
Högskola	0,00	0,01	0,19	0,40	0,26	0,44
Etnisk koncentration, grannskap	0,16	0,15	0,15	0,15	0,14	0,15
Andel självförsörjande, grannskap	0,45	0,15	0,43	0,15	0,42	0,14
Andel självförsörjande inom grupp, grannskap	0,34	0,19	0,32	0,19	0,28	0,19
Man	0,51	0,50	0,52	0,50	0,51	0,50
Självförsörjning, fader	0,43	0,32	0,42	0,33	0,41	0,34
Andel självförsörjande inom grupp, kommun	0,38	0,16	0,41	0,48	0,44	0,53
Andel självförsörjande, kommun	0,56	0,06	0,57	0,06	0,57	0,06
Etnisk koncentration, kommun	0,06	0,05	0,07	0,06	0,07	0,06
N	103 728		69 080		36 489	

Not: Barn till invandrare är inrikes födda personer med två utrikes födda föräldrar.

Källa: Egna beräkningar baserat på registerdata från SCB.

Tabell A.2a Invandrare i utsatta områden vid 16 års ålder, gymnasieutbildning vid 20 års ålder

	1	2	3	4	5
Etnisk koncentration, grannskap				0,00219 (0,0228)	0,0175 (0,0227)
Andel självförsörjande, grannskap		0,356*** (0,0235)		0,236*** (0,0318)	0,216*** (0,0316)
Andel självförsörjande inom grupp, grannskap			0,529*** (0,0226)	0,414*** (0,0294)	0,283*** (0,0298)
man				-0,0901*** (0,00514)	-0,0901*** (0,00511)
Självförsörjning fader					0,204*** (0,00922)
Andel självförsörjande inom grupp, kommun				0,294*** (0,0294)	0,235*** (0,0294)
Andel självförsörjande, kommun				-0,489*** (0,110)	-0,377*** (0,110)
Etnisk koncentration, kommun				-0,184* (0,107)	-0,102 (0,107)
Flyttat ut	0,0523*** (0,00603)			0,0520*** (0,00601)	0,0461*** (0,00598)
Årsdummies					
Regiondummies					
# observationer	36 443	36 443	36 438	36 437	36 437
Förklaringsgrad (R ²)	0,011	0,015	0,024	0,041	0,054

Not: Tabellen presenterar skattade parametrar från en enkel linjär regression (OLS) där den beroende variabeln antar värdet 1 om individen har en avklarad gymnasieutbildning vid 20 års ålder. Endast individer (utrikes födda och barn till utrikes födda) som bor i grannskap (rutor om 250*250 meter inom tätort och 1 000*1 000 meter utanför tätort) med minst 100 invånare som av Polisen är klassat som utsatt område 2017.

Tabell A.2b Barn till invandrare i utsatta områden vid 16 års ålder, gymnasieutbildning vid 20 års ålder

	6	7	8	9	10
Etnisk koncentration, grannskap				0,0343	0,0252
				(0,0210)	(0,0208)
Andel självförsörjande, grannskap		0,349***		0,318***	0,278***
		(0,0196)		(0,0272)	(0,0271)
Andel självförsörjande inom grupp, grannskap			0,273***	0,213***	0,131***
			(0,0186)	(0,0260)	(0,0261)
man				-0,114***	-0,114***
				(0,00457)	(0,00455)
Självförsörjning fader					0,156***
					(0,00760)
Andel självförsörjande inom grupp, kommun				-0,177***	-0,197***
				(0,0351)	(0,0349)
Andel självförsörjande, kommun				-0,291***	-0,283***
				(0,0992)	(0,0986)
Etnisk koncentration, kommun				-0,200**	-0,201**
				(0,0958)	(0,0953)
Flyttat ut	0,0338***			0,0288***	0,0263***
	(0,00584)			(0,00582)	(0,00579)
Årsdummies					
Regiondummies					
# observationer	38 401	38 401	38 388	38 388	38 388
Förklaringsgrad (R ²)	0,021	0,028	0,025	0,050	0,060

Not: Tabellen presenterar skattade parametrar från en enkel linjär regression (OLS) där den beroende variabeln antar värdet 1 om individen har en avklarad gymnasieutbildning vid 20 års ålder. Endast individer (utrikes födda och barn till utrikes födda) som bor i grannskap (rutor om 250*250 meter inom tätort och 1 000*1 000 meter utanför tätort) med minst 100 invånare som av Polisen är klassat som utsatt område 2017.

Tabell A.3a Invandrare i utsatta områden vid 16 års ålder, högskole- eller universitetsutbildning vid 25 års ålder

	1	2	3	4	5
Etnisk koncentration, grannskap				0,0533***	0,0595***
				(0,0169)	(0,0169)
Andel självförsörjande, grannskap		0,214***		0,187***	0,180***
		(0,0176)		(0,0234)	(0,0234)
Andel självförsörjande inom grupp, grannskap			0,205***	0,103***	0,0582***
			(0,0172)	(0,0214)	(0,0218)
man				-0,0867***	-0,0866***
				(0,00386)	(0,00385)
Självförsörjning fader					0,0707***
					(0,00693)
Andel självförsörjande inom grupp, kommun				0,108***	0,0890***
				(0,0190)	(0,0190)
Andel självförsörjande, kommun				-0,151**	-0,118
				(0,0722)	(0,0722)
Etnisk koncentration, kommun				-0,115	-0,0863
				(0,0731)	(0,0730)
Flyttat ut	0,0600***			0,0548***	0,0524***
	(0,00393)			(0,00395)	(0,00395)
Årsdummies					
Regiondummies					
# observationer	28 262	28 262	28 258	28 258	28 258
Förklaringsgrad (R ²)	0,014	0,012	0,011	0,040	0,044

Not: Tabellen presenterar skattade parametrar från en enkel linjär regression (OLS) där den beroende variabeln antar värdet 1 om individen har en avklarad högskole- eller universitetsutbildning vid 25 års ålder. Endast individer (utrikes födda och barn till utrikes födda) som bor i grannskap (rutor om 250*250 meter inom tätort och 1 000*1 000 meter utanför tätort) med minst 100 invånare som av Polisen är klassat som utsatt område 2017.

Tabell A.3b Barn till invandrare i utsatta områden vid 16 års ålder, högskole- eller universitetsutbildning vid 25 års ålder

	6	7	8	9	10
Etnisk koncentration, grannskap				0,0383*	0,0355*
				(0,0200)	(0,0200)
Andel självförsörjande, grannskap		0,211***		0,225***	0,211***
		(0,0192)		(0,0255)	(0,0256)
Andel självförsörjande inom grupp, grannskap			0,122***	0,0116	-0,0191
			(0,0188)	(0,0242)	(0,0244)
man				-0,120***	-0,120***
				(0,00451)	(0,00451)
Självförsörjning fader					0,0599***
					(0,00729)
Andel självförsörjande inom grupp, kommun				-0,0115	-0,0180
				(0,0270)	(0,0270)
Andel självförsörjande, kommun				-0,0803	-0,0775
				(0,0893)	(0,0892)
Etnisk koncentration, kommun				-0,0784	-0,0840
				(0,0845)	(0,0844)
Flyttat ut	0,0462***			0,0411***	0,0403***
	(0,00467)			(0,00467)	(0,00467)
Årsdummies					
Regiondummies					
# observationer	25 918	25 918	25 906	25 906	25 906
Förklaringsgrad (R ²)	0,011	0,012	0,009	0,044	0,047

Not: Tabellen presenterar skattade parametrar från en enkel linjär regression (OLS) där den beroende variabeln antar värdet 1 om individen har en avklarad högskole- eller universitetsutbildning vid 25 års ålder. Endast individer (utrikes födda och barn till utrikes födda) som bor i grannskap (rutor om 250*250 meter inom tätort och 1 000*1 000 meter utanför tätort) med minst 100 invånare som av Polisen är klassat som utsatt område 2017.

Tabell A.4a Invandrare i utsatta områden vid 16 års ålder, självförsörjning vid 30 års ålder

	1	2	3	4	5
Etnisk koncentration, grannskap				0,0191	0,0271
				(0,0297)	(0,0297)
Andel självförsörjande, grannskap		0,256***		0,129***	0,118***
		(0,0301)		(0,0395)	(0,0395)
Andel självförsörjande inom grupp, grannskap			0,246***	0,0906**	0,0291
			(0,0303)	(0,0358)	(0,0365)
man				0,165***	0,165***
				(0,00662)	(0,00661)
Självförsörjning fader					0,0972***
					(0,0118)
Andel självförsörjande inom grupp, kommun				0,213***	0,199***
				(0,0244)	(0,0244)
Andel självförsörjande, kommun				0,323***	0,370***
				(0,117)	(0,117)
Etnisk koncentration, kommun				0,428***	0,486***
				(0,119)	(0,119)
Flyttat ut	0,122***			0,120***	0,116***
	(0,00679)			(0,00680)	(0,00681)
# observationer	21,18	21,18	21,176	21,176	21,176
Förklaringsgrad (R ²)	0,031	0,020	0,019	0,068	0,071

Not: Tabellen presenterar skattade parametrar från en enkel linjär regression (OLS) där den beroende variabeln antar värdet 1 om individen är självförsörjande vid 30 års ålder. Endast individer (utrikes födda och barn till utrikes födda) som bor i grannskap (rutor om 250*250 meter inom tätort och 1 000*1 000 meter utanför tätort) med minst 100 invånare som av Polisen är klassat som utsatt område 2017.

Tabell A.4b Barn till invandrare i utsatta områden vid 16 års ålder, självförsörjning vid 30 års ålder

	6	7	8	9	10
Etnisk koncentration, grannskap				0,142***	0,137***
				(0,0347)	(0,0347)
Andel självförsörjande, grannskap		0,154***		0,138***	0,126***
		(0,0338)		(0,0424)	(0,0425)
Andel självförsörjande inom grupp, grannskap			0,140***	0,109***	0,0778*
			(0,0348)	(0,0409)	(0,0413)
man				0,165***	0,166***
				(0,00800)	(0,00799)
Självförsörjning fader					0,0659***
					(0,0124)
Andel självförsörjande inom grupp, kommun				0,0201	0,0197
				(0,0212)	(0,0212)
Andel självförsörjande, kommun				0,392**	0,393***
				(0,153)	(0,153)
Etnisk koncentration, kommun				0,241*	0,237*
				(0,139)	(0,139)
Flyttat ut	0,113***			0,115***	0,113***
	(0,00827)			(0,00829)	(0,00829)
# observationer	14,184	14,184	14,175	14,175	14,175
Förklaringsgrad (R ²)	0,022	0,011	0,010	0,057	0,059

Not: Tabellen presenterar skattade parametrar från en enkel linjär regression (OLS) där den beroende variabeln antar värdet 1 om individen är självförsörjande vid 30 års ålder. Endast individer (utrikes födda och barn till utrikes födda) som bor i grannskap (rutor om 250*250 meter inom tätort och 1 000*1 000 meter utanför tätort) med minst 100 invånare som av Polisen är klassat som utsatt område 2017.

Tabell A.5 Invandrare observerade vid 20 års ålder, beroende variabel: slutförd gymnasieutbildning, män

	1	2	3	4	5	6
Etnisk koncentration, grannskap	-0,204***			-0,0441***	0,0203	0,0274
	(0,015)			(0,017)	(0,021)	(0,021)
Andel självförsörjande, grannskap		0,377***		0,140***	0,233***	0,212***
		(0,015)		(0,018)	(0,02)	(0,012)
Andel självförsörjande inom grupp, grannskap			0,495***	0,439***	0,363***	0,246***
			(0,013)	(0,014)	(0,015)	(0,015)
Självförsörjning fader						0,221***
						(0,007)
Andel självförsörjande inom grupp, kommun					0,413***	0,329***
					(0,022)	(0,022)
Andel självförsörjande, kommun					-0,379***	-0,298***
					(0,074)	(0,073)
Etnisk koncentration, kommun					-0,307***	-0,210**
					(0,084)	(0,084)
Årsdummies	JA	JA	JA	JA	JA	JA
Regiondummies	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ	JA	JA
# observationer	57 594	57 594	57 477	57 477	57 476	57 476
Förklaringsgrad (R ²)	0,01	0,02	0,04	0,04	0,05	0,07

Not: Tabellen presenterar skattade parametrar från en enkel linjär regression (OLS) där den beroende variabeln antar värdet 1 om individen har en slutförd gymnasieutbildning vid 20 års ålder. Endast individer (utrikes födda och barn till utrikes födda) som bor i grannskap (rutor om 250*250 meter inom tätort och 1 000*1 000 meter utanför tätort) med minst 100 invånare och för vilka det finns information om fäder inkluderas (se kapitel 4.2).

Tabell A.6 Barn till invandrare observerade vid 20 års ålder, beroende variabel: slutförd gymnasieutbildning, män

	1	2	3	4	5	6
Etnisk koncentration, grannskap	-0,198***			-0,015	0,053***	0,034*
	(0,013)			(0,015)	(0,02)	(0,02)
Andel självförsörjande, grannskap		0,388***		0,280***	0,345***	0,296***
		(0,0135)		(0,017)	(0,019)	(0,019)
Andel självförsörjande inom grupp, grannskap			0,275***	0,153***	0,158***	0,087***
			(0,011)	(0,013)	(0,014)	(0,014)
Självförsörjning fader						0,168***
						(0,007)
Andel självförsörjande inom grupp, kommun					-0,014	-0,048**
					(0,023)	(0,023)
Andel självförsörjande, kommun					-0,227***	-0,193***
					(0,071)	(0,071)
Etnisk koncentration, kommun					-0,283***	-0,248***
					(0,077)	(0,077)
Årsdummies	JA	JA	JA	JA	JA	JA
Regiondummies	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ	JA	JA
# observationer	53 333	53 333	53 178	53 178	53 178	53 178
Förklaringsgrad (R ²)	0,02	0,04	0,03	0,04	0,04	0,05

Not: Tabellen presenterar skattade parametrar från en enkel linjär regression (OLS) där den beroende variabeln antar värdet 1 om individen har en slutförd gymnasieutbildning vid 20 års ålder. Endast individer (utrikes födda och barn till utrikes födda) som bor i grannskap (rutor om 250*250 meter inom tätort och 1 000*1 000 meter utanför tätort) med minst 100 invånare och för vilka det finns information om fäder inkluderas (se kapitel 4.2).

Tabell A.7 Invandrare observerade vid 20 års ålder, beroende variabel: slutförd gymnasieutbildning, kvinnor

	1	2	3	4	5	6
Etnisk koncentration, grannskap	-0,152***			0,031*	0,039*	0,045**
	(0,015)			(0,017)	(0,021)	(0,021)
Andel självförsörjande, grannskap		0,396***		0,171***	0,226***	0,202***
		(0,0159)		(0,019)	(0,021)	(0,021)
Andel självförsörjande inom grupp, grannskap			0,531***	0,475***	0,455***	0,316***
			(0,013)	(0,015)	(0,015)	(0,016)
Självförsörjning fader						0,230***
						(0,008)
Andel självförsörjande inom grupp, kommun					0,078***	0,063***
					(0,009)	(0,009)
Andel självförsörjande, kommun					-0,372***	-0,324***
					(0,074)	(0,073)
Etnisk koncentration, kommun					-0,183**	-0,0985
					(0,084)	(0,084)
Årsdummies	JA	JA	JA	JA	JA	JA
Regiondummies	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ	JA	JA
# observationer	50 872	50 872	50 772	50 772	50 771	50 771
Förklaringsgrad (R ²)	0,01	0,02	0,04	0,04	0,05	0,07

Not: Tabellen presenterar skattade parametrar från en enkel linjär regression (OLS) där den beroende variabeln antar värdet 1 om individen har en slutförd gymnasieutbildning vid 20 års ålder. Endast individer (utrikes födda och barn till utrikes födda) som bor i grannskap (rutor om 250*250 meter inom tätort och 1 000*1 000 meter utanför tätort) med minst 100 invånare och för vilka det finns information om fäder inkluderas (se kapitel 4.2).

Tabell A.8 Barn till invandrare observerade vid 20 års ålder, beroende variabel: slutförd gymnasieutbildning, kvinnor

	1	2	3	4	5	6
Etnisk koncentration, grannskap	-0,059***			0,084***	0,120***	0,102***
	(0,012)			(0,014)	(0,018)	(0,018)
Andel självförsörjande, grannskap		0,266***		0,227***	0,270***	0,228***
		(0,013)		(0,016)	(0,017)	(0,017)
Andel självförsörjande inom grupp, grannskap			0,197***	0,122***	0,130***	0,065***
			(0,01)	(0,012)	(0,012)	(0,012)
Självförsörjning fader						0,143***
						(0,006)
Andel självförsörjande inom grupp, kommun					-0,034***	-0,039***
					(0,01)	(0,01)
Andel självförsörjande, kommun					-0,278***	-0,242***
					(0,065)	(0,064)
Etnisk koncentration, kommun					-0,224***	-0,185***
					(0,07)	(0,07)
Årsdummies	JA	JA	JA	JA	JA	JA
Regiondummies	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ	JA	JA
# observationer	50 395	50 395	50 247	50 247	50 247	50 247
Förklaringsgrad (R ²)	0,02	0,03	0,02	0,03	0,03	0,04

Not: Tabellen presenterar skattade parametrar från en enkel linjär regression (OLS) där den beroende variabeln antar värdet 1 om individen har en slutförd gymnasieutbildning vid 20 års ålder. Endast individer (utrikes födda och barn till utrikes födda) som bor i grannskap (rutor om 250*250 meter inom tätort och 1 000*1 000 meter utanför tätort) med minst 100 invånare och för vilka det finns information om fäder inkluderas (se kapitel 4.2)

Tabell A.9 Invandrare vid 25 års ålder, beroende variabel: slutförd högskole- eller universitetsutbildning, män

	1	2	3	4	5	6
Etnisk koncentration, grannskap	-0,106*** (0,0109)			-0,0149 (0,0121)	0,0104 (0,0146)	0,0136 (0,0146)
Andel självförsörjande, grannskap		0,206*** (0,011)		0,133*** (0,013)	0,160*** (0,014)	0,152*** (0,014)
Andel självförsörjande inom grupp, grannskap			0,183*** (0,009)	0,135*** (0,01)	0,122*** (0,011)	0,080*** (0,011)
Självförsörjning fader						0,077*** (0,005)
Andel självförsörjande inom grupp, kommun					0,055*** (0,011)	0,038*** (0,011)
Andel självförsörjande, kommun					-0,385*** (0,049)	-0,357*** (0,049)
Etnisk koncentration, kommun					-0,279*** (0,055)	-0,237*** (0,055)
Årsdummies	JA	JA	JA	JA	JA	JA
Regiondummies	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ	JA	JA
# observationer	44 068	44 068	43 970	43 970	43 969	43 969
Förklaringsgrad (R ²)	0,00	0,01	0,01	0,01	0,02	0,02

Not: Tabellen presenterar skattade parametrar från en enkel linjär regression (OLS) där den beroende variabeln antar värdet 1 om individen har en slutförd högskole- eller universitetsutbildning vid 25 års ålder. Endast individer (utrikes födda och barn till utrikes födda) som bor i grannskap (rutor om 250*250 meter inom tätort och 1 000*1 000 meter utanför tätort) med minst 100 invånare och för vilka det finns information om fäder inkluderas (se kapitel 4.2).

Tabell A.10 Barn till invandrare vid 25 års ålder, beroende variabel: slutförd högskole- eller universitetsutbildning, män

	1	2	3	4	5	6
Etnisk koncentration, grannskap	-0,136*** (0,012)			-0,009 (0,014)	0,037** (0,019)	0,03 (0,019)
Andel självförsörjande, grannskap		0,270*** (0,013)		0,213*** (0,016)	0,236*** (0,017)	0,218*** (0,017)
Andel självförsörjande inom grupp, grannskap			0,172*** (0,01)	0,084*** (0,012)	0,081*** (0,018)	0,052*** (0,012)
Självförsörjning fader						0,065*** (0,006)
Andel självförsörjande inom grupp, kommun					-0,006 (0,008)	-0,008 (0,008)
Andel självförsörjande, kommun					-0,175*** (0,0632)	-0,162** (0,0631)
Etnisk koncentration, kommun					-0,258*** (0,0647)	-0,244*** (0,0646)
Årsdummies	JA	JA	JA	JA	JA	JA
Regiondummies	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ	JA	JA
# observationer	35 688	35 688	35 560	35 560	35 560	35 560
Förklaringsgrad (R ²)	0,01	0,02	0,01	0,02	0,02	0,03

Not: Tabellen presenterar skattade parametrar från en enkel linjär regression (OLS) där den beroende variabeln antar värdet 1 om individen har en slutförd högskole- eller universitetsutbildning vid 25 års ålder. Endast individer (utrikes födda och barn till utrikes födda) som bor i grannskap (rutor om 250*250 meter inom tätort och 1 000*1 000 meter utanför tätort) med minst 100 invånare och för vilka det finns information om fäder inkluderas (se kapitel 4.2).

Tabell A.11 Invandrare vid 25 års ålder, beroende variabel: slutförd högskole- eller universitetsutbildning, kvinnor

	1	2	3	4	5	6
Etnisk koncentration, grannskap	-0,129***			0,022	0,047**	0,047**
	(0,015)			(0,017)	(0,02)	(0,02)
Andel självförsörjande, grannskap		0,321***		0,221***	0,260***	0,240***
		(0,015)		(0,018)	(0,02)	(0,02)
Andel självförsörjande inom grupp, grannskap			0,297***	0,224***	0,179***	0,103***
			(0,013)	(0,014)	(0,015)	(0,015)
Självförsörjning fader						0,145***
						(0,007)
Andel självförsörjande inom grupp, kommun					0,232***	0,178***
					(0,02)	(0,02)
Andel självförsörjande, kommun					-0,519***	-0,458***
					(0,064)	(0,064)
Etnisk koncentration, kommun					-0,305***	-0,215***
					(0,073)	(0,072)
Årsdummies	JA	JA	JA	JA	JA	JA
Regiondummies	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ	JA	JA
# observationer	38 644	38 644	38 558	38 558	38 557	38 557
Förklaringsgrad (R ²)	0,01	0,02	0,03	0,03	0,04	0,05

Not: Tabellen presenterar skattade parametrar från en enkel linjär regression (OLS) där den beroende variabeln antar värdet 1 om individen har en slutförd högskole- eller universitetsutbildning vid 25 års ålder. Endast individer (utrikes födda och barn till utrikes födda) som bor i grannskap (rutor om 250*250 meter inom tätort och 1 000*1 000 meter utanför tätort) med minst 100 invånare och för vilka det finns information om fäder inkluderas (se kapitel 4.2).

Tabell A.12 Barn till invandrare vid 25 års ålder, beroende variabel: slutförd högskole- eller universitetsutbildning, kvinnor

	1	2	3	4	5	6
Etnisk koncentration, grannskap	-0,085*** (0,016)			0,068*** (0,018)	0,06*** (0,023)	0,047** (0,023)
Andel självförsörjande, grannskap		0,298*** (0,017)		0,263*** (0,021)	0,268*** (0,022)	0,239*** (0,022)
Andel självförsörjande inom grupp, grannskap			0,200*** (0,013)	0,111*** (0,015)	0,120*** (0,015)	0,073*** (0,016)
Självförsörjning fader						0,104*** (0,008)
Andel självförsörjande inom grupp, kommun					0,002 (0,004)	0,001 (0,004)
Andel självförsörjande, kommun					-0,092 (0,08)	-0,072 (0,08)
Etnisk koncentration, kommun					0,06 (0,08)	0,07 (0,08)
Årsdummies	JA	JA	JA	JA	JA	JA
Regiondummies	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ	JA	JA
# observationer	33 392	33 392	33 261	33 261	33 261	33 261
Förklaringsgrad (R ²)	0,01	0,02	0,02	0,03	0,03	0,04

Not: Tabellen presenterar skattade parametrar från en enkel linjär regression (OLS) där den beroende variabeln antar värdet 1 om individen har en slutförd högskole- eller universitetsutbildning vid 25 års ålder. Endast individer (utrikes födda och barn till utrikes födda) som bor i grannskap (rutor om 250*250 meter inom tätort och 1 000*1 000 meter utanför tätort) med minst 100 invånare och för vilka det finns information om fäder inkluderas (se kapitel 4.2).

Tabell A.13 Invandrare vid 30 års ålder, beroende variabel: självförsörjning, män

	1	2	3	4	5	6
Etnisk koncentration, grannskap	0,064***			0,235***	0,153***	0,154***
	(0,02)			(0,022)	(0,026)	(0,026)
Andel självförsörjande, grannskap		0,164***		0,121***	0,05**	0,043*
		(0,019)		(0,023)	(0,024)	(0,024)
Andel självförsörjande inom grupp, grannskap			0,176***	0,089***	0,076***	0,038**
			(0,016)	(0,017)	(0,018)	(0,019)
Gymnasieutbildning				0,191***	0,190***	0,186***
				(0,006)	(0,006)	(0,006)
Högskole- eller universitetsutbildning				0,107***	0,107***	0,104***
				(0,007)	(0,007)	(0,007)
Självförsörjning fader						0,074***
						(0,009)
Andel självförsörjande inom grupp, kommun					0,149***	0,138***
					(0,017)	(0,017)
Andel självförsörjande, kommun					0,627***	0,653***
					(0,08)	(0,08)
Etnisk koncentration, kommun					0,814***	0,868***
					(0,09)	(0,09)
Årsdummies	JA	JA	JA	JA	JA	JA
Regiondummies	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ	JA	JA
# observationer	33 596	33 596	33 515	33 515	33 514	33 514
Förklaringsgrad (R ²)	0,02	0,02	0,02	0,08	0,09	0,09

Not: Tabellen presenterar skattade parametrar från en enkel linjär regression (OLS) där den beroende variabeln antar värdet 1 om individen är självförsörjande vid 30 års ålder. Endast individer (utrikes födda och barn till utrikes födda) som bor i grannskap (rutor om 250*250 meter inom tätort och 1 000*1 000 meter utanför tätort) med minst 100 invånare och för vilka det finns information om fäder inkluderas (se kapitel 4.2).

Tabell A.14 Barn till invandrare vid 30 års ålder, beroende variabel: självförsörjning, män

	1	2	3	4	5	6
Etnisk koncentration, grannskap	0,135***			0,313***	0,237***	0,227***
	(0,024)			(0,026)	(0,034)	(0,034)
Andel självförsörjande, grannskap		0,129***		0,155***	0,1***	0,08***
		(0,02)		(0,029)	(0,031)	(0,031)
Andel självförsörjande inom grupp, grannskap			0,09***	0,034*	0,043**	0,016
			(0,019)	(0,021)	(0,021)	(0,021)
Gymnasieutbildning				0,184***	0,186***	0,183***
				(0,008)	(0,008)	(0,008)
Högskole- eller universitetsutbildning				0,113***	0,110***	0,108***
				(0,009)	(0,009)	(0,009)
Självförsörjning fader						0,064***
						(0,01)
Andel självförsörjande inom grupp, kommun					-0,003	-0,003
					(0,005)	(0,005)
Andel självförsörjande, kommun					0,610***	0,614***
					(0,112)	(0,112)
Etnisk koncentration, kommun					0,600***	0,607***
					(0,109)	(0,109)
Årsdummies	JA	JA	JA	JA	JA	JA
Regiondummies	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ	JA	JA
# observationer	18 77	18 77	18 67	18 67	18 67	18 67
Förklaringsgrad (R ²)	0,01	0,01	0,01	0,06	0,07	0,07

Tabellen presenterar skattade parametrar från en enkel linjär regression (OLS) där den beroende variabeln antar värdet 1 om individen är självförsörjande vid 30 års ålder. Endast individer (utrikes födda och barn till utrikes födda) som bor i grannskap (rutor om 250*250 meter inom tätort och 1 000*1 000 meter utanför tätort) med minst 100 invånare och för vilka det finns information om fäder inkluderas (se kapitel 4.2).

Tabell A.15 Invandrare vid 30 års ålder, beroende variabel: självförsörjning, kvinnor

	1	2	3	4	5	6
Etnisk koncentration, grannskap	-0,114*** (0,023)			0,037 (0,025)	0,0298 (0,028)	0,0297 (0,028)
Andel självförsörjande, grannskap		0,268*** (0,022)		0,134*** (0,026)	0,092*** (0,027)	0,086*** (0,027)
Andel självförsörjande inom grupp, grannskap			0,191*** (0,018)	0,056*** (0,019)	-0,000 (0,02)	-0,028 (0,021)
Gymnasieutbildning				0,139*** (0,008)	0,140*** (0,008)	0,137*** (0,007)
Högskole- eller universitetsutbildning				0,193*** (0,007)	0,190*** (0,007)	0,187*** (0,007)
Självförsörjning fader						0,055*** (0,01)
Andel självförsörjande inom grupp, kommun					0,278*** (0,025)	0,261*** (0,025)
Andel självförsörjande, kommun					0,306*** (0,086)	0,325*** (0,086)
Etnisk koncentration, kommun					0,142 (0,01)	0,183* (0,01)
Årsdummies	JA	JA	JA	JA	JA	JA
Regiondummies	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ	JA	JA
# observationer	29 113	29 113	29 041	29 041	29 041	29 041
Förklaringsgrad (R ²)	0,02	0,02	0,02	0,08	0,09	0,09

Not: Tabellen presenterar skattade parametrar från en enkel linjär regression (OLS) där den beroende variabeln antar värdet 1 om individen är självförsörjande vid 30 års ålder. Endast individer (utrikes födda och barn till utrikes födda) som bor i grannskap (rutor om 250*250 meter inom tätort och 1 000*1 000 meter utanför tätort) med minst 100 invånare och för vilka det finns information om fäder inkluderas (se kapitel 4.2).

Tabell A.16 Barn till invandrare vid 30 års ålder, beroende variabel: självförsörjning, kvinnor

	1	2	3	4	5	6
Etnisk koncentration, grannskap	-0,063**			0,077***	0,09**	0,083**
	(0,026)			(0,028)	(0,036)	(0,036)
Andel självförsörjande, grannskap		0,212***		0,096***	0,074**	0,065*
		(0,027)		(0,032)	(0,034)	(0,034)
Andel självförsörjande inom grupp, grannskap			0,145***	0,07***	0,057**	0,039*
			(0,021)	(0,023)	(0,023)	(0,024)
Gymnasieutbildning				0,146***	0,146***	0,145***
				(0,01)	(0,01)	(0,01)
Högskole- eller universitetsutbildning				0,170***	0,168***	0,167***
				(0,008)	(0,008)	(0,008)
Självförsörjning fader						0,041***
						(0,011)
Andel självförsörjande inom grupp, kommun					0,174***	0,168***
					(0,042)	(0,042)
Andel självförsörjande, kommun					0,558***	0,562***
					(0,121)	(0,121)
Etnisk koncentration, kommun					0,321***	0,320***
					(0,117)	(0,117)
Årsdummies	JA	JA	JA	JA	JA	JA
Regiondummies	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ	JA	JA
# observationer	17 719	17 719	17 628	17 628	17 628	17 628
Förklaringsgrad (R ²)	0,01	0,02	0,02	0,07	0,07	0,07

Not: Tabellen presenterar skattade parametrar från en enkel linjär regression (OLS) där den beroende variabeln antar värdet 1 om individen är självförsörjande vid 30 års ålder. Endast individer (utrikes födda och barn till utrikes födda) som bor i grannskap (rutor om 250*250 meter inom tätort och 1 000*1 000 meter utanför tätort) med minst 100 invånare och för vilka det finns information om fäder inkluderas (se kapitel 4.2).

Förteckning över tidigare rapporter till ESO

2024

- Talande tystnad? En ESO-rapport om självcensur i Sverige.
- I samhällets tjänst? En ESO-rapport om villkoren för forskning och samverkan.

2023

- Stability in the Balance – a Report on the Roles of Fiscal and Monetary Policy to the Expert Group on Public Economics.
- Vem bor här? En ESO-rapport om gamla och nya folkräkningar.
- Kriminella på kartan – en ESO-rapport om den organiserade brottslighetens geografi.
- Handel med stor effekt – en ESO-rapport om utrikeshandeln med el.
- Pandemin och pengarna – en ESO-rapport om inkomster, skatter, fördelning och stödåtgärder under covid-19.
- Fritt valt arbete? ESO-rapport om könssegregering i utbildning och yrke.
- Temperaturhöjning i klimatpolitiken – en ESO-rapport om EU:s nya lagstiftning i svensk kontext.
- Karriärer och barriärer – en ESO-rapport om skolgång och etablering för unga med utländsk bakgrund.
- Tuffa tag och tillit – en ESO-rapport om utslussning, eftervård och återfall för dömda till slutet ungdomsvård.
- Bruk och straff – en ESO-rapport om kriminaliseringen av narkotikakonsumtion

2022

- Bakåtblick på vägen fram – en ESO-rapport om etableringsprocessen på svensk arbetsmarknad.
- Tryggare kan ingen vara? En ESO-rapport om socialförsäkringar och välfärdssystem.
- Samspel för stabilitet – en ESO-rapport om rollfördelningen mellan finans- och penningpolitik.

2021

- I en tid av pandemi – en ESO-antologi med samhällsvetenskapliga reflektioner.
- En beklaglig förlust? En ESO-rapport om erfarenheter och lärdomar av arvsskatt.
- Ingen reklam tack – en ESO-rapport om myndigheternas kommunikation.
- Upp till bevis – en ESO-rapport om experiment som underlag för politik.
- Med gemensamma krafter – en ESO-rapport om kommunal avtalssamverkan.
- Ekonomiska krisers dynamik – en ESO-rapport om företagsomställning och strukturomvandling.
- Försörjning med fördröjning – en ESO-rapport om utrikes födda kvinnors etablering på arbetsmarknaden.

2020

- Med framtiden för sig – en ESO-rapport om sociala investeringar.
- Jämställdhet räknas – en ESO-rapport om kvinnors förändrade position i arbetslivet.
- Morot utan piska – en ESO-rapport om stärkta incitament för kommunal effektivitet.
- Spänning på hög nivå – en ESO-rapport om elnätets roll för säkra elleveranser.
- Uppkopplad utbildning – en ESO-rapport om högskolans digitalisering.
- Avgörande mål – en ESO-rapport om sysselsättningspolitiska målformuleringar.

- Vårt framtida skattesystem – en ESO-rapport med förslag på en genomgripande skattereform.

2019

- Lika för alla? En ESO-antologi om skolans likvärdighet.
- Synd och skatt – en ESO-rapport om politiken inom områdena alkohol, tobak och spel.
- Skillnad på marginalen – en ESO-rapport om reformerad inkomstbeskattning.
- Rätt på EU:s sätt – en ESO-rapport om EU-rättens inverkan på svensk skattelagstiftning.
- Klimatmål på villovägar? En ESO-rapport om politiken för utsläppsminskningar i vägtrafiken.
- Stöta på patrull – en ESO-rapport om polisens problemorienterade arbete.
- Pang för pengarna – en ESO-rapport om Sveriges militära materielförsörjning.
- Vem vårdar bäst? En ESO-rapport om svensk sjukhusvård i ett jämförande perspektiv.

2018

- Grundlag i gungning? En ESO-rapport om EU och den svenska offentlighetsprincipen.
- Lönar sig arbete 2.0? En ESO-rapport med fokus på nyanlända.
- Tid för integration – en ESO-rapport om flyktingars bakgrund och arbetsmarknadsetablering.
- Skydda lagom – en ESO-rapport om miljömålet Levande skogar.
- Tänk efter före! En ESO-rapport om samhällsekonomiska konsekvensanalyser.
- Operation digitalisering – en ESO rapport om hälso- och sjukvården.
- Data i egna händer – en ESO-rapport om personliga hälsokonton.

2017

- Dags för omprövning – en ESO-rapport om styrning av offentlig verksamhet.

- Bygg mer för fler! En ESO-rapport om staten, kommunerna och bostadsbyggandet.
- Ankomst och härkomst – en ESO-rapport om skolresultat och bakgrund.
- Yes box! En ESO-rapport om en ny modell för kapital- och bostadsbeskattning.
- Olika kön, olika lön – en ESO-rapport om diskriminering på arbetsmarknaden.
- Makar som delar på kakan – en ESO-rapport om jämställda pensioner.
- Inspiration för integration – en ESO-rapport om arbetsmarknadspolitik för nyanlända i fem länder.
- Att vara brygga mellan forskning och politik – en festskrift från nya ESO:s 10-årsjubileum.

2016

- Boende med konsekvens – en ESO-rapport om etnisk bostadssegregation och arbetsmarknad.
- Sjukskrivningarnas anatomi – en ESO-rapport om drivkrafterna i sjukförsäkringssystemet.
- När skolan själv får välja – en ESO-rapport om friskolornas etableringsmönster.
- Digitaliseringens dynamik – en ESO-rapport om struktur-omvandlingen i svenskt näringsliv.
- Grön tillväxt under lupp – en ESO-rapport om ett begrepp i tiden.
- Mer än tur i struktur – en ESO-rapport om kommunal effektivitet.
- När det rätta blir det lätta – en ESO-rapport om ”nudging”.

2015

- En ny giv? En ESO-rapport om regleringen av spelmarknaden.
- Maktutövningar under lagarna? En ESO-rapport om trotsiga kommuner.
- En förlorad generation? En ESO-rapport om ungas etablering på arbetsmarknaden.

- Verksamma insatser mot brott? En ESO-rapport om orsak och verkan.
- Familjepolitik för alla? En ESO-rapport om föräldrapenning och jämställdhet.

2014

- Goda år på ålders höst? En ESO-rapport om konkurrens i äldreomsorgen.
- 3:12-Corporations in Sweden: The Effects of the 2006 Tax Reform on Investments, Job Creation and Business Start-ups.
- Företagandets förutsättningar – En ESO-rapport om den svenska ägarbeskattningen.
- Kapital på krita? En ESO-rapport om företagandets finansiering.
- Konkurrens, kontrakt och kvalitet – hälso- och sjukvård i privat regi.
- Hållbara beräkningar – en ESO-rapport om att bedöma den offentliga sektorns finansiella hållbarhet.
- Med nya mått mätt – en ESO-rapport om indikationer på produktivitetens utvecklingen i offentlig sektor.
- Institutionsvård, incitament och information – en ESO-rapport om placering av ungdomar med sociala problem.

2013

- Bäste herren på täppan? En ESO-rapport om bostadsbyggande och kommunala markanvisningar.
- Allmän nytta eller egen vinning? En ESO-rapport om korruption på svenska.
- Var skapas jobben? En ESO-rapport om dynamiken i svenskt näringsliv 1990–2009.
- Transportinfrastrukturens framtida organisering och finansiering.
- Investeringar in blanco? En ESO-rapport om behovet av infrastruktur.
- Bonde söker bidrag – en ESO-rapport om effektivitet i det svenska landsbygdsprogrammet.
- The pension system in Sweden.

- Den offentliga sektorn – en antologi om att mäta produktivitet och prestationer.
- Utvinning för allmän vinning – en ESO-rapport om svenska mineralinkomster.
- Offentlig upphandling eller gröna nedköp? En ESO-rapport om miljöpolitiska ambitioner.

2012

- Svängdörr i staten – en ESO-rapport om när politiker och tjänstemän byter sida.
- En god start – en ESO-rapport om tidigt stöd i skolan.
- Den akademiska frågan – en ESO-rapport om frihet i den högre skolan.
- Income Shifting in Sweden. An empirical evaluation of the 3:12 rules.
- Samhällsekonomin på spåret – en ESO-rapport om att räkna på tunnelbanan.
- Hjälpa eller stjäla? En ESO-rapport om kontrollfunktionen i arbetslöshetsförsäkringen.
- Lärda för livet? – en ESO-rapport om effektivitet i svensk högskoleutbildning.
- Forskning och innovation – statens styrning av högskolans samverkan och nyttiggörande.

2011

- UD i en ny sats – organisation, ledning och styrning i en globaliserad värld.
- Försvarets förutsättningar – en ESO-rapport om erfarenheter från 20 år av försvarsreformer.
- Kalorier kostar – en ESO-rapport om vikten av vikt.
- Avtalsbestämda ersättningar, andra kompletterande ersättningar och arbetsutbudet.
- Sysselsättning för invandrare – en ESO-rapport om arbetsmarknadsintegration.
- Kollektivtrafik utan styrning.
- Vägval i vården – en ESO-rapport om skillnader och likheter i Norden.

- Att lära av de bästa – en ESO-rapport om svensk skola i ett internationellt forskningsperspektiv.
- Rapport från ett ESO-seminarium – decenniets framtidsfrågor.

2010

- En kår på rätt kurs? En ESO-rapport om försvarets framtida kompetensförsörjning.
- Beskattning av privat pensionssparande.
- Polisens prestationer – En ESO-rapport om resultatstyrning och effektivitet.
- Swedish Tax Policy: Recent Trends and Future Challenges.
- Statliga bidrag till kommunerna – i princip och praktik.
- Revisionen reviderad – en rapport om en kommunal angelägenhet.
- Vården i vården – en ESO-rapport om målbaserad ersättning i hälso- och sjukvården.
- Enkelt och effektivt – en ESO-rapport om grundtrygghet i välfärdssystemen.
- Kåren och köerna. En ESO-rapport om den medicinska professionens roll i styrningen av svensk hälso- och sjukvård.

2009

- Den långsiktiga finansieringen – välfärdspolitikens klimatfråga?
- Regelverk och praxis i offentlig upphandling.
- Invandringen och de offentliga finanserna.
- Fyra dyra fonder? Om effektiv förvaltning och styrning av AP-fonderna.
- Lika skola med olika resurser? En ESO-rapport om likvärdighet och resursfördelning.
- En kår i kläm – Läraryrket mellan professionella ideal och statliga reform ideologier.

2003

- Skolmisslyckande – hur gick det sen?
- Politik på prov – en ESO-rapport om experimentell ekonomi.

- Precooking in the European Union – the World of Expert Groups.
- Förtjänst och skicklighet – om utnämningar och ansvarsutkrävande av generaldirektörer.
- Bostadsbyggandets hinderbana – en ESO-rapport om utvecklingen 1995–2001.
- Axel Oxenstierna – Furstespegel för 2000-talet.

2002

- ”Huru skall statsverket granskas?” – Riksdagen som arena för genomlysning och kontroll.
- What Price Enlargement? Implications of an expanded EU.
- Den svenska sjukan – sjukfrånvaron i åtta länder.
- Att bekämpa mul- och klövsjuka en ESO-rapport om ett brännbart ämne.
- Lärobok för regelnissar – en ESO-rapport om regelhantering vid avregleringar.
- Att hålla balansen – en ESO-rapport om kommuner och budgetdisciplin.
- The School’s Need for Resources – A Report on the Importance of Small Classes.
- Klassfrågan – en ESO-rapport om lärartätheten i skolan.
- Staten fick Svarte Petter – en ESO-rapport om bostadsfinansieringen 1985–1993.
- Hoten mot kommunerna – en ESO-rapport om ansvarsfördelning och finansiering i framtiden.

2001

- Mycket väsen för lite ull – en ESO-rapport om partnerskapen i de regionala tillväxtavtalen.
- I rikets tjänst – en ESO-rapport om statliga kårer.
- Rättvisa och effektivitet – en ESO-rapport om idéanalys.
- Nya bud – en ESO-rapport om auktioner och upphandling.
- Betyg på skolan – en ESO-rapport om gymnasieskolorna.
- Konkurrens bildar skola – en ESO-rapport om friskolornas betydelse för de kommunala skolorna.
- Priset för ett större EU – en ESO-rapport om EU:s utvidgning.

2000

- Att granska sig själv – en ESO-rapport om den kommunala miljötillsynen.
- Bra träffbild, fast utanför tavlan – en ESO-rapport om EU:s strukturpolitik.
- Utbildningens omvägar – en ESO-rapport om kvalitet och effektivitet i svensk utbildning.
- En svartvit arbetsmarknad? – en ESO-rapport om vägen från skola till arbete.
- Privilegium eller rättighet? – en ESO-rapport om antagningen till högskolan
- Med många mått mätt – en ESO-rapport om internationell benchmarking av Sverige.
- Kroppen eller knoppen? – en ESO-rapport om idrotts-gymnasierna.
- Studiebidraget i det långa loppet.
- 40-talisternas uttåg – en ESO-rapport om 2000-talets demografiska utmaningar.

1999

- Dagens och drivkrafter – en ESO-rapport om 2000-talets demografiska utmaningar.
- Återvinning utan vinning – en ESO-rapport om sopor.
- En akademisk fråga – en ESO-rapport om rankning av C-upp-satser.
- Hederlighetens pris – en ESO-rapport om korruption.
- Samhällets stöd till de äldre i Europa – en ESO-rapport om fördelningspolitik och offentliga tjänster.
- Regionalpolitiken – en ESO-rapport om tro och vetande.
- Att snubbla in i framtiden – en ESO-rapport om statlig omvandling och avveckling.
- Att reda sig själv – en ESO-rapport om rederier och subventioner.
- Bostad sökes – en ESO-rapport om de hemlösa i folkhemmet.
- Att ta sig ton – en ESO-rapport om svensk musikexport 1974–1999.
- Med backspegeln som kompass – en ESO-rapport om stabiliseringspolitiken som läroprocess.

- Med backspegeln som kompass – ett ESO-seminarium om stabiliseringspolitik som läroprocess.

1998

- Staten och bolagskapitalet – om aktiv styrning av statliga bolag.
- Kommittéerna och bofinken – kan en kommitté se ut hur som helst?
- Regeringskansliet inför 2000-talet – rapport från ett ESO-seminarium.
- Att se till eller titta på – om tillsynen inom miljöområdet.
- Arbetsförmedlingarna – mål och drivkrafter.
- Kommuner Kan! Kanske! – om kommunal välfärd i framtiden.
- Vad kostar en ren? – en ekonomisk och politisk analys.

1997

- Fisk och Fusk – Mål, medel och makt i fiskeripolitiken.
- Ramar, regler, resultat – vem bestämmer över statens budget?
- Lönar sig arbete?
- Egenföretagande och manna från himlen.
- Jordbruksstödet – efter Sveriges EU-inträde.

1996

- Kommunerna och decentraliseringen – Tre fallstudier.
- Novemberrevolutionen – om rationalitet och makt i beslutet att avreglera kreditmarknaden 1985.
- Kan myndigheter utvärdera sig själva?
- Nästa steg i telepolitiken.
- Reglering som spel – Universiteten som förebild för offentliga sektorn?
- Hur effektivt är EU:s stöd till forskning och utveckling? – En principdiskussion.

1995

- Kapitalets rörlighet Den svenska skatte- och utgiftsstrukturen i ett integrerat Europa.
- Generationsräkenskaper.
- Invandring, sysselsättning och ekonomiska effekter.
- Hushållning med knappa naturresurser Exemplet sportfiske.
- Kostnader, produktivitet och måluppfyllelse för Sveriges Television AB.
- Vad blev det av de enskilda alternativen? En kartläggning av verksamheten inom skolan, vården och omsorgen.
- Hushållning med knappa naturresurser Exemplet allemansrätten, fjällen och skotertrafik i naturen.
- Företagsstödet Vad kostar det egentligen?
- Försvarets kostnader och produktivitet.

1994

- En effektiv försvarspolitik? Fredsvinst, beredskap och återtagning.
- Skatter och socialförsäkringar över livscykelns En simuleringsmodell.
- Nettokostnader för transfereringar i Sverige och några andra länder.
- Fördelningseffekter av offentliga tjänster.
- En Social Försäkring.
- Valfrihet inom skolan Konsekvenser för kostnader, resultat och segregation.
- Skolans kostnader, effektivitet och resultat En branschstudie.
- Bensinskatteförändringens effekter.
- Budgetunderskott och statsskuld Hur farliga är de?
- Den svenska insolvensrätten Några förslag till förbättringar inom konkurshanteringen m.m.
- Det offentliga stödet till partierna Inriktning och omfattning.
- Den offentliga sektorns produktivitetsutveckling 1980–1992.
- Kvalitet och produktivitet – Teori och metod för kvalitetsjusterande produktivitetmått.
- Kvalitets- och produktivitetsutvecklingen i sjukvården 1960–1992.
- Varför kulturstöd? Ekonomisk teori och svensk verklighet.

- Att rädda liv Kostnader och effekter.

1993

- Idrott åt alla? Kartläggning och analys av idrottsstödet.
- Social Security in Sweden and Other European Countries Three Essays.
- Lönar sig förebyggande åtgärder? Exempel från hälso- och sjukvården och trafiken.
- Hur välja rätt investeringar i transportinfrastrukturen?
- Presstödet effekter en utvärdering.

1992

- Statsskulden och budgetprocessen.
- Press och ekonomisk politik tre fallstudier.
- Kommunerna som företagsägare – aktiv koncernledning i kommunal regi.
- Slutbudsmetoden ett sätt att lösa tvister på arbetsmarknaden utan konflikter.
- Hur bra är vi? Den svenska arbetskraftens kompetens i internationell belysning.
- Statliga bidrag motiv, kostnader, effekter?
- Vad vill vi med socialförsäkringarna?
- Fattigdomsfällor.
- Växthuseffekten slutsatser för jordbruks-, energi- och skattepolitiken.
- Frihandeln ett hot mot miljöpolitiken eller tvärtom?
- Skatteförmåner och särregler i inkomst- och mervärdesskatten.

1991

- SJ, Televerket och Posten bättre som bolag?
- Marginaleffekter och tröskeleffekter barnfamiljerna och barnomsorgen.
- Ostyriga projekt att styra stora kommunala satsningar.
- Prestationsbaserad ersättning i hälso- och sjukvården vad blir effekterna?
- Skogspolitik för ett nytt sekel.

- Det framtida pensionssystemet två alternativ.
- Vad kostar det? Prislista för statliga tjänster.
- Metoder i forskning om produktivitet och effektivitet med tillämpningar på offentlig sektor.
- Målstyrning och resultatuppföljning i offentlig förvaltning.

1990

- Läkemedelsförmånen.
- Sjukvårdskostnader i framtiden vad betyder åldersfaktorn?
- Statens dolda kapital. Aktivt ägande: exemplet Vattenfall.
- Skola? Förskola? Barnskola?
- Bostadskarriären som en förmögenhetsmaskin.

1989

- Arbetsmarknadsförsäkringar.
- Hur ska vi få råd att bli gamla?
- Kommunal förmögenhetsförvaltning i förändring – citykommunerna Stockholm, Göteborg och Malmö.
- Bostadsstödet – alternativ och konsekvenser.
- Produktivitetmätning av folkbibliotekens utlåningsverksamhet.
- Statsbidrag till kommuner: allt på en check eller lite av varje? En jämförelse mellan Norge och Sverige.
- Vad ska staten äga? De statliga företagen inför 90-talet.
- Beställare-utförare – ett alternativ till entreprenad i kommuner.
- Lönestrukturen och den "dubbla obalansen" – en empirisk studie av löneskillnader mellan privat och offentlig sektor.
- Hur man mäter sjukvård – exempel på kvalitet- och effektivitetmätning.

1988

- Vad kan vi lära av grannen? Det svenska pensionssystemet i nordisk belysning.
- Kvalitet och kostnader i offentlig tjänstproduktion.
- Alternativ i jordbrukspolitiken.
- Effektiv realkapitalanvändning i kommuner och landsting.

- Hur stor blev tvåprocentaren? Erfarenheten från en besparings-teknik.
- Subventioner i kritisk belysning.
- Prestationer och belöningar i offentlig sektor.
- Produktivitetens utveckling i kommunal barnomsorg.
- Från patriark till part – spelregler och lönepolitik för staten som arbetsgivare.
- Kvalitetsutveckling inom den kommunala barnomsorgen.

1987

- Integrering av sjukvård och sjukförsäkring.
- Produktkostnader för offentliga tjänster – med tillämpningar på kulturområdet.
- Kvalitetsutvecklingen inom den kommunala äldreomsorgen 1970–1980.
- Vägar ut ur jordbruksregleringen – några idéskisser.
- Att leva på avgifter – vad innebär en övergång till avgifts-finansiering?

1986

- Offentliga utgifter och sysselsättning.
- Produktions-, kostnads-, och produktivitetens utveckling inom den offentliga finansierade utbildningssektorn 1960–1980.
- Socialbidrag. Bidragsmottagarna: antal och inkomster. Socialbidragen i bidragssystemet.
- Regler och teknisk utveckling.
- Kostnader och resultat i grundskolan – en jämförelse av kommuner.
- Offentliga tjänster – sökarljus mot produktivitet och användare.
- Svensk inkomstfördelning i internationell jämförelse.
- Byråkratiseringstendenser i Sverige.
- Effekter av statsbidrag till kommuner.
- Effektivare sjukvård genom bättre ekonomistyrning.
- Samhällsekonomiskt beslutsunderlag – en hjälp att fatta bättre beslut.
- Produktions-, kostnads- och produktivitetens utveckling inom armén och flygvapnet 1972–1982.

1985

- Egen regi eller entreprenad i kommunal verksamhet – möjligheter, problem och erfarenheter.
- Sociala avgifter – problem och möjligheter inom färdtjänst och hemtjänst.
- Skatter och arbetsutbud.
- Produktions-, kostnads- och produktivitet utveckling inom vägsektorn.
- Organisationer på gränsen mellan privat och offentlig sektor – förstudie.
- Frivilligorganisationer alternativ till den offentliga sektorn?
- Transfereringar mellan den förvärvsarbetande och den äldre generationen.
- Produktions-, kostnads- och produktivitet utveckling inom den sociala sektorn 1970–1980.
- Produktions-, kostnads- och produktivitet utveckling inom offentligt bedriven hälso- och sjukvård 1960–1980.
- Statsskuldräntorna och ekonomin effekter på den samlade efterfrågan i samhället.

1984

- Återkommande kostnads- och prestationsjämförelser – en metod att främja effektivitet i offentlig tjänsteproduktion.
- Parlamentet och statsutgifterna hur finansmakten utövas i nio länder.
- Transfereringar och inkomstskatt samt hushållens materiella standard.
- Marginella expansionsstöd ekonomiska och administrativa effekter.
- Är subventioner effektiva?
- Konstitutionella begränsningar i riksdagens finansmakt – behov och tänkbara utformningar.
- Perspektiv på budgetunderskottet, del 4. Budgetunderskott, utlandsupplåning och framtida konsumtionsmöjligheter. Budgetunderskott, efterfrågan och inflation.
- Vem utnyttjar den offentliga sektorns tjänster.

1983

- Administrationskostnader för våra skatter.
- Fördelningseffekter av kommunal barnomsorg.
- Perspektiv på budgetunderskottet, del 3. Budgetunderskott, portföljeval och tillgångsmarknader. Modellsimuleringar av offentliga besparingar m.m.
- Produktivitet i privat och offentliga tandvård.
- Generellt statsbidrag till kommuner – modellskisser.
- Administrationskostnader för några transfereringar.
- Driver subventioner upp kostnader – prisbildningseffekter av statligt stöd.
- Minskad produktivitet i offentlig sektor – en studie av patent- och registreringsverket.
- Perspektiv på budgetunderskottet, del 2. Fördelningseffekter av budgetunderskott. Hushållsekonomi och budgetunderskott.
- Enhetligt barnstöd? några variationer på statligt ekonomiskt stöd till barnfamiljer.
- Staten och kommunernas expansion några olika styrmedel.

1982

- Ökad produktivitet i offentlig sektor – en studie av de allmänna domstolarna.
- Offentliga tjänster på fritids-, idrotts- och kulturområdena.
- Perspektiv på budgetunderskottet, del 1. Budgetunderskottens teori och politik. Statens budgetfinansiering och penningpolitiken.
- Inkomstomfördelningseffekter av livsmedelssubventioner. Perspektiv på besparingspolitiken.